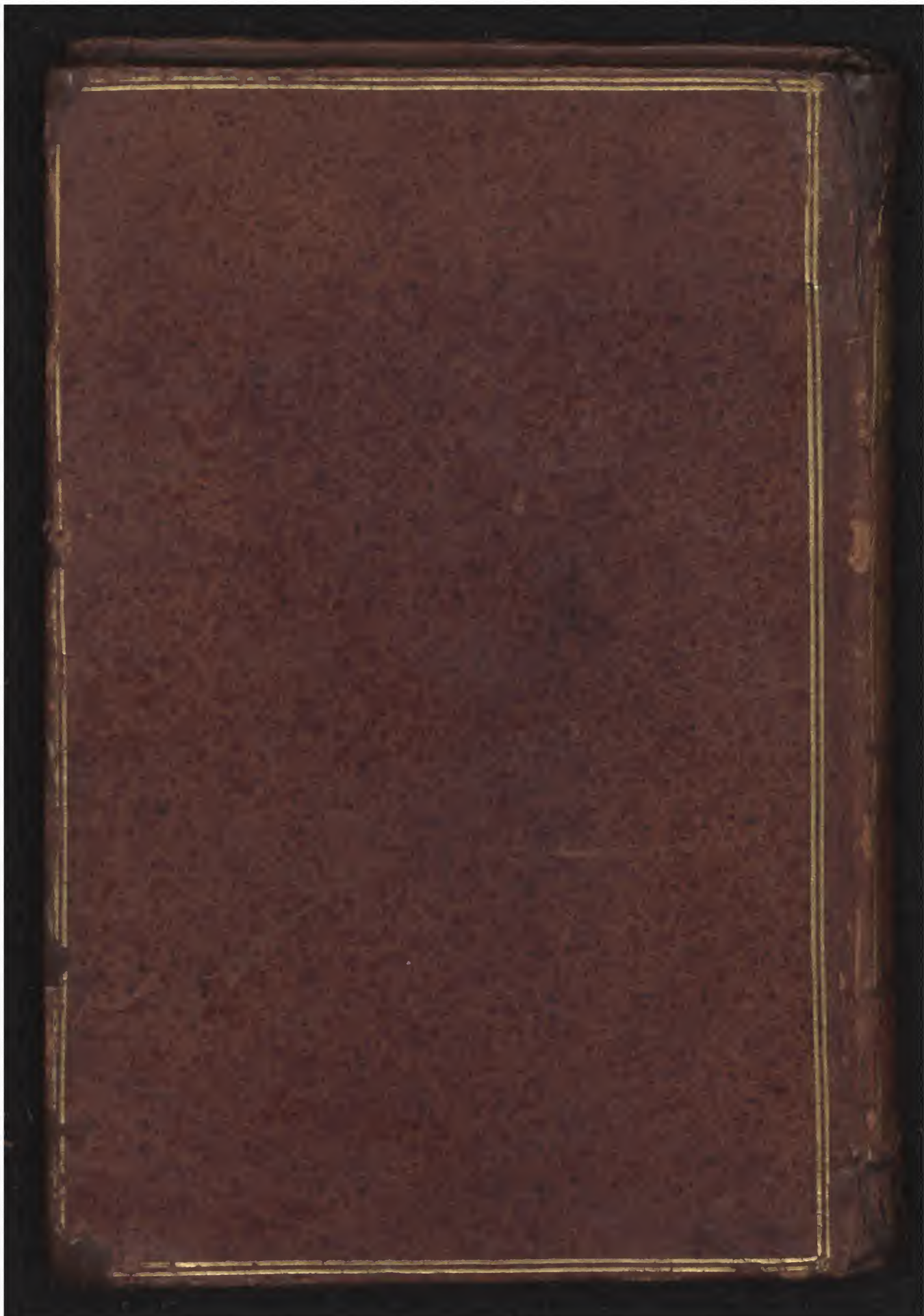

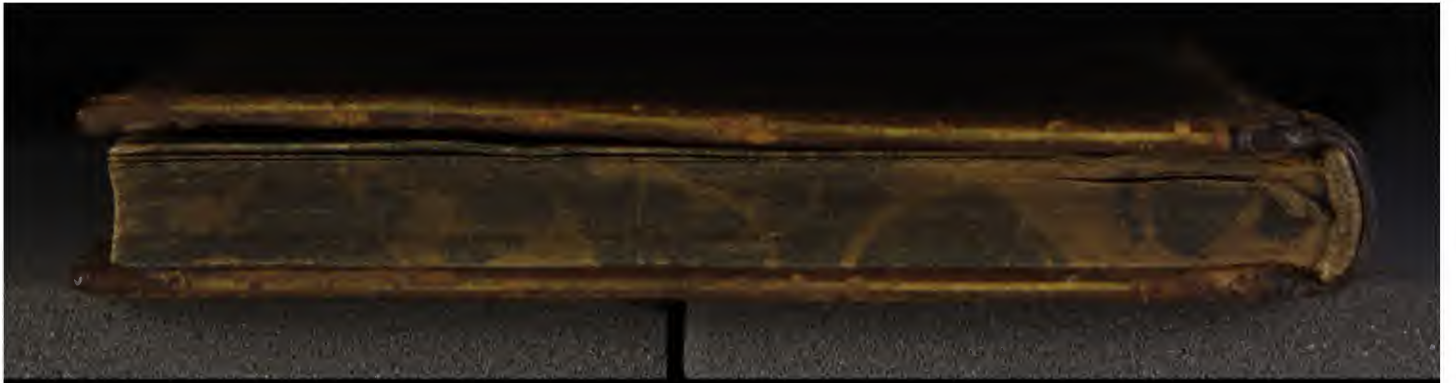
MR. H. DUCHER

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1157 4° copy 3

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1157 4° copy 3

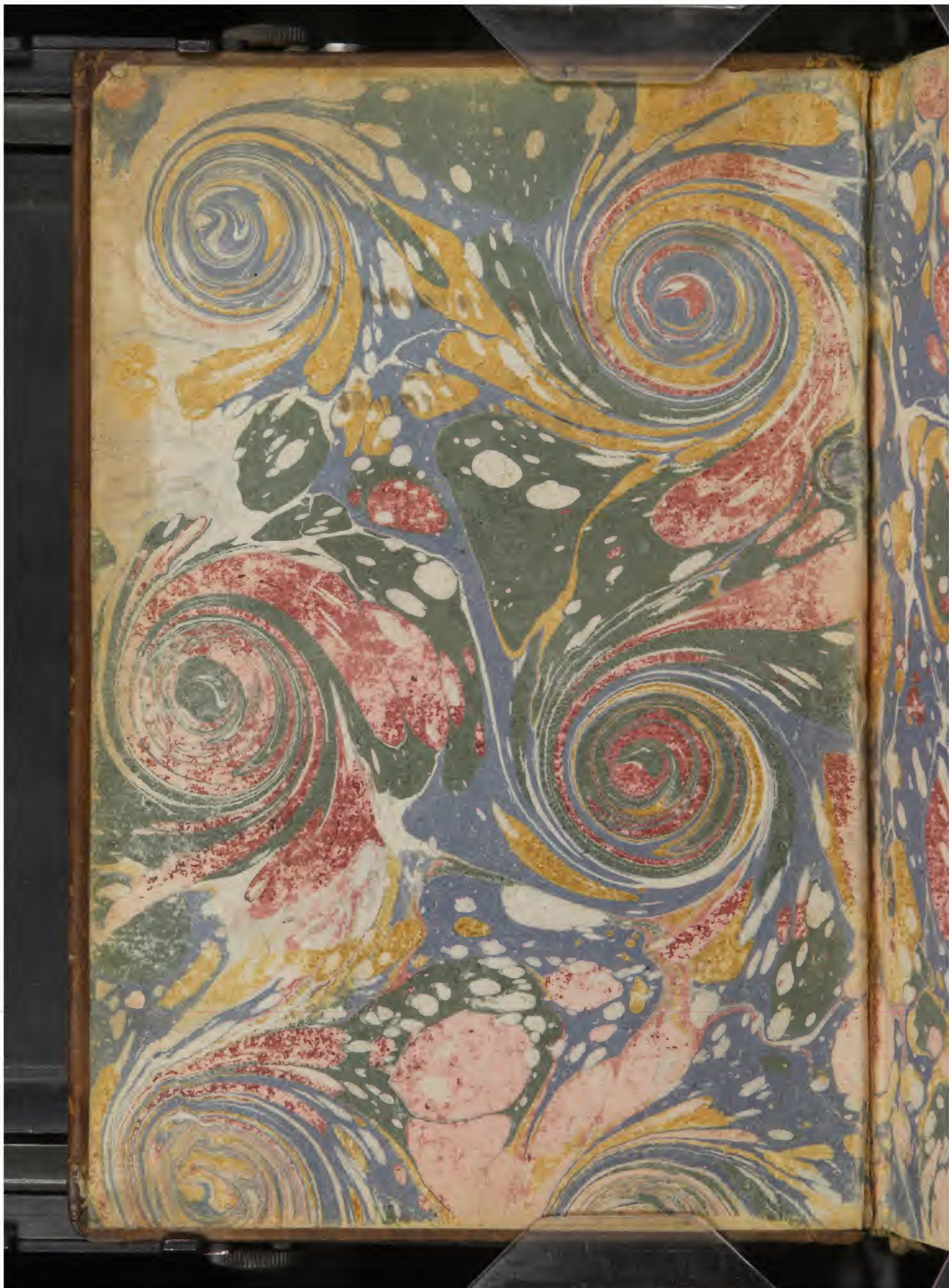

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1157 4° copy 3

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1157 4° copy 3

12

L. N. 1157.

DA BOX

53-51

40

LN 1157

ex. 3

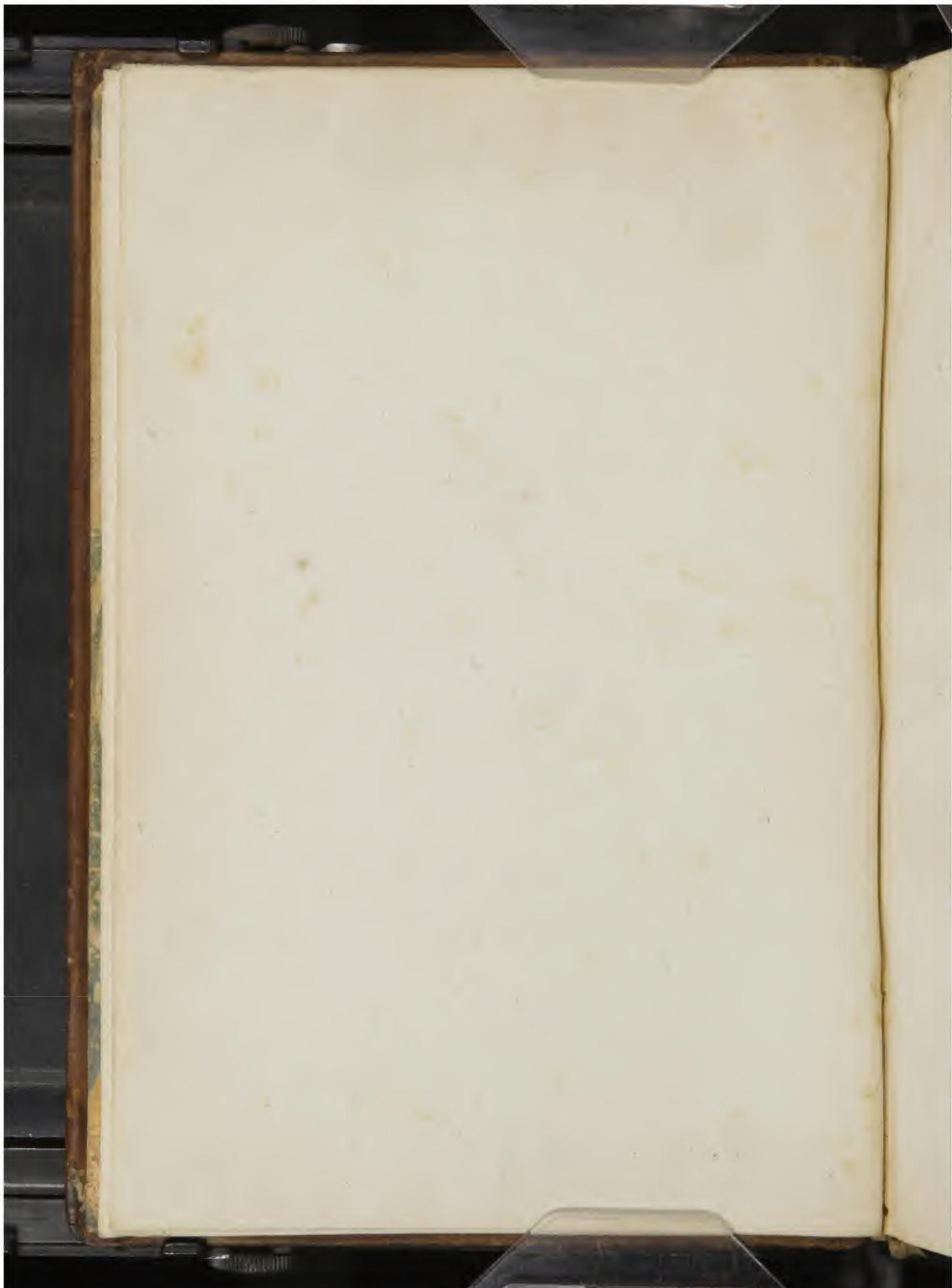
96 Transit of Jost Ammann.
Lyon inscul: de Bry's Portrait
of Melanchton.

Pay Maps etc

Handwritten text on the left edge of the page, possibly a page number or reference mark.

12

12

PH
LA
CTI
CVM,
ctorum d
signia, ex
pta: ac vt
possi

M.

Insp

S.

FR

EPIGRAMMATA

PHILIPPI MELANTHONIS SELECTIONIORA, FORMVLIS PRECVM, HISTORIIS, PARAPHRASI DICTORUM diuinorum, & sententijs grauisimis maximè insignia, ex edito Epigrammatum libello & aliunde excerpta: ac vt pueris in pia institutione proponi & inculcari possint, scorsim cum indicatiunculis argumentorum, ad capita certa ordine aliquo collecta,

A

M. PETRO HEGELVNDOLectore Theolog. Ripensi:

Insuper & Iconibus argumento conuenientibus, elegantissimis exornata,

A

SIGISMVNDOLFeyerabend
Biliopola Francofordiano.

FRANCOFORTI ad Moenum 1583.

Pro
Augustino R. Heligero

Pro Christophoro
Castellano

LECTORI CANDIDO
ET PVERIS.

*Omnia miramur diuini scripta Philippi,
Et singulis pia cernui damus oscula:
Omnia sunt aurum, nec ut hinc secernere quicquam
Sit opus, bonum quasi sit præ alio aliud magis.
Ac saltem ut pueris tanti instillemus amorem
Artificis, est opus præ alio aliud magis.
Ardebas pueros quantum ipse Philippe tenellos,
Tantum, ô, vicissim pueruli in te exardeant:
Aureaq; alueolis ductore reponere discant
Te, mella, mellitissimo Melanthonè.*

PET. HEG. R.

ALIVD AD EOSDEM.

*Collegere libris Epigrammata multa Philippi
Ingenio eximij iudicioq; viri.
Ast Hegelundus apis genuina Philippica, libro hoc
Colligit hæc melius, collocat & melius.
Ergo sit hic gratus, sit mentio grata Philippi:
Namq; Deo studium sacrat ut terq; suum.*

NIC. CRAGIVS R.

Kon. Høegs. Samling
1970

GENEROSAE INDO-
LIS ET SPEI PRAECLARAE
ADOLESCENTI OTTONI, NOBILISSI-
mi viri GEORGII ROSENKRANTZII, Rosen-
holmia domini, Senatoris regni Daniae, & con-
siliarij regij amplissimi, FILIO S.

NEQVE monere ego te, praestanti ingenio adolescen-
tem, neque confirmare debeo, qui vltro officium fa-
cis: docere vero nullo modo, videntem praeceptorib.
litteratissimis: hortari tamen & velut è longinquo
acclamare acriter currenti, id vero fortasse licebit. Dabis igitur
* 2 hanc

EPISTOLA

hanc mihi veniam, Otto suauissime, ut cur te potissimum hic alloquar, & quæ consilij mei ratio, benignus libensq; audias. Multos iam annos amplissima fuit in gente nostra familiae vestra dignitas & decus: ex qua & olim multi, & nunc, prodire præstantissimi viri, belli & pacis tempore, Regibus & patriæ toti carissimi: quorum opera, ut Comici verbis utar, in bello, in otio, in negotio, suo quisq; tempore usus est sine superbia. Sed hæc apud nostros, omnibus in medio sunt: & ego verecundia prohibeor, de tuis ad te ipsum loqui, ne gentis vestrae historiam texere, auribusq; illa tuis dare voluisse, videri possim. Saltem igitur ad patrem ipsum tuum (hunc enim apud te, tum tua ipsius, tum mea, tum Reipublicæ causa, præterire nullo modo debeo) oculos atque animum conuertas. Nosti ipse optimè, & ego id quod auditione iam olim acceperam, postea diuersis temporibus, cum ita res mea ferrent, in aliquot dierum cum ipso congressu & tanquam schola, coram didici: quàm & temporis sit parcus dispensator: quàm multum grauissimis studijs: quàm nihil voluptatibus, ijs præsertim quas vulgus hoc nomine censet, quæ veræ non sunt, tribuat: quàm ipse voluntate sua & iudicio, disciplinarum optimarum studijs addictus sit, penèq; affixus, non minus ac nostrum aliquis, qui in libris abditi nullamq; Reipub. partem attingentes, studia hæc necessitate quadam vitæ simul toleranda & muneris tuendi, colimus: adeoq; ut nisi legendo cotidie, meditandog; quamplurimum temporis consumat, non se viuere suauiter, imò prorsus non se viuere, existimet. Declarauit sanè iam sepius, in priuatis & publicis actionibus, quàm ipse pro singulari perpetuoq; suo in Rempubl. studio, non inuitus in hoc desudarit, ut patriæ nostræ res memorabiles, & Danicæ gentis antiquitates, inde usq; ab vltima hominum memoria, ex annalibus præscis, ex archiuis & diplomatis regijs, è gentium exterarum com-

mer-

DEDICATORIA.

mercijs, fœderibus, monumentis vetustis, maiorum relationibus, doctis deniq; coniecturis, hinc inde sagaci ingenio & studio indefesso erutas, veteres & novas, in promptu semper numeratog; habeat. Neq; ad eò iniuria cum plurimis conqueritur, res gestas historiamq; perpetuam gentis nostræ, sub posterioribus aliquot bene multis Regibus, in isto præsertim literis bonis & ingenijs felicibus affluente seculo, iam diu desiderari: atq; ea quæ proximorum regum, ut dixi, quorum ætati suppare ipsi ferè sumus, temporibus contigerunt, nullis propemodum monumentis publicis consignata: sed in paucorum hominum memoria & commentarijs priuatis conseruari hæctenus & delitescere. Quo maioris diligentia & expectationis opus fuerit, eam historia partem, in qua popularis noster Saxo Grammaticus ante annos plus minus quadringentos desit, continuatam pertexere, cumq; dignitate ad posteros propagare. Ista igitur domestica paternaq; diligentia & virtutis exempla tam illustria, accendere tibi animum debent, in ætate hac florente, ad studiorum præclarissimorum, omnisq; humanitatis amorem, & Musas tanto ardore complectendas, quanto iam diu patrem vides: quantoq; opus esse existimabis, gentilitio nobilitatis splendori literis & virtute exornando.

Sunt verò deinde & alia maiora, quæ vir deinceps factus, in viro, & quidem ad senectutis limen iam accedente imitabere. Atqui ex patre tuo, aut ex nullo discas, quantum decus sit, in omni actione et officio moderatorem aquabilitatemq; eam tueri, in qua summa seueritas pari humanitatis temperamento condita sit. Animaduertes etiam olim, quando & ipse tu ex umbratili studiorum exercitatione (in qua nunc magna cum laude profectusq; versaris) in lucem, puluerem, atque aciem forensis

educeris: quam parens tuus hactenus multis in difficillimis negotijs, & reip. temporibus, in iudicijs, in legationibus, in provincia commissa administratione, personam sustinuerit grauissimam consiliarij sapientis, arbitri integri & casti, iudicis religiosi, legati prudentis, magistratus vigilantis & equi: quamque fuerit semper φιλοβασιλεύς & ὁμῶς καὶ φιλόπατρις: & de quo non vulgò tantum, sed etiam inter sui ordinis homines viros clarissimos, ea sit integritatis & iusticiae explorata opinio, ut pro Catone nostri temporis haberi possit, utq; non benevolentia tantum, sed & admiratione dignus apud omnes censeatur.

Inquirendum itaq; tibi porrò fuerit, quibus ille gradibus ad hoc amplissimum dignitatis fastigium & virtutis spectata decus conscenderit: quo imitari & assequi possis felicitus. Nempe ergo non satis ille putauit, illustri apud suos loco natum esse, aut imaginibus maiorum & opibus indormientem excellere: sed maturè aspera illa, at laudabili ad virtutem ingressus via, inde à teneris voluntate sua, optimis studijs se totum deuouens, animum doctrinae erudita copia excoluit, naturaq; bonitatem diligentia incredibili semperq; sibi instante confirmauit. In primis itaq; scientissimos & prudentissimos quosq; utriusque militiae, togatae & bellica magistros, quo melior & utilior ad suos rediret ciuis, adiit. Magnum etiam illum Lutherum, & incomparabilem omniq; laude maiorem Philippum viuos audijt, et coluit: mortuos etiam in sanctissimis scriptis loquentes vnicè complectitur, & cotidie ferè inter istos Theologia sese lacerantis & collidentis fragores, audit, obseruatq;. Cum verò ab aulis armisq; abhorreere equestris ordinis hominem nefas duceret, illustrissimae fortitudinis heroi, Mauricio Electori nomen dedit, quando huius laudatissimis auspicijs res maxima per Germaniam in imperij & religionis negotio geri caepa sunt. Patrie

tan-

DEDICATORIA.

tandem se sua sistens, ingenij grauitatem amabili moderatione,
 & confirmata iam multo usu prudentia, ita temperauit, eumq;
 se domi & foris, in maximis & minimis præbuit, ut nuspiã aut
 fidem, aut diligentiam, aut animum presentem desiderari pate-
 retur. Per omnes itaq; honorum gradus in summum togatæ mi-
 litia ordinem euectus, serenissimo Regi FRIDERICO II. ve-
 luti exemplum & imago antiquitatis, in precio est, & iam mul-
 tos annos à consiliis intimis. Ad eum modum pro patria com-
 modis excubando, reipublicæ consulendo, summos infimosq; pari
 iure copulando, & quod omnium instar est, vera religiosi animi
 pietate Deum aeternum fiducia Filij mediatoris colendo, vitæ &
 dignitatis æquabilem tenorem in hanc usq; senectam conserva-
 uit. Nihilominus tamen casus humanos cogitans, & incertos
 euentus valetudinis, & naturæ communis fragilitatem, utpo-
 te qui breui temporis interuallo duos amisit grandiores senatu
 fratres, Holgerum & Ericum, principes & ipsos in Republica
 viros: totum iam se in morte migrationeq; meditanda occu-
 patum esse ostendit. Exhorrescant alij & trepident ad mortis
 mentionem, quamq; possint longissimè cogitationem à morien-
 di necessitate abducant, ij præsertim qui vitæ huius deliciis in-
 escati, aut fortuna usi paulo blandiori, firmum aliquid & diu-
 turnum in rebus humanis somniant: at tuus parens in re quam-
 libet florente, studio sibi voluptatiq; habet, τῆν εὐδαιμονίαν, arti-
 que bene moriendi quàm plurimū impendere meditationis, & coti-
 die quasi vasis conclamatis, sarcinulas ad proficiscendum com-
 ponere. Ideo ad sepulcrum familiare vestrum, prope Rosenhol-
 mianum suum, frequenter & obambulat, & in exedra ista sua
 libenter sedit: non secus ac olim Isaacus in agrum sub vesperam
 exire solitus erat *δολερῶσιν*, seu potius ad meditandum et oran-
 dum. Ideo locū istum Bibliotheca exquisita, signis, epigramatis,
 pictu-

EPISTOLA

pieturis, & commonefactionibus grauiſſimis, veluti testamen-
to ad pietatis iusticiaq; studium posteros, etiam defunctus, obte-
staturus exornauit. Ita nimirum certus ipse de felici ex hac vi-
ta in meliorem transitu, vt presentem hanc pie contemnere, cœ-
lestem illam, & beatum electorum Dei ^{coram} ardenter expe-
tere, non simulatè videatur: & liberis etiam suis sicuti viuendi,
ita et bene viuendi, beneq; moriendi autor esse unicè cupiat. Hæc
illa vna est, qua ad solidam gloriam & gaudium itur via, siue
ea facilis, siue difficilis sit: qui diuersam ingreditur, fortunam,
vt fertur, inuocet.

Sed dum ponere tibi ante oculos conor, quibus in itijs ac fun-
damentis hæ tanta summis in rebus laudes patri tuo excitata
sunt: videri fortasse aliquibus possim nimium multa dixisse: at
ipse mihi nequaquam satisfacisse, nedum patriæ nostræ de tanto
bono gratulari satis potuisse, videor. Virtutem sanè laudari bo-
ni omnes libentissimè, nemo nisi malus, audijt inuitus: salutes
autem moderatosq; gubernatores à Deo donari, grata mente a-
gnoscere debemus, & precibus insuper assiduis ipsi commendare,
vt pote qui organa sunt, & tanquam manus Dei, quibus generi
humano cumulatisimè benefacit.

Intelligis quàm iustam habeas gaudendi tecum in sinu, quod
aiunt, & Deo aeterno toto pectore gratias agendi materiam: quo
magis omniq; ad hoc contentione tibi enitendum vides, vt fa-
milie, in qua à Deo collocatus es, vetustæ nobilissimæq;, iam ad
paucos redactæ, dignam te prabeas propria virtute propaginem
simul & propagatorem: præsertim cum in te, velut AENEAE in
suo ASCANIO, omnis tuo stet cura parenti. Tui itaq; ipsius inflam-
mandi causa, & voluntatis meæ atque obseruantie in patrem
tuum, patronum MECENATEMq; meum testificandi, libenter te
cùm studiorum gratia ROSTOCHÏ subsisteres, quando ACADEMIA

Ger

DEDICATORIA.

Germania superioris grauiter disidijs Theologicis concutitur-
 tur, literis meis quoties licuit salutauit: & nunc ubi ubi es, accla-
 matione mea consequi cupio: semper verò te, tuaq; studia, quã
 non possum corpore, mente sequar. Eadem de causa libellum
 istum ex Philippicis Epigrammatis concinnatum in tuo nomi-
 ne apparere, donec melius aliquid parare possem, volui. Ad hoc
 audendum aggrediendumq;, pater ipse tuus occasionem mihi
 tum prauit minimè negligendam, quando sermones grauissi-
 mos non legum modò & historiarum, omnisq; sapientia succo-
 imbueret: Verum etiam in Poëtarum hortos & viridaria subin-
 de excurrere, epigrammatis veteribus & nouis, ceu flosculis
 odoratissimis, respergeret. Iniecit tum mihi ea res cogitationem,
 vt ex editis sanctissimi viri Philippi Melanthonis epigramma-
 tis & aliunde, quàm venustissima, & breuissima quæq; ad for-
 mam & similitudinem aliquam istorum scriptorum, quæ nunc
 Emblematum titulo à doctis insigniatur, deligerem, ordine
 tamen ista aliquo, quæq; pueris in pia institutione inculcari o-
 mnia aut plerag; possent. Quocirca neq; Epigrammata auctoris
 omnia, neq; integra semper ascripsimus; quin etiam hinc inde
 ex carmine epithalamio, aut epitaphio, aut paraphrasi aliqua
 ipsius prolixiori, ea solummodo decerpimus, quæ nostro huic in-
 stituto, hoc est, puerorum institutioni seruire poterant: nonnul-
 la etiam ex Poëtis nostri seculi candidioribus & Philippi disci-
 pulis aut amicis, maximè Iohanne Stigelio, depromsimus: Ven-
 niam facti nostri & ab his, & ab ipsius sanctissimis manibus
 exorantes. Iam & in bonam spem veniebam, neque studijs
 tuis alienum hoc prorsus accidere posse, neque patri tuo agrè fu-
 turum, qui Philippum & coluit viuum, quem & mortuum
 vt oderit induci non potest, licet aliorum astuta crudelitate,
 aliorum friuola credulitate, ad hoc iam multi impellantur: si

**

fasci-

EPISTOLA

fasciculum istum ex rosario Philippico contextum, tibi quam ornatisimum, industriorum hominum opera editum curarem.

Non sunt autem hi, Otto amicissime, hominis otio & voluptate diffluentis lusus aut arguta nuga, & comtule veneres: sed inter studia acerrima, labores docendi scribendiq; assiduos, negotia difficillima, profectioes, certamina, è pectore Deum religiosè colentis expressa suspiria, τὰ δὲ ἀρδεντίσσιμα, & tantum non illitæ cartis lacryma. Rursus autem & hic sunt mentis pia sub mole negociorum respirantis, seseq; colligentis ἠδὲ ἠλენίσσιμα, & in Deo suavissimè acquiescentis τὰ ἀπὸ πνεύματος ἁγίου δεικνύμενα: dum terras & mortalia omnia quasi è sublimi despiciens, cælo penè se infert, inq; sinu & complexu Filij Dei certissima fiducia se collocat, ut quod de Stephano Philippus sæpe in ore habuit, in corde semper ipse habuisse videatur:

Ibat ouans animis, & spe sua damna leuabat.

Ceterùm vena Philippi in carmine fundendo (si modò de tanto viro iudicium nobis sumere liceat: quod hac tamen fortassis in parte licebit) talis est, qualis ipsi mens fuit, nimirum pura, simplex, aperta, facilis, undequaq; pietatem spirans, in qua arrogantia, scurrilitatis, turbidorum affectuū, nigri salis mica nulla. Scire tamen potes etiã me tacente, non ipsum hoc vinum egisse, neque professione aut studio Poëtam fuisse: sed obiter tantum & veluti in transcursu poematia scriptitasse. Tamen quod de Virgilio doctissimo, doctissimus pronúciauit Iulius Scaliger: Quò quisq; doctior est, eò maiorē in Virgilij scriptis deprehendet eruditionē: id nos non immutatū, sed auctum potius, si de Philippo dixerimus, non errabimus: Quò quisq; est doctior, magisq; pius: eò maiorem in Philippi scri-

DEDICATORIA.

Scriptis deprehendet eruditionem simul & pietatem. Quando itaq; doctrina & pietas in hoc viro par fuerit: cum cogitationes illas suas sanctissimas, in numeros coniecisset, non possunt non suauiter piam mentem afficere. Animaduertis quàm ego vellem, si meam iuuentus vocem auditura esset, Philippico nomini amorem & voluntates omnium conciliare: neq; tantum ut micæ istas & τεμάχην arripiat: sed ut omnis etiam doctrinae liberalioris initia, maximè verò religionis nostrae fundamenta, ex ipsius scriptis sibi degustanda hauriendaq; esse cogitet. Verùm apud te, tuiq; similes, non multum in isto argumento laborandum mihi esse, sat scio.

Pascas interea hic eadem opera animum & oculos: cumq; istis insuper coniunges ingeniosissimorum nostrae aetatis hominum libellos Epigrammatum, Iconum, παραδειών, γνομών, Apophthegmatum, Emblematum rerum variarum, Alciati, Sambuci, Bezæ, P. Costalij, B. Anuli, Achillis Bochij, Cl. Paradini, Had. Iunij, Conradi Albini, Nic. Reusneri, aliorumq; ut cum à seuerioribus studiis animum remittere voles, aut inter proficiscendum, meditandi fallendique temporis pium & utile argumentum arripere: ea tibi sint studio, quæ ultrò oculis & animo, doctrinam aliquam aut virtutis elogium & stimulos ingerant. Concessisti iam in GERMANIAE superioris ACADEMIA S. eruditissimis hominibus liberalissimisque studijs & exemplis affluentibus. Socios habes & æmulos studiorum complures è nobilitate Danica lectissimos iuuenes. A vobis certamen suscipi virtutis, doctrinae, & eloquentiae, quæ sapientiae est exornatrix, quàm vobis ipsis honorificum, quàm parentibus iucundum, quàm familijs vestris decorum, quàm patriae denique iuuandæ & illustrandæ accommodum fuerit & fructuo-

** 2

EPIST. DEDICATORIA.

fructuosum? Feliciter vale mi optime optatissimèq; Otto, paterneq; & auita integritatis & virtutis memor, patri gaudium maximum, fraterculo Holgero viuacis & mirifici ingenij puero, simulq; patrue libus tuis Ottoni Christophoro & Friderico, Holgeri filijs, optima indolis & spei adolescentulis, vt exemplum illustre virtutis & diligentia ponas, vide. Deum aeternum oro, vt patrem tuum in hac viridi senecta, non vestrae tantum familiae, sed & totius patriae commodo, quam diutissimè incolumem conseruet. Ripis Cimbricae Chersonesi, Anno Christi M. D. LXXXII. die 20. Augusti, quo ipso die ante annos 23. solenni coronationis ritu inauguratus fuit Rex Daniae Fridericus II. cui vt porrò aeternus Deus, qui regna transfert & constituit, vitam & regnum in multos annos proroget, omnibus precibus nobis rogandus est.

Tui studiosiss.

M. PETRVS HEGELVNDVS
Lector Theologus adud
Ripensēs.

IN IN-

**IN INSIGNIA FAMILIÆ
ROSENKRANTZIORVM PERPETV-
sta & nobilissima.**

*Suprà extant PENNAE radijs interlita & aureo,
Albaq; purpureis sparsa corolla ROSIS.
Ponè coronato subsultim fronte LEONES,
Stant tessellatis obuij in alueolis:*

*Iusticia & paci, est fas, arma tenere ministra:
Pectora proq; aris ponere, proq; focis.
Gloria militie tamen est, vel summa, togatæ:
Consilijs patriam qui iuuat, ille iuuat.
Aurea pax ALIS plaudit: stat diuite CORNV
Copia: fert blandas premia Musa ROSAS.
Deniq; tum bona sunt Marti & commercia Musis,
Si sint antè domi CONSILIA, ARMA foris.*

P. H.

**IN INSIGNIA FAMILIÆ
LANGIORVM,
signa militaria & Rosas.**

*Roboris innicti dedit hoc insigne Gradivus,
Plurima victrici fixa TROPHAE A manu.
Ingenio, Charites, virtuti, orig; diserto
Terna ipsa in triquetro tres tribuere ROSAS.
Ut sapere & facere hæc conando, tot hostica SIGNA
Stirps gerat, & rutilas, Langia, iure ROSAS.*

P. H.

** 3

CAP-

CAPITA LIBELLI
epigrammatum.

DOXOLOGICA, seu preces & hymni.	1	
HISTORICA, ἐγκωμιαστικά καὶ θρησκευτικά.	41	
DIDACTICA	Quæ ad Ecclesiam propriè attinent.	85
	Politica, & quæ ad Magistratum ac leges	105
	Oeconomica καὶ γαμικά.	116
	Parænetica, & de studijs rectè formatis.	126
	de Astris.	137
	Ethica præcepta, seu Σωφρονιστικά, & regula vitæ.	141
Gnomica miscellanea.	149	
FORMVLAE CONFITENDI ET PRECANDI ex Philippo & Camerario.	155	

DOXO-

LI
ni.
1
4
prie attinent. 8
Magistratum acle
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

DOXOLOGICA,
SEV PRECES ET
HYMNI.

PRECATIONES AD FILIVM
Dei, pro vera Dei agnitione & dono
Spiritus sancti.

Ex historia creationis: Gen. I. Spiritus Do-
mini FOVEBAT aquas.

Spiritus ut Domini nascentia corpora fouit,
Cum manus artificis conderet ipsa Dei:
Sic foueat cœtus, qui Christi oracula discunt,
Accendatq; igni pectora nostra suo.

“
“
“
“

A

ALIA

VT SPIRITVS SANCTVS SIT
*efficax in nobis voce Euangelij, & motus ta-
 les accendat, qualis ipse est, id est, le-
 gi diuina congruentes.*

Ex promissione Dei: Zach. 12. Effundam su-
 per domum Dauid Spiritum GRATIÆ &
 P R E C I V M.

„ EFFundam FLATVM, dicis, Dauidis in agmen,
 „ Christe, EVANGELII qui solet esse comes.
 „ Gratia magna Dei docili vt notissima fiat,
 „ Vtq; prece accedat non dubitante Deum.
 „ Mentibus & petijse iubes hoc munus anhelis,
 „ Teq; auidis iuras hoc dare velle bonum.

Ergo

Ergo voce tua confisi Christe precamur,
AVRA Euangelij sit comes ista tui.
 Luceat in nobis, & iuste pectora nostra
 Assimilet legi, quæ data voce Dei est.
 Te verè æternumq; Patrem ut cognoscere possint,
 Et motus habeant, quos tua verba docent.
 Hac nos *FLAMMA* tibi iungat, summoq; parenti:
 Ipse sit in nobis iam noua vita Deus.

“

“

A L I A.

Propterea vnxit te Deus, Deus tuus oleo
 læticiæ præ confortibus tuis. Psal. 45.

O Vncte æterni lato Spiramine Patris;
 Nate Dei socios ungitio Christe tuos.

A L I A.

Quantò magis Pater vester cœlestis dabit Spi-
 ritum sanctum ijs, qui ab eo petierint? Luc. II.

Vox tua Gnate Dei est, accendere velle parentem
 Æternum, Flatu pectora nostra tuo:
 Promissumq; iubes munus votisq; fideq;
 Poscat ut hic cœtus, qui tua iussa colit.
 Hac igitur freti, Christe optime, voce rogamus,
 Ignis ut inflammet pectora nostra tuus.

“

“

A L I A.

VT GVBERNET IPSE MEN-
tes & studia docentium & discen-
tium;

A 2

Scri-

Ergo

EPIGRAMMATA

Scripta à Philippo, paucis diebus ante mortem, nec absoluta.

*AEterno genitore nate CHRISTE,
Orator Patris ex sinu verendi
Vocem Euangelij ferens suauem:
Qua credentibus exhibes potenter
Vitam, iusticiamq, sempiternam:
Et qui sanguine nos tuo redemptos,
Exaudis, reputas, facisq, iustos,
Ostendisq, p̄is tuum parentem:
    Nostras CHRISTE precor doceto mentes,
Ac in pectora gratia arrhabonem
Nostra effundito SPIRITVM, mouentem
Casta incendia, & inuocationem:
Fac pars agminis ut tui per omne
AEuum simus, alacriterq, laudes*

AEter-

*Æterni Patris & tuas sonemus,
Claro contuitu DEI fruentes.*

**PRO CONSERVATIONE EC-
clesiæ & puritatis doctrinæ cœlestis,
precatiuncula.**

Ex historia trium adolescentum, sociorum
Danielis, quos Nabogdonosor in Caminum
ardentē ligatos coniecit: quòd Statuam au-
ream à se propositam adorare nolent. Sed Fi-
lius Dei in medijs flammis apparens, mirabi-
liter hos ab incendio tutos illæsosq; conser-
uauit: Rege stupente, & ad veri Dei veneratio-
nem conuerso. Dan. 3.

Tem ineat semper seruante Ecclesia Christe,
Inferosq; ipsi nos tua dextra tegat:

A 3

Tres

- » *Tres velut in flamma testes Babylonide seruas,*
 » *Rex ubi presentem te videt esse Deum.*

A L I A.

Ex verbis Discipulorum duorum
 cuntium Emaus. Lucae 24.

- » *Vespera iam venit nobiscum Christe maneto,*
 » *Extingui Lucem nec patiare tuam.*

A L I A.

*Pro incremento Fidei, facile la-
 bascentis.*

Credo Domine : opem fer incredulitati
 meæ. Mar. 9. Qualis & perhibetur fuisse pre-
 catio vltima Calparis Crucigeri senioris : In-
 uoco te fili Dei, fide quamlibet languida, fide
 tamen.

- » *Sed tamen hæc fidei modica est scintillula, fiat*
 » *Auxilio petimus fortior illa tuo.*
 » *Ac veluti lucis radios Sol spergit in orbem ;*
 » *Tu Sol iusticia nos rege luce tua.*
 » *Et non extingui patiare in pectore nostro,*
 » *Noticiamq; tui, noticiamq; Patris.*
 » *Hospitiumq; tuæ doctrinæ protege Christe,*
 » *Emanuelq; tuo semper adesto gregi.*

I O H. I O. M A I O R.

- » *Parua fides quoque grata Deo est, dum conscia verbi*
 » *Sanguine dependet, Maxime Christe, tuo.*

P R O

PRO REMISSIONE
peccatorum.

Expiabis me Hyssopo, & super niuem
dealabor. Psal. 51.

EN mea coccineum referunt delicta ruborem:
Horrida sum crudo massa cruore madens.
Ablu me folijs Hyssopi aspergine viua,
Tunc ego candidior vel niue totus ero.

IOH. STIG.

ALIA.

Exemplo matris Cananeæ. Mat. 15.

Quantus erat dolor in Cananea matre puella,
Cuius mens furijs exagitata fuit:
In tanto nunc est Ecclesia mæsta dolore,
Doctorum furias cum videt atque ducum.
Sed tu Gnate Dei gemitus audito precantum,
Nulla venit nobis, te nisi dante, salus,
Tu procul à nobis seuos depelle furores,
Et sanes verbo pectora nostra tuo.
Quamuis ira tui nos urget iusta parentis,
Atque sumus turpes nos reaturba, canes:
Attamen ut timidè sub mensa captat herili,
Esuriens modicas parua catella dapes:
Sic cum dira fames nostros absumserit artus,
A mensa petimus pabula Christe tua.
Gnate Dei generis nostri massam induis, ut nos
Viuifica infirmos hæc tua massa gerat.

IOH.

EPIGRAMMATA

IOH. STIG.

*Exemplum fidei probat in Cananæide Christus:
I nunc, & dubitans quare placere Deo.*

ALIA.

*VT DILECTIO DEI IN
nobis permaneat.*

Ex ardentissima oratione filij Dei ad æternum patrem ante agonem: Sit dilectio tua in eis, qua me diligis, & ego in eis. Ioh. 17.

- » **N**Ec tu gnate Dei maius meliùsve rogare
» **A**Eternum poteras, optime Christe patrem:
» *Quàm quali semper te diligit ipse,*
» *Diligat & simili nos ut amore pater.*
» *Nec tribui nobis hoc possit munere maius,*
» *Quid nati posset maius amore dari?*
» *Non apud AEternum facis irrita vota parentem,*
» *Affirmat iurans hoc Pater ipse tibi.*
» *Erga nos etiam es patrij tu pignus amoris,*
» *Iussus pro nobis debita lætæ dare.*
» *Nos igitur quanquam sumus agra & sordida massa,*
» *Credimus ista tamen munera summa dari.*
» *Consisq; tua prece Christe, pericula nostra*
» *A summo petimus cuncta parente regi.*
» *Tuq; regas seruesq; infirmos numine, qui vis*
» *In nostris uiuens mentibus esse lætæ.*

ALIA

ALIA.

VT VNVM SIMVS IN

CHRISTO. Ioh. 17.

*In tristi sudans quod poscit agone cruorem
 Aeterno Christus de genitore satus,
 Semper concordēs, vnumq; ut simus in ipso:
 Cum Christo nostra hoc vota animiq; petant.*

ALIA.

AD TRINITATEM,

Ex M. Lutheri carmine Germanico:

Erhalt vns H & X bey deinem Wort.

Serua DEVS Verbum tuum,
 Et frange vires hostium,
 Qui Iesum Filium suo
 Turbare conantur throno.

ALIA

B

Osten-

Ostende nunc potentiam

O Christe Rex regum tuam;
 Defende paruulum gregem,
 Qui te fatetur principem.

Viuificator spiritus

Concordiam da cordibus,
 Ades periclitantibus,
 Cum morte conflictantibus.

IOH. STIG.

ALIA.

Adserenōs, verbumq; tuum Deus optime serua,
 Et rabiem Turca, Pontificumq; preme.
 Qui tecum aequali regnantem fœdere Christum,
 Conantur patrio precipitare throno.
 Da pacem, defende tuos: tibi semper ut omnis
 Posteritas laudet hic & ubiq; canat.

IOH. STIG.

PRO HOSPITIIS ECCLE-
 siae & Scholarum.

Flecte precor nobis iratum Christe parentem,
 Qui vis pro nobis supplicis esse loco.
 Et quam sparsisti prolatam è mente parentis
 Deleri vocem ne patiare tuam.
 » Doctrinaq; tua studium, paruamq; Sareptam
 » Doctrina hospitium protege quaso tua.
 » Et placidam clemens nobis concedito pacem,
 » Tuq; ducum mentes tu populiq; regas.

ALIA.

ALIA.

*At tu summe Deus surgas terramq; gubernes,
Absq; tuo Regnum numine stare nequit.*

ALIA.

*Conserua Regni formamq; statumq; decorum,
Præfice concordēs ipse piosq; Duces.*

PRO GVBERNATIONE ET
*incolumitate nauiculae Christi, quæ est
Ecclesia ipsius.*

GREG. NAZIANZ.

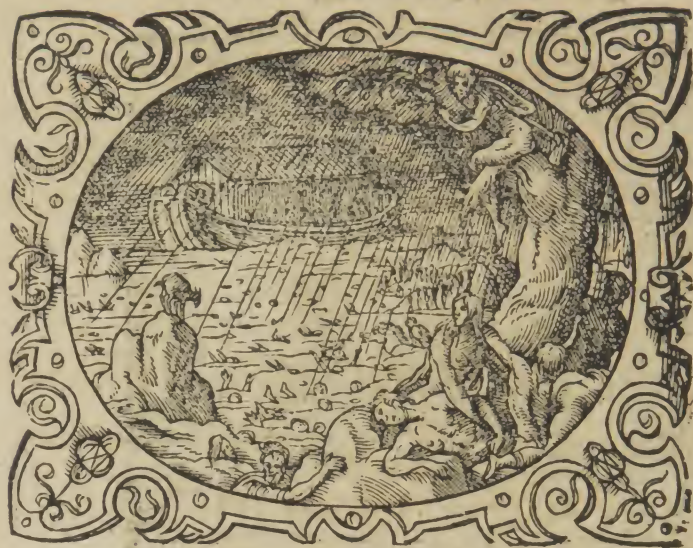
Ζητῶ Νῶε κλωτῶν, ὅπως μέρος αἰνὸν ἀλύξω.

O *Ceani rapidis ut ventis unda cietur:
Semper habent varias sic quoq; regna vices.*

B 2

Vlti-

*Ultima sed motus grauiores sentiet atas,
 Impia Turcorum quæ modò regna videt.
 Christe tua hos inter fluctus quassabitur Argo,
 Attamen hanc rabies mergere nulla potest.
 Nos prolata tuo qui dogmata discimus ore,
 In cymba serues optime Christe, tua.*

ALIA.

*Oppressit reducem, quam rexit, Iäsona nauis,
 Qua tulit auricomi velleris acer opes.
 Non te Christe tamen, quam tu regis, opprimet Argo,
 Sed victor seruas hanc etiam incolumem.
 Nos ergo in portum deducas, atque gubernes,
 Deleri nautas nec patiare tuos.*

ALIA.

Ex historia Domini in nauigio dor-
 mientis. Matth. 8.

*Nate Dei fluctus pelagi compesce furentes,
 Irruit in cymbam multa procella tuam.*

Te qua-

*Te quasi sopito iam mergi penè videtur:
Sed vigila, & paruum magne tuere gregem.
Ut tibi pertexat gratis praconia verbis,
Et tua perpetua nomina laude canat.
Aura tonet, sonet vnda, minis fremat orbis & orcus:
Tu tamen insertos nos tibi Christe teges,*

IOH. IOACH. M.

*MEDITATIO ADMIRANDI
beneficij, Incarnationis Filij Dei, domini et
Saluatoris nostri Iesu Christi.*

*Nil sum, nulla miser noui solatia, massam
Humanam nisi quòd tu quoque Christe geris.
Tu me sustentas fragilem, tu Christe gubernas,
Fac ut sim massa surculus ipse tuae.
Hoc mirum fædus semper mens cogitet, vno
Hoc est, ne dubites, fædere parta salus.*

PARAPHRASIS IOH. STIG.

*Sum miser, & non ulla dolens solatia noui,
Sumq; adeò culpæ nil nisi massa mea.
At tu solus habes, mihi quæ solatia prestes,
Qui datus es massa portio Christe, mea.
Mors tua Christe mihi vita est, victoria regnum:
Labe mea morior, sanguine viuo tuo.
Tu mihi rex pariter, pariter mihi Christe Sacerdos,
Pro me namque volens munus utrumq; geris.
Destruis omnipotens veteris scelus omne Draconis,
A quo omnis nostri manat origo mali.*

B 3

Ira-

*Iratumq; tua placas pietate parentem,
Qua tuus in nobis crimina delet amor.*

*Ergo animam seruato meam, quam morte redemta,
Et vita gaudes germen habere tua.*

» *Viuo tibi, moriarq; tibi, tibi deniq; viuam,
» Te quia iustifica, Christe, prehendendo fide.*

ALIA.

» *Iunxisti ut massam tibi nostram Christe Redemptor:
» Aeterno sic nos fœdere iunge tibi.*

ALIA.

» *Cum nostram indueris mirando fœdere massam;
» Gnate Dei semper nos tua membra regas.*

ALIA.

*Ex verbis Daudis: 1. Paralip. 17. Aspexi
sti me in forma hominis, qui es in excelsis
IEHOVA DEVS.*

*In forma quòd nos HOMINIS placidissime Christe
Aspicias, & tamen es conditor ipse DEVS:
Et nostram formam miseratus crimina deles,
Et vitæ aeternæ gaudia vera dabis:
Hæc grati canimus tua dona, simulq; precamur,
Tu nos ut doceas, lucereq; tua.*

S I L O H.
DE APPELLATIONE SILOH,
*quam Iacob tribuit nascituro olim Christo:
Epigrammata duo longè dul-
cissima.*

Iacob

Iacob Patriarcha morti vicinus, ordine Filij benedicit, & futura prædicit: Disertè verò Regnum penes tribum IUDAM futurum affirmat, donec venerit SILOH, id est, is qui mittendus est, seu *χόριον αὐτῆς*, id est, foetus seu filius eius, s. virginis matris, Gen. 49.

GNate Dei effigies aeterni viua parentis,
Æterna Verbum mente satumq, patris:
 Indutus nostra qui carne in virginis aluo,
Humanum accedis, maxime Christe, genus.
 Te pius Isacides compellat nomine SILOH,
Quòd teneræ es foetus virginis, ipse tener.
 Ac velut inuoluens foetum membrana recentem
Dum rude sub matris pectore turget onus,
 Mollis, & ad motus non est durabilis ullos,
Pendet & à cotylis squalida tota nonis:

Sic in-

Jacob

- I. *Sic infirma fuit caro tunc tua maxime Christe,
In cruce pro nobis cum lacerata fuit.
Indueras etenim mirando foedere carnem,
Huic nostrae similem supplicijq; ream.*
- II. *Sed verè fragilis nos ipsi & sordida pellis,
» Materna chorion labe reumq; sumus.
» Attamen hoc viuet chorion quando induis ipse,
» Voce tua sanans atq; cruore lauans.
Sic autem nobis diuina haec munera dantur,
Cum discunt vocem pectora nostra Dei.
Ac cætus igitur discentum Christe tueris,
Ut chorion verè sit schola casta tuum.
Ah tua tuta precor seruetur fascia SILOH,
Ne queat hanc ullus dilacerare furor.*

ALTERVM.

- Magni consilij qui dicitur Angelus esse,
Æterno natus de genitore λόγος:
Edidit Isacide lata hæc oracula voce,
Cum fuit exilij duxq; comesq; seni:
Non prius amittet sceptrum Iudæa propago,
Quàm veniet SILOH missus ab arce poli.
Perpetua reddet vobis qui gaudia vita,
Crimina cum proprio vestra cruore luet.
Cur tamen est dictus Seruator nomine SILOH?*
- I. *Quòd de virgineo nomine factus erit.
Et fragili similis chorio, pelliq; cruenta,
In cruce cum tabo vulnera facta fluunt.
Talis at est factus pro nobis fascia Christus,
Quanquam iusticiæ fons sine labe manet.*

Nos

Nos homi
Nos lac
Sed mag
Evit
Nunc
Tantum
Ergo prec
Æter

EG

T'm Mo
Quere
Omne ab ha
O quem te m
Sancte Deu
Nec tibi vo

*Nos homines autem verè tam sordida massa,
 Nos lacerum chorion, putre reumq̄ sumus.
 Sed tu gnate Dei nostras etiam indue pelles,
 Et vitam miseris insere fasciis.*

II.

“

“

“

*Nec tamen hanc reddis, nisi qui tua dogmata discunt:
 Tantum hanc ad vitam vis Deus esse viam.
 Ergo precor studia hac tu semper dirige Christe,
 Æterni Siloh vera propago Patris.*

EGO SVM QVI SVM,

Exodi 3.

TUm Mose ardebat scitari, & nomina tanti
 Quarere ductoris, populisq̄ exacta referre,
 Omne ab hoc firmans animum, & sic ore precatur:
 O quem te memorem, qualive ab origine ducam
 Sancte Deum, nam te non spernant sidera regem,
 Nec tibi vota neget terrarum maximus orbis,

C

Face

- Fare age quis venias: *Quarenti talibus ille*
 » Respondit dictis: ego SVM quem cernis, ERO QVE.
 SVM patris aeterni proles, antiqua dierum,
 AEQUALIS patri consors in numine & auro,
 Viso equidem, vitamq; aeterna in secula duco,
 Principium & finis: Sed casta virginis olim
 Semen ERO, nomenq; meum de nomine facti
 Dicitur Siloh, venerandum in secula nomen.
 » Nunc IEHOVA vocor: sed cum labentibus annis:
 » Natus ero, nomen ducam saluator Iesus,
 » Cum nomen venient Isch & Iehova sub unum.
 Ille ego sum, vestris qui patribus ora resolui
 Fatidico sermone Deus, fataliaq; arua
 Pollicitus, seris habitanda nepotibus arua,
 Quos ego morte obita viuos nunc aethere in alio
 Asseruo, & quondam manifesto in corpore sistam.

IOH. IOACH. M.

PRECATIO VAGIEN- tis Ecclesie.

A *Eterni de mente patris SAPIENTIA nata,*
In qua mundi operum fulsit idea noui:
Et qua distinxit pulcerrima corpora rerum,
Et iussit formas singula habere suas:
Hac eadem in paruis vagit sapientia cunis,
Natura nostra membra tenella gerens.
Sis quanquam infundit se nostra in pectora, nobis
Nondum se totam cernere posse dedit.
Vt tamen in nobis sint tanta exordia lucis,
Tanquam vagitus dogmata prima sonat.

Non

*Non quanquam infirmos spernis, si debita credant
 Te vota pro nobis, Christe, dedisse patri.
 Ah precor infirmis adsis et mentibus, atq;
 Doctrina foveas serena sparsa tua.
 Dum tua se tota pandet sapientia nobis,
 Atq; patrem clara luce videre dabit.
 Quando mortali soluentur carcere mentes,
 Et duce te, caeli culmina celsa petent.
 Christe tuo exilibus patriam tu sanguine reddis,
 Nulla venit nobis, te nisi dante, salus.*

PRECATIO IN PERICVLIS
extremis & humana ope inex-
tricabilibus.

CUM bello à ferocissima natione Moabita-
 rum & Ammonitarū premeretur Iudæa: iam-
 que certa immineret vastitas: pius rex Iosaphat
 ab armis ad preces totum se conuertit. Et hac
 quidem ille fiducia, hostibus, ex mutua lanic-
 na, interitum: sibi totiq; populo miraculosam
 liberationē & spolia opima impetrauit. 2. Pa-
 ral. 20. Est autem hæc particula precationis
 Iosaphat:

CVM NESCI MV S QVID AGENDVM SIT, OCY-
 LI NOSTRI AD TE DEVS ATTOLLVNTVR.

In tenebris nostra & densa caliginis æmentis,
 Cum nihil est toto pectore consilij:
 Turbati erigimus Deus, ad te lumina cordis,
 Nostra tuamq; fides solius orat opem.

C 2

Ture-

» Tu rege consilijs actus, Pater optime, nostros,
 » Nostrum opus ut laudi seruiat omne tua.

IOACH. CAMER.

ALITER.

» Dum mens nostra graui caligine mersa laborat,
 » Nec bene quod deceat, pectora cæca vident:
 » Ad te oculos fixos, fida cum mente leuamus,
 » Tu gemitus audi votaꝝ, nostra Deus.
 » Tu rege conatus, & roboramentibus adde,
 » Ut tibi, quod faciunt, omne probetur opus.

IOH. STIG.

ALIA.

Ex psalmo 115. Tuus ego sum:
 saluum me fac.

*N*ostua cura sumus, rerum pater optime, atqꝝ
 Nos custode vno, fidimus atqꝝ duce.

Cate-

Cetera dicit
 Notus a

Nonati ca
 Conditio

Superior a

Superior

CONSILI

EXIT

IN M

tatiba

A Eger &
 Hic iac

*Cetera deficiunt nobis solatia: Quare
Nos tua defendat dextera, quæso, pater.*

ALIA.

*Non nati casu, non casu viuimus ipsi:
Condidit, & factos seruat alitq̄, Deus.*

ALIA.

Συμβελιώτ' ἀγαθῶν, καὶ ἀφορμῶν, εὐτυχίαν
Συμβελδτά ἐμοὶ διδς πατρὸς αἰδίου.

*CONSILIVM sapiens: OCCASIO commoda: felix
EXITVS: unius sunt tria dona Dei.*

*IN MORBIS ET CALAMI-
tibus consolatio & precatio, exem-
plo Lazari. Luca 16.*

*A GER & ulceribus squalens in corpore toto,
Hic iaceo, & pereunt tabida membra fame.*

C 3

Dini-

- „ Diuitis ante fores iacuit ceu Lazarus olim,
 „ Cui fastidito nemo ferebat opem.
 „ Ut tamen à cunctis spectus, tua cura, tuosq;
 „ Exceptus gremio Lazarus ille fuit:
 „ Sic aeternae Deus, tua me clementia seruet,
 „ Et miserum dextera protegat umbra tuae.

ALIA PRECATIO.
 IN PROFECTIONIBVS ET
 negocijs difficilibus: exemplo Iacobi.

Genesis 32.

Cum redit Assyrijs Isacici gnatus ab oris,
 Vxores secum filiolosq; trahens:
 Nectantùm ignotas gentes, & barbara corda,
 Verùm etiam socerum, fratris & arma timeat.

Hunc

Hunc Nep
 Lucian
 Sic iter ing
 Pina su
 Prægnan
 Hylis

PRO

nos

Exce
 Domin
 tate tua
 lo meo
 duabus

Hunc
 S
 Munc

*Hunc Noy, gnate Dei, tua dextera texit, opemq̄
 Luctanti, ut claudus vinceret ipse, tulit:
 Sic iter ingressos nos ad certamina seua,
 Plena futura odij, plena futura doli,
 Protege gnate Dei nos, consilioq̄, gubernas:
 Hostilis rabies ne nocuisse queat.*

PRO COTIDIANIS DEI IN
nos beneficijs, gratiarum actio.

Ex confessione Iacobi, Gen. 32. Minor sum
 Domine cunctis miserationibus tuis & veri-
 tate tua, quam expleuisti seruo tuo: in bacu-
 lo meo transiui Iordanem istum, & nunc cum
 duabus turmis regredior.

*S*um minor, indignusq̄, tuis, Pater optime, tantis
 Muneribus, prabet quae tua dextra mihi.

Qui

- 70 Qui veniam toties lapsō mitissime prestas,
 71 Insuper & cumulas me bonitate tua.
 72 Fac horum semper memor ut tibi grata rependam
 73 Obsequia, & prosint hac tua dona alijs.

PAVL. EBERVS.

PRO GVBERNATIONE
 totius vitæ, precatio.

- A**lme Deus, miseræ defensor maxime vitæ,
 Qui nutu fulcis nostraq; nosq; tuo:
 Quoscunq; imponis, da nos perferre labores,
 Donec in hoc mundi viuimus exilio:
 Et quæcunq; grauant pressos, auerte pericla,
 Sanctaq; sollicito pectora solue metu.
- 74 Non humana regit fragilem sapientia vitam:
 75 Nempe sumus Domini quidquid, amore, sumus.
- Da surgant clari post nubila tristia soles,
 Tuta sit auxilio vita caduca tuo.
 In primis fac nos à fædo crimine puros,
 Viuereq; in cordis simplicitate pijs.
 Lapsos ore tuo nos instrue, dirige verbo;
 Ne ruat in vetitum nescia vita scelus.
 Admoniti, simus faciles agnoscere culpam,
 Et sceleri versa ponere mente modum.

GEORG. FABR.

PRECATIO ANTE
 CIBVM.

- H**is epulis donisq; tuis benedicito Christe,
 Ut foueant iussu corpora fessa tuo.

Non

*Non alit in fragili panis modò corpore vitam :
Sermo tuus vita tempora longa facit.*

ALIA.

*Quæ nunc sumemus membris alimenta caducis,
Hac Deus imperio sint benedicta tuo.*

HERM. BVSCHIVS.

GRATIARVM ACTIO à sumto cibo.

*Postquam epulis exempta fames, mensq; remota,
Dicemus grates nos tibi summe pater.*

*Non hæc humanas vires alimenta iuuabunt,
Diuina si non hæc foueantur ope.*

*Namq; tuo viuunt agitata à Numine cuncta,
Adflatu spirant cuncta valentq; tuo.*

*Nunc etiam gratis animis alimenta ministra,
Atq; immortalis pectora pasce cibo,*

D

Et

*Et quia cura sumus tua nos, Pater optime, serua,
Et studia & vitæ tempora cuncta rege.
Cumq̄ epulas dederis, rerum pater optime, nobis;
Adde epulis vires pro bonitate tua.*

ALIA.

*Quod sumus utilibus dapibus, potuq̄, refecti,
Laus tibi pro donis sit, Deus alme, tuis.*

HERM. BVSCHIVS.

ALIA.

*Qui largo corpus potuq̄, ciboq̄, refecit,
Pascet & aeterno corpora nostra cibo.*

IOH. GIGAS.

DE VENIS METALLI- cis, gratiarum actio.

*Sulphur & ἰσπάργυρος, seu argentum viuum,
prima semina metallorum.*

Quia

*Quin
Quid
Intima
Tibis
Lata: bi
sulphur
Dent, ali
Et v. ag
Sed satis eff
Hoc cer
Viscram
Legit
PRE*

*Mellific
Aluco
PRE*

*Christe me
Sic mod*

*Oly, tem
A Eter
Da sobli
Et sint q
PRE*

Quam mu

Quin etiam grates pro tanto hoc munere dico,
 Quod certum est artis tantum opus esse tuæ.
 Intima quod venas sparsisti in viscera terræ,
 Vt sibus ut nostris apta metalla ferant.
 Lactea ubi furnis hydrargyra mixta coquantur,
 Sulphureis fibra semina prima nouæ.
 Dantq; alias formas cœlestia lumina massis,
 Et vagus in terris hoc iuuat ignis, opus.
 Sed satis effari queat hæc miracula nemo:
 Hoc certum est, nasci cuncta fonte Deo.
 Vis etiam nostro queri hæc tua dona labore,
 Legitimos usus & tua dicta docent.

“
 “
 “
 “

PRECES PRO SVCCESV ET
 fructu studiorum.

Mellificæ ut nos simus apes, fac optime Christe,
 Alueolos verè & nos facito esse tuos.

“
 “

PRECES INGREDIENTIS
 templum.

Christe meo latum Paradisum in pectore planta,
 Sic modò tristis ager, mox Paradisus ero.

“
 “

IOH. STIG.

O Δεῦρ, templa Dei fac ut viuentia simus,
 Æternæ vitæ laticiamq; dato.
 Da soboli nostræ pacem, moresq; gubernæ,
 Et sint qui verate pietate, colant.

“
 “

PRECES PVERI EX LVDO
 reuertentis.

Quàm multa audiui menti seruanda tenella,
 De moribus, de literis?

D 2

Quamq;

*Quamq̄, meos cupide vidi aduertisse sodales,
 Monit docentis omnia.
 At tu cunctorum largitor Christe bonorum,
 Sensus iacentes excita:
 Vt bona percipiant, & sicut cera, sequantur
 Fingentis artificis manum.
 Fac nihil à studijs vnquam diuellat honestis,
 Non frigus, æstus, non fames.
 „ Quantulacungq̄ pij perdurem portio cætus,
 „ Tuæq̄ membrum Ecclesie.*

GEORG. FABR.

PRECES VESPERTINÆ
cubitum euntis.

P *ro nobis vigilēs te, maxime Christe rogamus,
 Sopitos sensus dum tenet alta quies.*

Sit

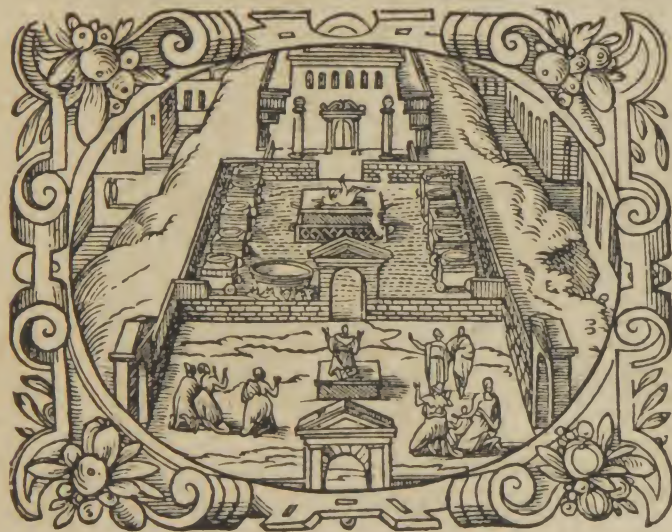
*Sit tuus ad dextram bonus angelus, atq; sinistram,
 Cælesti miseros qui tueantur ope.
 Tristi terrificæ qui pellat somnia noctis,
 Et quicquid trepido corda timore mouet.
 Ut cum depulerit tenebras aurora, diurnum
 Auspicijs latis aggrediamur opus.*

GEOR. FAB.

Εὐλογία ἰσραηλῆ.

PRECATIO EX BENE-
 dictione. Num. 6.

- I. Benedicat tibi Dominus, & custodiat te.
 II. Ostendat Dominus faciem suam tibi, &
 III. misereatur tui. Conuertat Dominus
 vultum suum ad te, & det tibi pacem.

Optime Christe tua quæso benedictio turba,
 Ac inter vitæ suæ pericla tege.

D 3

Te da-

I.

“

- » *Te dabis ut cernat verè esse patremq; Deumq;*
 » *Certa venit nobis , si miserere , salus.*
 » *Placatumq; animum , vultusq; ostende paternos,*
 » *Prosperaq; eueniant cuncta fauore tuo.*

PRECATIO DOMINICA,
iambico dimetro expressa

A

IOHANNE STIGELIO.

Ex Mart. Lutheri Germanica
 paraphrasi.

DEVS sator mortalium,
 Terra potens & siderum,
 Qui mitis in nos asperos,
 Grauisq; culpa conscios,

Gaudes

Gaudes patris vocabulo,
 Nutuq³ seruas omnia.

Fac innotescat omnibus,

Nomen tuum mortalibus,
 Verbi tui suauissima
 Sic instruat nos gratia,
 Ut te colamus unicum,
 Sicut iubes per Filium.

Accendementes lumine,
 Tuiq³ regni imagine,
 Ut incoent hic aurea
 Vita perennis secula,
 Regno tuo nocentium
 Infringe vires hostium.

Fac nostra semper ut tuis
 Mens acquiescat legibus,
 Consentiat cum caelica
 Terrena pax concordia,
 Iussum ministret mens opus,
 Cura tibi sit exitus.

Dum congregatim viuimus,
 Largire nobis quasumus,
 Externa vita commoda,
 Quibus vigent commercia:
 Agnoscat ista caritas,
 Agatq³ verè gratias.

Ignosce noxam fontibus
 Culpaq³ vim dolentibus,
 Delicta si nos hostibus
 Non asperè remittimus,

Da pæ-

Gaud

*Aetheris tractus, temerè nec inter
Ludere ventos.*

*Sed iubes Christo comites adesse,
Et pios cœtus hominum tueri,
Qui tuas leges venerantur, atq;
Discere curant.*

*Impiis ardens odijs & ira
Nam tuis castris Draco semper infert
Bella, qui primus scelus atq; mortem
Intulit orbi.*

*Hic domos, vrbes, tua templa, gentes,
Et tua legis monumenta tota,
Et bonos mores abolere tentat
Funditus omnes.*

*Interim sed nos tegit Angelorum,
Quem ducem Christum sequitur, caterua.
Atq; grassantis reprimat cruenta
Arma Draconis.*

E

Angeli

Angeli LOTHON Sodomæ tuentur,
Inter infestos ELISAEVS hostes
Angelis cinctus, nihil extimescit

Bellica signa.

Tutus est inter medios Leones

Angelis septus DANIEL Propheta:
Sic tegit semper Deus his ministris

Omnia nostra.

Hoc tuum munus celebramus unâ,

Et tibi noster chorus, Angeliq̃

Gratias dicunt simul accinentes

Conditor alme.

Et tuo templo vigiles ut addas

Angelos semper, populoq̃ Gnati

Qui tuum verbum colit, obsecramus

Pectore tota.

ALIA.

DE S. IOHANNE BAPTISTA,
primo doctore noui testamenti.

A Eterno gratias Patri
Omnes canant Ecclesiæ:

Quòd nuncium verbi sui
Iohannem nobis miserit.

Hic mores exui malos

Iussit, metuq̃ Iudicis

Mox adfuturi terruit

Superbas mentes omnium.

Rur.

*Rursusq; perculsos metu
In spem vitæ certam vocat,
Et monstrat agnum digito,
Qui placat unicus Deum.*

*Hæc ille firmo pectore
Docet, Christumq; prædicat
Venire, cœu solem novum
Prodire aurora nunciat.*

*Nec Pharisæi spiritum
Fregerunt ingentem viri,
HELIAS alter hic fuit,
Hypocritas dum arguit.*

*Te summe rogamus pater,
Vt corda nostra suscites,
Vt verè possint credere
Iohannis testimonio.*

E 2

ALIA

Rur.

ALIA.

DE CONGRESSV *MARIAE*
matris Domini et Elizabethæ: prima
Synodo novi testamenti.

A *Eterne gratias tibi*
Dicamus omnes conditor,
Quòd inter hostes plurimos
Ecclesiam seruas tamen.

Vt inter arma gentium,
Herodis & satellites,
Interq̄, tetros dogmatum
Furores, & deliria:

Seruas Mariam virginem,
Domumq̄, castæ Elisabeth,
Quæ prædicant munus tuum.
Datumq̄, Christum nunciant:

Non Pontifex, non Principes,
Etsi sciunt oracula
Vatum, venisse nouerant.
Salutis autorem nouæ.

Sed dulcis hæc Elisabeth
Et virginis congressio
Arcana promit cæteris
Verè Deum colentibus.

Aluoq̄, factus conditus
Longo sacerdotum agmini
Agnoscit ignotum ducem,
Adorat & gestu suo.

Hæc

*Hæc prima synodus fuit,
Testata de Christo Duce,
Postquam statuto tempore
Verbum Patris factum est Caro.*

*Accensa testimonijs
In corde nostro talibus
Colat fides, & inuocet
Christum Mariæ filium.*

*Opemq; spe firma petat,
Missumq; credat à Patre,
Ut inuocantes adiuuet,
Malisq; cunctis liberet.*

Amen.

*QUERELA ANIMARVM PIA-
rum ad Deum, de Tyrannis qui interficiunt
pios propter Euangelij professionem.*

E 3

O Pa.

Ha

O *Pater àlme Deus, terræq; poliç, creator,*
Ista manuum cuius machina vasta tremit.
Omnia qui cernis, veriç, es amator & equi,
Fallere quem non est ullius arte doli:
Vnicus innocuis, si iustus es arbiter, umbris,
Solus & insontis sanguinis ultor ades:
Si tua pacifici cruor intemeratus Abeli,
Voce fatigavit sidera clara poli,
Ecquid adhuc iustam lentus non surgis in iram?
Et potes hæc contra te fera tela pati?
Ecce rebellantes audacter ut omne Tyranni
Iusq; tuo Christo fasq; piusq; negant.
Respicis insontes animas, tristemq; cruorem;
Illis pro verbo quem damus ecce tuo?
Respicis, & patulis gemitus hos auribus hauris,
Quos tibi semineces reddimus ore pio?
 » *Vtq; truces raro tristi sine cæde Tyranni,*
 » *Et sicca ad Stygias morte feruntur aquas:*
 » *Sic quoq; nunc meritas pendent cum sanguine pœnas,*
 » *Quos iuvat iniusta tingere cæde manus.*

CHRI-

E Rog
 P
 Demit
 Iusta
 Cotidie
 Ex h

DE
 ri&ca
 m

CHRISTO TRIVM-
PHATORI.

ERgo tuus meus est, meus est hic Christe triumphus,
 Perpetuò quoniam te iuvat esse meum,
 Deuictò refero tecum spolia ampla Dracone:
 Iusta tibi pulsa morte trophæa loco.
 Cotidiè attrita fac tecum morte resurgam,
 Ex humeris pendens sarcina grata tuis.

IOH. STIG.

Bonum est nos hic esse.

DE GVSTV VITÆ ET GLO-
 riæ celestis, quam Filius Dei in transfor-
 matione sua præbuit Discipulis,
 Matth. 17.

PARISIIS

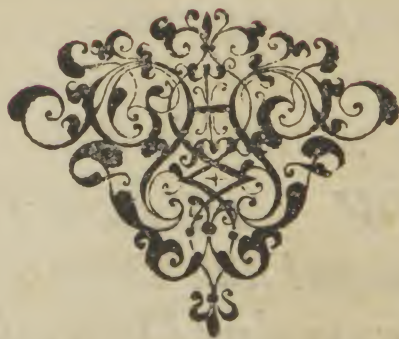
Paruus hic aeternæ vitæ & caelestis honoris
 Gustulus, attonitos angusto in pectore sensus
 Quàm subito absorpsit? quid cùm se in luce videndam
 Lucis inaccessæ Maiestas offeret? ô quàm
 Christe manere bonum fuerit tecum, in te, & apud te:
 Quando ipse electis vis omnia in omnibus esse.

P. H.

Desiderium Vitæ æternæ.

Absumus à te,
Viuimus ex te,
Fidimus in te,
Tendimus ad te
 (*Non nisi per te*)
 Optime CHRISTE.

P. H.

HI,

NON ha
 In su
 Sustinuisse p
 Cum for
 Ergo ubet
 Illius &
 Hac ego pra
 Sic, & va
 Nos quoq; in
 Ample

HISTORICA.

ΕΓΚΩΜΙΑΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΘΡΗ-
ΝΗΤΙΚΑ.

IMAGO ECCLESIAE: seu, Moses
stans in cauerna rupis, ac videns posteriora
DEI prætereuntis. Exodi 33.

HI **N**ON hæc pigro hominum concreta ex puluere moles,
 Insuper & vitijs contaminata suis,
 Sustinuisse potest diuini incendia vultus,
 Cum sordes nostras Iudicis ira videt.
 Ergo iubet Mosén sublimi insistere rupi,
 Illius & latebris se tenuisse cauis.
 Hac ego præteriens, inquit, dabo terga videnda,
 Sic, & ut interea te mea dextra tegat.
 Nos quoq; in immota docuit consistere rupe,
 Amplecti Gnatum dum iubet ipse suum.

F

Et la-

» *Et latebra nobis subeunde, Ecclesia sola est,*
 » *In qua Euangelij dogmata pura sonant.*

MOSES FERIENS
PETRAM.

Exemplum Fidei vacillantis, sed tamen
 eluctantis. Exodi 17.

Iamq̄, animas exhalabant, siccata labellis,
 Dum matrum infantes ubera fortè trahunt:
 Expirantq̄, simul matres, tristiq̄, sepulcri
 Munere maternus fungitur ipse sinus.
 Ergo iubet Mosèn percussa educere rupe,
 Pro populo undarum flumina larga suo.
 Obsequitur Mosès, noua sed confusio mentem
 Turbat, & aggresso diriguère manus.
 Et cuius nunquam pectus trepidauerat antè,
 Si quando fuerant iussa obeunda Dei:

Iam

*Iam veluti navis scopulis illisa fatiscit,
 Sic rupem aspiciens excidit iste sibi.
 Et ferit, & dubitat: sed mox se colligit ipse,
 Et vigor in pectus, qui fuit antè, redit.
 Ergo ardens iterum rupem Sineida pulsat,
 Et baculo cogit cedere saxa suo.
 Quodq; riget latè loca vasta effundere flumen,
 Unde sibi dulces hauriat agmen aquas.
 Hoc Deus exemplo monstrat se pascere egentes,
 Quos ad militiam deligit ipse suam.*

MOSES ORANS.

*Detestatio negligentia & intermissa in-
 vocationis diuini auxiliij.*

Ex capite Exodi 18.

F 2

Acet

- A** Cer Idumeus, loca per deserta vagantes
 Alere Ebraeos finibus ausus erat.
 Conseruitq; manus, sed Moses arma suorum
 Adiuuat, & precibus praelia magna ciet.
 Et vincit quoties palmas ad sidera tendit,
 Quemq; vocat, coram sentit adesse Deum.
 Brachia sed quoties iterum lassata remittit,
 Cogitur Ebraei cedere turba Ducis.
 Ergo die toto dum fusus pellitur hostis,
 Erectas palmas ut tenuisse queat,
 Subjicitur cubitis orantis saxea moles,
 Sollicitoq; suis corde petentis opem.
 » Sic quoties curamq; precesq; remisimus ipsi,
 » Ocia securis insidiosa nocent.
 » Illecebra vacuas subeunt dulcedine mentes,
 » Et facile in vitium pectora prona trahunt.
 Exacuant igitur tot nostra pericula curas,
 Proposita nobis exitiq; via.
 Nec quisquam putet his se emergere posse procellis,
 Auxilium praesens nisi Deus ipse ferat.
 Conditor aeternus vera est tibi voce rogandus,
 Hunc tamen ut places ara petenda tibi est.
 » Nulla est grata Deo, nisi Christus filius, ara,
 » Qui luit officio crimina nostra suo.
 » Huic impone manus, huic toto incumbito corde,
 » Ad patrem nostras perferet ille preces.

HISTORICA.
IN ABSOLONEM.

45

Absolon filius Daudis, mango animo & corpore speciosissimo iuuenis: cupiditate regni accensus, patri grandæuo, quem regno exuere vellet, insidias & odia struere, sibi gratiam prensando & pollicitando colligere, denique seditionibus plebem agitare, non fuit veritus. Tandem acie tota, de summa rerum dimicaturus, præliū in silua dēssissima, loco impedito, cōmisit: vbi exercitu dissipato, & cæsis 20. millibus ciuiū seditiosorum, ipse in fugam conuersus: incitato impetu in ramū quercus incurrit. Ex quo cæsarie nexu arctissimo mirabiliter intricata: & mulo, quo vehabatur, elapso, sublimis pepēdit. Insuper à Iobbo trib, lanceis cōfossus, ignominiosè & regno, qđ affectauit, & vita exutus est: Deo in ipso exēplū statuente, q̄tū peccatū sit, in parentes impietate, in magistratū seditionib. cōsurgere. 2. Re. 18.

Dege-

- » **D**Egener immerito rapuisti sceptrā parenti,
 » O iuuenis patriæ pestis acerba tuæ.
 » Digna tuis factis sed pœna secuta, vagantem
 » Frondibus arboreis implicuere comæ.
 » Hasta Ioab maduit forti vibrata lacerto,
 » Sanguine, transfixo pectore tincta tuo.
 » Has scelerum pœnas pulso dedit ille parente:
 » Inunc, & patrÿs insidiare bonis.

MORS SIMSONIS.

Iudicum 16.

NEC mora, trans statuas protendit utrosq;
 Obnixus, tollitq; loco, quassatq; trementes,
 Sustollensq; oculos calo, sic voce precatur:
 Supremum hunc, Deus alme, mihi concede laborem,
 Nunc moriamur, ait, sed non moriamur inulti,
 Ipse ego conuellam quassati culmina tecti.

His

His me
 Aggr
 Mort
 Dixi
 Nam par
 Inuit
 Com for
 Incubuit
 Dat tellu
 At iuuenem
 Manerib
 Crime pote
 Mors mea

*His me, (quando aliud melius nihil ipse reliqui)
 Aggrediar telis vel in ipsa morte iueri,
 Morte mea vincam, quos vincere nescio Marte.
 Dixit, opemq̄, Dei non vana in vota vocauit.
 Nam pariter statuas magna vi strenuus ambas
 Impulit in latus, & domus alta repentè ruinam
 Cum sonitu dedit, & procerum super agmina lata
 Incubuit, cælumq̄, horrendo puluere texit.
 Dat tellus gemitum, concussaq̄, viscere in imo est.
 At iuuenem egregium functum iam luce, supremis
 Muneribus decorant, & saxum carmine signant.*

E P I T A P H I V M.

*Crine potens Simson, patria requiesco sub urna;
 Mors mea denicit, quos Mars non sustulit, hostes.*

I O. I O A C H.

I N S A V L E M.

I. Regum 31.

Iesi-

IEsida toties meditatus funera Saulus,
Supplicium proprio perditus ense dedit.

ALIVD.

Tota Deo inuisi perijt domus impia Saulis,
Iesigenæ salua posteritate domus.

IOH. STIG.

IN PHARAONEM.

Exodi 14.

Cum Pharaeo instructis gentem Israëlitida turmis
Per medias vrgens insequeretur aquas,
Aequora diuina dissecit spiritus ira,
Area per medias seua patebat aquas.
Parte ab vtraq; alti stabant, ceu mœnia, fluctus,
Quos ita miranda fixerat arte Deus.
Gens dilecta Deo nudas transibat arenas,
Fugit & ho⁹iles per vada tata manus.

At si-

At simulet vires & cæci pect̄oris iram
 Dum putat in medijs pondus habere vadis,
 In medijs perijt Pharao temerarius undis,
 Ante homines pariter turpis, & ante Deum.
 Discite mortales, Numen cæleste vereri:
 Nulla est in summum vis diuturna Deum.

“
 “
 “
 “

IOH. STIG.

ALIVD.

IN PHARAONES,
 Qui Ecclesiam filij Dei, hospitij & nidu-
 lis suis deturbant.

QVI lateres duplicas, qui infantes flumine mergis,
 Nil agis, & laterem sæue Tyranne lauas.
 Ototies mentite Deo, iam sæpius omnem
 Naturæ violas hospitijq; fidem:

G

Per

Per terras, per saxa pios rabiosus adurges,
 Iamq; per aquoneques, res noua, persequeris.
 Cede Deo: cedunt imbellibus aquora turmis,
 AEquora mox fremitus obruitura tuos.
 Inunquam rediture: ab aquis recta ibis in ignes
 AEternos, Stygij balnea opima ducis.
 Regibus hospitium patet hoc commune, negarunt
 Qui Christi in terris hospitium gregibus.

PE. HEG.

IN IULIANVM APOSTA-
 tam, Ecclesie Christi persecutorem.

Vidi ego, ceu lauri germen, florere malignum:
 Prateriens paruo tempore, quaro: fuit.
 An non à magno qui nomen habebat Iulo
 Floruit, & læsit. vig. dolisq; pios?
 Floruit, & causa tandem deuictus & armis
 Dum iacet, & sparsus vulnere sanguis abit:

Vicisti

HISTORICA.

31

*Vicisti Galilæe refert: simul iuit ad Orcum
Vmbra gemens, pœnas, & sine fine luit.
Ille domum bello rediturus, funera. vouit:
Sed perit, & bello non redit ille domum.*

IO. IOACH.

ALIVD.
IN TYRANNOS.

*Impius occubuit gelidis Maxentius, undis:
Putribus Herodes lendibus esca fuit.
Persica Iuliadem blasphemum sica peremit,
Constricto pœnas Commodus ore dedit.*

“
“
“
“

IOH. STIG.

SAREPTA.

Ad Sareptam oppidum, prope Sidonem, fuere olim fodinæ metallicæ: vnde & nomen loco datum.

G 2

Exul

Exul ubi vidua pietate exceptus Elias
 Sidonia quondam non procul urbe, fuit.
 Hic à conflatis antiqua Sarepta metallis,
 Artem & opus monstrat nomine clara suo.
 Disce Sareptana vidua pia facta fidemq̄:
 Hac aliqua ut referas parte, precare Deum.

IN RITVM,

τῆς ἑξοδεοτίας,

SEV IMPOSITIONIS MANVVM, QVO
 consecrabantur olim victima, & nunc in
 Ecclesia Sacerdotes, quando publica
 ordinatione commendatur eis mini-
 sterium Euangelij.

MOS vetus, & prima deductus origine mundi,
 Traditus & sancta religione Patrum:

Sacri-

*Sacrifici manibus pecudis contingere frontem,
Hostia quæ pura est iam facienda Deo.*

*Norma Sacerdotem similis cur dedicat ipsum,
Imposita cur fit sanctus & ipse manu?*

*Testatur ritus puram esse, Deoq; dicat am
Ante aras pecudem quæ ferienda cadet.*

*Sic inculpatum mos hic iubet esse ministrum,
Qui iam doctoris munus obire volet.*

I.

*Non aliquo sit mens polluta errore profano,
Vitaq; ad exemplum crimine tota vacet.*

*Addictusq; Deo diuina oracula tradat,
Officij metas nôrit & ille sui.*

*Lege datos fasces alij permittat habendos,
Nec rector trepidi gestiat esse fori.*

*Non vulgi frenos populari deditus auræ,
Nec morum laxet vincula grata Deo,*

*Nolit ad affectus Regum cæcosq; furores
Flectere ceu turpis iuraq; fasq; Gnatho.*

*Quiq; manum imponit rectoris nomine summi,
Semper ut huic curet subditus esse iubet.*

*Doctrinam moresq; regant cælestia dicta,
Et noua non ausit condere iura sibi.*

*Heu quantam rerum molem, quæ pondere doctor,
Infirmis humeris ille gerenda subit?*

“

“

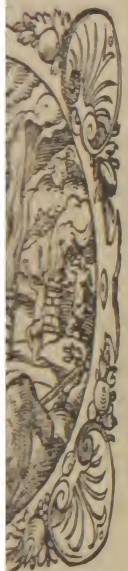
*Seu cupidas regum mentes frenare studebit,
Seu populum ad mores vult reuocare bonos:*

*Numina seu conficta dolo detrudet ab aris,
Impia Pontificum diminuetq; lucra:*

*Seu fictam Monachis personam detrahet, atque
Adseret aeterni dogmata vera Dei:*

G 3

Quas

*Quas feret arumnas furijs agitantibus hostes,
Tollere qui è medio tale Catharma volent?*

- II. Sic etiam doctor sincerus victima fiet,
Assidueq; litat sanguine & ipse suo.
Ecce tenes causas, cur ritus dedicat idem,
Et pecudem, & mysten qui pia sacra facit.
Ista sacerdotis Christi verissima imago est,
Muneris huic detur gloria prima sacri.*
- I. Hic sine labe fuit, claraq; in luce parentem
Et videt, & vero semper honore colit.
Huic Deus ipse manum imposuit, iussitq; docere
Arcana aeterno dogmata promta sinu.*
- II. Hunc pressere manus & iussa seuera parentis,
Supplicio ut lueret crimina nostra suo.
Hunc, licet inferior comitatur cetera turba,
Officij titulum cui dedit ipse sui.
Vult Euangelij custodes semper haberi,
Militia socios semper & esse sua.
Cum mater vocat hos Ecclesia nomine Christi,
Mandat & imposita munera sacra manu.
Admoniti discant istius imagine ritus,
Hic ordo quantum polliceatur opus.
” Ut pecus ante aras quondam sacrata cadebat,
” Tosta Deo ut fierent viscera suavis odor:
” Victima sic etiam Christo fit quisq; sacerdos,
” Laudibus ut fragrent terra polusq; Dei.
” Talis ABEL tenerum purè mactauerat agnum,
” Agnus at exitio mox datus ipse fuit.*

IN ESAIAM.

Consiliopatrias *ESAIAS* rexit habenas,
 Et trepidis portus ciuibus ille fuit.
 Depulit *Assyrium* *Solyimis* à mœnibus hostem,
 Victori ponens clara trophæa Deo.
 Iamq; senex centum vitæ confecerat annos,
 Cum serra scissus victima & ipse fuit.
 Nemo potest memorare omnes; spectabimus omnes,
 Cum Deus induerit corpore queng; nouo.

IN IEREMIAM.

Ieremias vates squalenti carcere clausus,
 Cuncta viro sancto perpetienda tulit.
 MICH. BARTH.

IN

IN IOH. BAPTISTAM,
*Heroicum doctorem novi Te-
 stamenti.*

FAlia sed quadam prodest exempla tenere,
 Non Baptista igitur pratercundus erit.
 Hic *EVANGELIVM* monstrato tradidit agno,
 Placatum nobis qui facit esse Deum.
 Et Phariseorum taxans deliria, *RITVS*
 Fucosos vetuit pro pietate sequi.
 Iustificamq; *FIDEM* docuit Iordanis ad undam,
 Et rupes gnatum iam sonuere Dei.
 Sordibus humanis *LEX* obscurata iacebat,
 Huic etiam lucem reddidit ille suam.
 Congrua descripsit *CIVILIS* munera *VITAE*,
*IVRA*q; militibus, iudicibusq; dedit.

Atq;

Atq; fidem iussit lucere in rebus agendis,
 Notior ut fieret gloria vera Dei.
 CONIUGII sancit legem, damnatq; Thyesten,
 Vxorem fratris qui rapere ausus erat.
 Quare Baptistam crudelis adultera perdit,
 Qui moriens veluti victima caesa iacet.

IN EVNDEM.

Quo non mortali fuerat de semine maior
 Natus, praecursor maxime CHRISTE tuus,
 Amittit vitam, scorto saltante, iohannes,
 Innocuum seuo ceditur ense caput.

CONR. ALBINVS.

Esse Tyrannorum bellaria, fata piorum;
 Baptista caput, hoc te docet in patina.

IOACH. BEVST.

H

IN

EPIGRAMMATA
IN STEPHANVM.

Noticia Christi Stephanus, non sanguine Tauri
Resitui vitæ dona perennis, ait.

Concio Pontifices ingrata accendit anaros,
in caput ut iacerent aspera saxa, viri.

IN PAVLVM.

Sex Paulus, lustris terrarū, mariq; vagatur,
Ac Euangelium spargit ubique Dei.
Et negat extingui mentem diuinitus ortam,
Corporis è vinculis quando soluta fugit.
Proponensq; malis pœnas, & præmia iustis,
Arbitrio vero distribuenda Dei.
Insticiam monstrat, quam Christi propter honorem,
Æternus nobis dat pater atq; probat.
Interea pugna, pugnisq; pericula iuncta
Tàm longo exercent tempore, mille virum.

Dum

*Dum tandem ferienda dedit sua colla Neroni,
Et iacuit tanquam vile cadaver humi.*

DE HENRICO SVDPHANI-
ENSI, MARTYRE, A DITHMARSIIIS, IM-
 pulsu Episcopi Bremensis frigore & plagis miserè enecto, tan-
 demq; combusto Meldorffæ, Anno M. D. XXIIII. quo ipso pe-
 nè in loco, ubi Henrico per niues & glaciem raptato, crudeliter
 insultârant, rebellionis & insolentia diuturna pœnas dederunt,
 victi, casi, legitimoq; Magistratui, sublatâ οχλοκρατία, subiecti,
 ab inclyto Rege Dania, FRIDERICO II. eiusq; patruis Io-
 hanne & Adolpho, Holsatia Ducibus, Anno M. D. LIX.
 quibus ex aequo hodie parent. Historia integra de Hen-
 rico Sudphaniensi, tum ab alijs, tum ab ipso D. Lu-
 thero exposita est, in VI. Tomo Germa-
 nicorum operum.

Nostra etiam vidit quanquam infelicioꝝ atas,
 Qui vitæ Christum præposuere, sua.
 Hic ubi diuiso Batauorum est insula Rheno,
 Suduaniam in ripa dure Sicamber habes.
 Hæc tulit Henricum ciuem, quem vidimus ipsi,
 Florentem studijs, ingenijq; bonis.
 Hic toto Christi spirabat pectore amorem.
 Cui studuit vera reddere vota, fide.
 Eximiaq; suos mores pietate regebat,
 Virtutum exemplum possæt ut inde capi.
 Quicquid id est, quod de natura Gracia scripsit,
 Artibus excultus nôrat & ille, bonis.

H 2

Quas

*Quas teneat metas dum totum perficit annum,
 Aureus obliquo Phæbus in orbe means.
 Longius à terra cùm summo tardus in axe
 Voluitur, arentes cur premit æstus agros?
 Cur quoties imo velocior ibit in axe,
 Et propior terræ frigida bruma venit.
 Hac ita contemplans autorem agnoscere iussit,
 Et pura grates dicere mente Deo.
 Hac, ait, ostendunt nobis illustria signa,
 Æterna mundum non sine mente regi.
 Altera sed potior fuit illi cura tenere,
 Extant quæ nobis tradita voce Dei.
 Hoc Doctore iterum Bremensi inclaruit urbi,
 Vnius Christi munere parta salus.
 At quia diuinos statuis detraxit honores,
 Exitium Monachi qualibet arte struunt,
 His furijs mitra ornatus dedit arma Tyrannus,
 Qui tandem oppressum non procul urbe necat.
 Heu cur tam subito orbata est Ecclesia tali
 Lumine, quo posthac debuit illa frui?
 O dilecte mihi ante alios Henrice, laboris
 Nunc partem nostri te tolerare velim,
 Talia præconum quamuis sunt fatapiorum,
 Membra iacent sauis & lacerata modis:
 Non periêre tamen, sed habent commercia lati
 Cum Christo, viuis agminibusq; patrum.*

CON-

CONCIO LEPORVM AD
leones, seu premia rectè docentium.

*C*um, veluti lepores dare iura leonibus audent,
Hi sacra qui populum verba fidemq; docent,
Conanturq; truces sine vi frenare Tyrannos:
Contemti pœnas pro pietate ferunt.

“

“

“

“

Non pœna, sed causa facit martyrem.
Martyrium doctrina facit non pœna: reatum
Demere non iudex, sed bona causa potest.

“

“

I. S. F. M.

CRVOR SANCTORVM
SEMEN ECCLESIAE.

Tertulliani dictum.

Hec est ingenui natura arcana cruoris:
Impia quo sancti martyres arma lauant:

H 3

Plenius

Plenius hoc Christi felices irrigat hortos:

Quo velut effuso largius imbre fuit.

Inde pijs animis Christumq; animosa professis,

Messe venit surgens vberiore seges.

» *Dum mactare pios gaudet furiosa Tyrannis,*

» *Sæua pios etiam, carnificina facit.*

DE MONARCHIIS, EX DANIELE.

Duæ sunt in Daniele imagines Monarchiarum seu summorū imperiorum: vna in visione STATVÆ, quam vidit Rex Nabogdonosor, ac oblitus est: in memoriam verò ipsi reuocauit & exposuit Daniel: Altera in visione quatuor BESTIARVM, quas vidit Daniel, exposuit ei angelus.

Regi quidem secundum quietem oblata fuit species statuæ magnæ, splendidæ & terribilis, cui

Caput esse AVRÈVM:

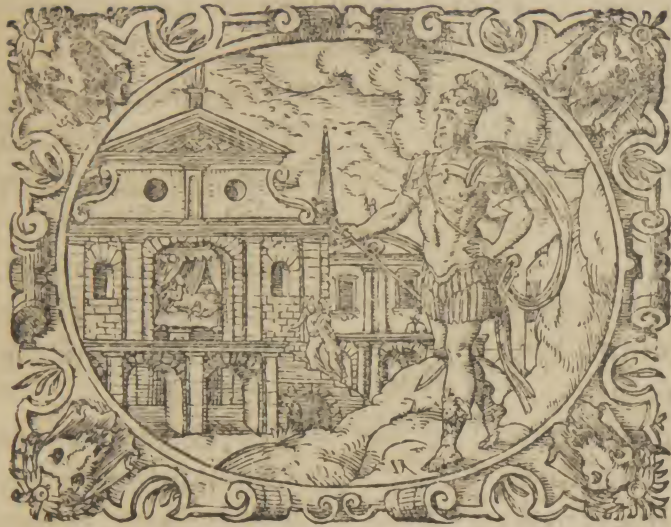
Pectus & brachia ARGENTEA:

Venter & Lumbi ÆNEI:

Tibiæ FERREÆ: Pedes verò & digiti pedum partim ferrei, partim lutei. Tandemq; prouolutus à monte lapis, totum statuæ corpus obtruit, ita vt ne puluis reliquus esset. Ipse LAPIS in montem immensæ molis, quæ terram vniuersam compleret, excreuit. DAN. 2.

Postea

Postea etiam Daniel per somnium videre sibi
 visus fuit quatuor immanes Bestias : primam
 LEÆNÆ similem: alteram VRSO, tertiam PAR-
 DO : quartam Animali cuiuspiã terribili & ignoto.

L
 V
 P
 A

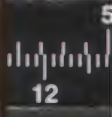
DAN. VII.

COL-

HIIS,
 Monarchiarum
 a in visione STRA-
 donofor, ac obli-
 reuocavit & ex-
 one quatuor BE-
 expofuit ei ange-
 mterem oblata fuit
 & terribilis, cui
 EA:
 & digiti pedum
 idemq; prouolu-
 iz corpus obtri-
 e. Ipse LAPIS in
 terram vniuer-
 2.

Postea

- IMAGINVM CVM MONARCHIIS. A.M.
I. Caput aureum, item Læna.	} signifi- cabat Monar- chiam.	Chaldæorum & Af- fyriorum, quam in- coabat Nimrodus, & deinceps Ninus. 1907
II. Pectus argen- teum, vel Vrsus.		Medorum & Persa- rum, quam incoa- uit Cyrus. 3406
III. Venter æneus, vel Pardus.		Græcorum, quam Alexand. Magnus. 3630
IIII. Tibiæ ferreæ, item animal truculentū.		Romanorū, quam incoavit Iulius Cæ- sar, vel Augustus. 3923
V. LAPIS abscissus ex monte (id est, populo lu- daico) sine manu (id est, citra virum patrem, & præter humana consilia) conterēs & com- plens omnia, est filius Dei, æternus Monar- cha: cuius solius Regnum est æternum & in- finitum: Ad quod reliqua regna omnia, col- lata, nō sunt regna, sed Pulueris instar erunt, volucris quem concita gyro, Aura leuis tor- quet celeri ludibria vento.		

EPIGRAMMA.

- » *Aspicias ut iaceant dissecti membra COLOSSI,*
 » *Quem Rex Chaldaea vidit in arce senex.*
 » *Stat tantum pars ima pedum ferroq; latoq;*
 » *Mixta, statim rimis corruiitura suis.*

Dele-

*Deleuere vrbes Turci, populosq; potentes,
 Nec gens imperium sanior vlla tenet.
 Sunt igitur Turci magna pars ferrea planta,
 Et stant infirmum cetera regna lutum.
 Sed lapis absq; manu celfo de monte reuulsus,
 Mox aderit iudex Filius ipse Dei.
 Totius & planta delens ferrumq; lutumq;
 Regna dabit populo non peritura suo.
 Ergo Dei gnato se dedant pectora nostra,
 Ipsius & discant iura verenda sequi.
 Ο λογ; gnate Dei nostris in mentibus adsis,
 Et flatu accendas pectora nostra tuo.*

IOH. STIG.

*Aspice decidua vix stantem mole Gigantem:
 Quam titubat fragili morbidus ille pede.
 Scilicet occiduo declinant omnia mundo:
 Actaq; ad extremum fabula spectat opus.*

ce
 ce
 ce
 ce

IN ALEXANDRVM MAGNVM.

Alexander Magnus assimilatur PARDO alato, propter speciem & pulcritudinem, propter celeritatem & fortitudinem: denique propter appetentiam vini & luxum: quæ res ipsi exitio fuit.

Aspice Pelleum Pardum, quo pulcrior alter
 Non fuit in pulcro quem vicerat orbe, nec vnquam
 Res similes gessit quisquam breuioribus annis.
 Confectos atate senes, belliq; labore,

I

Consi-

- Consilijs vicit cunctos in flore iuuenta.
Ergo illi nocuere nihil nec tela, nec hostes,
Sed faeda ebrietas & desidiosa voluptas.
” Qui sapis: inuictaq; decus seruare laboras
” Virtutis, semper fuge desidis ocia vita,
” Ac memor esto, DEVM, cum sit castissimus idem.
” Plectere pollutos & tandem extollere castos.*

THEBÆ BOEOTICAE.

- ” Cadmeas olim fratrum discordia Thebas
” Exitio & regni dira cupido dedit.*

THEBAE AEGYPTIACAE.

- ” At luxu perijt Thebe altera, proxima Nilo,
” Pernicies morum qui grauis esse solet.*

DE HE-

DE HELICE ET BVRA
ciuitatibus submersis, Ouid.

Metamorph. XV.

Si quæras Helicen & Buran Achæidas vrbes:
Inuenies sub aquis, & adhuc ostendere nautæ
Inclinata solent cum mænibus oppida mersis.

“

“

“

PRODIGIUM.

STATVA VOMENS

CRVOREM.

Sibaris vrbs Italiæ, opibus, voluptatibus &
luxu diffluens, priusquam bello à Crotoniatis
deleteretur, visa in foro fuit Iunonis statua cruo-
rem vomere.

Cum Sibaris peritura fuit, sunt omina visa:
Præcedunt pœnas nuncia signa graues.

I 2

In me-

*In medio conspecta foro, bilen. atq; cruorem
Terribili specie lurida Iuno vomit.*

*DE PALVDIBVS ET SCATEBRIS IN SE-
landia Danorum, aqua instar cruoris rubente,
stagnantibus, Anno M. D. LXX.*

NICOL. HEMMINGIVS.

*Sanguinis oppressi, fusi, pœnas violati,
Iam iam impendentes indicat vnda rubens.*

Ετέοσιχον.

*Hei stagnante scatent, cernisne cruore paludes
Dania? securæ næ tibi pœna scatet.*

P. H.

LIMITES GERMANIAE.

*RHENVS ab occasu, VIADRI sed flumen ab ortu,
Clauserunt fines Teutona terra, tuos.*

*Αἰρίαῖς ALPES immotum limen ad Austrum,
BALTICVS ad BOREAM terminat Oceanus.*

*Ῥῶν ἀπὸ ζεφύρου, βιάδρου δὲ ρεῖθρον ἀπὸ κούης,
γερμάνων κρατερῶν γῶαν οὐείζῃ ὄλω.*

*Ἐραπαὶ δὲ ἄλπεις νιφόεσαι πρὸς νότον εἰσιν,
ἐς βορέαν πύμαλῳ βαλπικὸς ὠκεανός.*

*DE CAROLI V. IMPERA-
toris prudenti contatione in contro-
uersia religionis.*

*Ipsè tamen Caesar contatur tardus ad iram,
Nec subitò in ciues tristia bella mouet.*

Atq;

*Atq; in difficili causa quod principe dignum est,
Iudicium sapiens precipitare cauet.*

CAROLI IN VICTORIIS
moderatio & clementia.

*Hic vetat in patriæ grassari viscera ciues :
Hic aris parci mandat, legesq; vereri :
Hic prohibet superûm Mystas attingere ferro.*

IN EVNDEM.

Vna gerit bellum, tribuit manus altera pacem.

ἀδελον.

*Carole, mortales dubitant homo sisne, Deusne :
Sunt tua scepra hominis : sunt tua facta Dei.*

ἐτέροσιχον.

*Versus continens numerum anni, quo captus
est FRANCISCVS Rex Gallia ad Ticinum.*

I 3

Regia

Regia succumbunt pugnacis lilia Galli.

GE. SAB.

**DE FRIDERICO SAPIENTE,
Duce Saxonie, Electore.**

VRbs vetus est gentis Mysorum, nomine Torga,
Hic sita ubi flauis labitur Albis aquis:

FRIDRICVS Sapiens princeps hac natus in urbe est,

Promeruit patriæ qui pater esse sua.

Consilio qualis Nestor fuit inter Achiuos:

Teutonicis Ducibus Nestor & ipse fuit.

Et cum doctrina lucem renouare Lutheri

Cæpisset scriptis Filius ipse Dei:

Istius pietas tuum & moderatio sedem

Concessit studijs, docte Luthere, tuis.

DE EODEM.

Bella alij ferro, sed tu ratione gerebas,

Et sine vi victi saepe dedere manus.

**DE IOHANNE FRIDERICO
Constante: Duce Saxonie,
Electore.**

MAiorem huic peperit fidei constantia laudem,
Quàm poterat victrix dextera ferre Ducis.

„ Vt Daniel captus, patriæ plus profuit exul,

„ Quàm si gessisset bella cruenta domi.

At nunc ornatus patriæ cælestis honore,

Colloquio fruitur, maxime Christe, tuo.

DE

HISTORICA.
DE EODEM.

71

*Erepti fasces & inanis gloria mundi,
Sed placuisse uni præfero posse Deo.*

IN ICONA EIVSDEM.

*Cernis in aduersa facie tam vulnus honestum,
Quod Dux Saxonia captus & exul habet.
Hoc pius accepit recti sibi conscius heros,
Pro lege & patria, fortia bella gerens.*

PAVL. EBER.

ALIVS.

*Victus eras acie: fidei constantia tandem
Victorem ante homines fecit, & ante Deum.*

IN IMAGINEM FORTIS-
simi herois MAVRICII, Ducis Sa-
xonia: Electoris.

O *Mnia sunt hominum tenui pendencia filo,
Et subito casu quæ valuere ruunt.*

*Vt perit in primo PELIDES flore iuuenta;
PYRRHVS & hoc ipso de genitore satus:
Ac ASIAE DOMITOR, Macedum de stirpe creatus:
Et qui Burgundas CAROLVS auxit opes:
Sic iam MAVRICIVM nimium properantia fata.
Saxoniae terris eripuerè Ducem.*

*Qui Gallos Turcosq; feros virtute repressit,
Militiæ præstans artibus atq; toga.
Hic modò cum patriam iustis defenderet armis,
Fudissetq; hostes, auxiliante Deo:*

Fraude

- Fraude globus missus victorem vulnerat, inde
Post pugnam, vitæ non mora longa fuit.
Commendans animam sed Christo, exordia vitæ
Hæsit cælestis, non dubitante fide.*
- » *Est fragilis natura hominum, sed reddere vitæ*
» *Gaudia vult Christus non moritura p̄ys.*

INDICATIO ANNI MORTIS MAURICI
CII, videlicet M. D. LIII.

*Teutonicas furor ut turbabat seniter oras,
Mauricius Princeps victor & ictus obit.*

IOAC. CAMER.

Epitaphium
D. MARTINI LUTHERI.

Πόλλ' ἀγαθὰ ποιῶν, πόλλ' εὐσεβεάτε διδάσκων
Λετῆρ', τύμβῳ σῶμα δέδωκε ἕον.

*Qui Christum docuit purè, & bona plurima fecit,
Lutheri hac urna molliter ossa cubant.*

Epitaphium
IOANNIS ECCII SOPHI-
stæ & parasiti Pontificij.

πῶλλὰ φαγὼν, καὶ πῶλλὰ πιῶν, καὶ πῶλλὰ καὶ εἰπὼν:
ἐν τῷ ταφῷ ἔκιθ' ἡσέε' ἔθηκε ἑλῶ.

*Multa vorans, & multa bibens, mala plurima dicens
Eccius, hac posuit putre cadaver humo.*

MAR-

MAR
tic

R Oms er
Virib
Quanto isto
Istum illa
Inunc, Alci
Lutheri a

Lutherus de
De claua

Ere
Fortis, at ext
Celsa pime

MARTINO LVTHERO AN-
tichristi domitori, trophæum.

Roma orbem domuit, Romam sibi Papa subegit:
Viribus illa suis, fraudibus iste suis.
Quanto isto maior Lutherus, maior & illâ:
Istum illamq; ~~quo~~ qui domuit calamo?
I nunc, Alciden memorato Gracia mendax.
Lutheri ad calamum ferrea clava nihil.

THE. BEZA.

Lutherus decimum confregit strage Leonem:
De clava noli querere, penna fuit.

IOH. IOACH.

Ετερόσιχον OBITUS LVTHERI.

Fortis, at extremae verax atatis Helias,
Celsa pius cæli tecta Luthere, subis.

IOH. STIG.

K

PHI-

PHILIPPO MELANCHTHON
*ni singulari tum doctrina, tum humani-
 tatis omnis Exemplo.*

ET tu igitur tandem tumuli sub mole repostus
 Die ò Philippe nunc iaces:
 Et quam inuidisti viuis tibi tute quietem,
 Cunctis quietem dum paras,
 Ipsa tibi cura & sancti peperere labores:
 Carum ò bonis cunctis caput.
 At tu funde rosas, funde isti lilia tellus,
 Ut lilia inter & rosas,
 Quo nil candidius fuit, & nil suavius unquam,
 Recubet Melanchthon molliter:
 Et grauis ut huic sis caueas, iuuenisve senexve,
 Qui nemini vixit grauis.

THE. BEZA.

Epita-

Reuer
 Viam fo
 Qu
 Impendit da
 Teg, pius
 Hac in parte
 Commun
 Qui templi
 Ereptione
 Erecta hunc
 Brettia Pa
 Vnde propin
 Diverso
 Ludus enim
 Eytelberg
 Doctrina hin
 Eximium
 Inde triumph
 Albidos
 Tunc noua D
 Romani f
 Vndiq, conda
 Artis &
 Hic & conu
 Factus &
 Et socio ipso
 VVitten

Epitaphium

*Reuerendi & clarissimi viri PHILIP-
PI MELANTHONIS.*

*Vitam fortunâq; suas studiumq; laboris,
Quiq; opera sanctam consiliq; fidem
Impendit diuina tuis, Ecclesia, rebus.
Teq; pius varia iuuat & auxit ope:
Hac in parte sibi post mortem structa Melanchthon
Communi in luctu, busta Philippus habet.
Qui templi foribus magni vicina Lutheri
E regione solum quod tegit, ossa videt.
Bretta hunc vitales natum produxit in oras,
Bretta Palatini limes amœnus agri.
Vnde propinqua petens adiit bonitate suorum
Diuerso Aonidum templa sacra a loco.
Ludus enim puerum accepit Phorcenidos urbis,
Eytelpergiaci mox schola gymnasii.
Doctrina hinc fecit iuuenem, alma Tubinga, Magistrum,
Eximium laudis gessit ubi ille decus.
Inde triumphator Monachorum CAPNIO iussit
Albidos hunc ripam visere Saxonici.
Tunc noua Dux Fridericus ubi collegia Musis
Romani fundans ensifer imperij,
Vndiq; conductis prestanti laude parabat
Artis & ingenij reddere clara viris.
Hic & coniugium gentis sortitus honesta,
Factus & est sexus mox utriusque pater.
Et socio ipso annis viginti octog; Lutheri,
VVittenbergiaca res fuit ampla Schola.*

K 2

Quam

Quam septem bis adhuc prouexit deinde gubernans,
 Fluctuagam ut vastum per mare nautaratem.
 Heu tempestates quas hic perpeffus, & ad quam
 Sauos hac scopulos aëta carina fuit?
 Quantum externi odij, quantum inuidiaq; suorum,
 Ingratorum hominum qua maledicta tulit?
 Ipse tamen quamuis resstantibus undiq; ventis,
 Directum est, retinens vera, secutus iter.
 Fortia nec clamor latrantis pectora turba,
 Nec vulgus strepitu mouit inane suo:
 » Summa petit liuor: nemo hunc superare nisi ipse
 Possset, si studijs otia suppeterent.
 Ista sub obliquo norunt quoq; sole locati,
 Quig; sub opposito forsitan axe iacent.
 Scripta sed illius memorabilia inter & aëta
 Plurima, qua solida nomina laudis habent.
 Vnum opus eximium est: Fidei confessio sancta
 Ante tuos Caesar Carole, lecta pedes.
 Extat enim illius assiduo hac descripta labore
 Vera reconcinnans dogmata sparsa prius.
 Languida qua Christi iam dudum Ecclesia nitens,
 Rursum oculos audet tollere lata suos.
 » Concurrant inimici omnes licet undiq;, hic vnus
 » Confutare potest improba dicta, liber.
 Ac tua nunc terris floret bona fama Philippe,
 Viuit & æternum spiritus ante Deum.
 Corpus at exanimum tumulo hoc requiescit humatum,
 Condecorant gratæ quem monumenta scholæ:
 Quod tandem expletis, senio curisq; grauatum
 Sexaginta annis, exuis atq; tribus.

Sic

Sic morbo
 Alue
 Atq; olim
 Integer
 Sancte vir
 Te sobol
 Doctrina
 Hac tua
 Salue iterum
 Semper a

HIC iace
 Corp
 Cuius ob egr
 Et pietas
 Britta viri
 Amplia
 Sed puer in
 Indolis eg
 Max patris
 Ingenuas
 Et duo tran
 Nactus ib
 Hinc inuener
 Anij ma
 Tunc nona fi
 Albidus

*Sic morbo, ut paucis nisi, debilitante, diebus
 Muneris officium feceris omne tui.
 Atq; olim atherias venies reuocatus in auras
 Integer, & mortis liber abinde metu.
 Sancte vir & salue, pater optime. Nos tua semper
 Te soboles merita religione colet.
 Doctrina nobis vera tu doctor & autor,
 Hac tua clara etas munera laudis habet.
 Salue iterum atq; iterum. Tua nos immota manebit
 Semper apud memores gloria, fama, decus.*

IOACH. CAMERARIVS
 Papeberg. Am. S. S. F.

ALIVD.

HIC iacet Europa decus & pia fama MELANTHON: “
 Corpore qui paruus, maximus arte fuit. “
*Cuius ob egregias virtutes, claraq; scripta,
 Et pietas, & pax hac regione stetit.
 Brettia viri patria est, clarum virtute parentem
 Ampla Palatini fouerat aula Ducis.
 Sed puer in ludum missus Phorcenidos urbis,
 Indolis egregia prouida signa dedit.
 Mox patris in patriam tendens, ut disceret artes
 Ingenuas, Nicri culta Licæa petit.
 Et duo transegit cum lustra & quatuor annos,
 Nactus ibi primum cepit in arte gradum.
 Hinc iuuenem fecit titulo gaudere Magistri
 Aonij nutrix clara Tubinga chori.
 Tunc noua fundabat conductis atria Musis
 Albidos ad flauas Dux Fridericus, aquas:*

K 3

Infr-

*Insignemq; virum Capnionem ad cæpta vocabat,
 Augusta imperij conueniente Statu.
 Capnio laude vehens cognati dona Philippi,
 Hunc iubet Albiaca munus obire Scholæ.
 Hic tunc Argolico docuit sermone iuuentam.
 Barbaries illo pulsa docente fuit.
 Et Sophia tristes fontes, velut alter Elisa
 Farre dato, gratos vsibus esse dedit.
 Nota viri virtus, nota est doctrina per orbem,
 Proq; pia exhaustus relligione labor.
 Hic fidei summam vera, mandante LVTHERO
 Obtulit Augusta Casar in vrbe tibi.
 Membrag; doctrinæ, corpus digessit in vnum
 Sparsa prius neruis quæ iacuerè suis.
 Ac hostes fidei scriptis & voce refutans,
 Multa foris subiit, multa pericla domi.
 Et quàm Romani latè patet orbita regni,
 Impleuit meritis templa Scholæq; suis.
 Donec ab ardenti consumtus viscera febrì,
 In Christo placida morte solutus obit.
 Et nunc ille quidem defunctus mole laborum,
 Conspectu fruitur, colloquioq; Dei.
 Sacrificis vbi iunctus auis, astante Luthero
 Doctoris Christi pendet ab ore sacro.
 Fors & vota facit quo sacra Ecclesia Christi
 Vnanimi doceat cælica iussa fide.
 Mox tamen hæc surgent cælesti rore rigata,
 Quæ nunc ossa solo marcida febre iacent:
 Cum velut herba virens, florebut ossa piorum
 Et fidei capient præmia digna sua.*

Atte

*At te posteritas colet ob tua dona Melanthon,
O vir ingenio non habiture parem.*

IOH. IOACH. M.

ALIVD eiusdem.

Maximus hic meritis, sed paruus membra Philippus. 1477

Pone iacet tumulum, magne Luthere, tuum.

*Cui pia religio se totam debet & Artes,
Et pax & regni publica commoditas.*

*Testis erit vita, studijq; actiq; laboris,
Quicquid Romano vivit in imperio.*

*Cumq; odia à multis fuerit perpeffus alumnis,
Nunc caelo precium dulce laboris habet.*

*Ossa tenet tumulus, sed vivit fama: iacere
Tot dotes vno non potuere loco.*

ALIVD

IOHAN. STIGELII.

Qualis ubi amisit largum vicinia fontem;

Luget in erepto publica damna bono.

Et gemitu arentes querit scrutata per hortos,

Nec reperit dulcem, qua recreatur, aquam:

Talis & Aonidum sequitur qua castra Iuventus,

Orba bonis luget, doctè Philippe, tuis,

Et paria in reliquis nescit reperire lacunis,

Ingenii liquit quas bona vena tui.

Hoc videt à tergo facibus lugubris & armis

Barbaries Musis triste minata iugum,

Dexter opem doctis nisi tu Deus, artibus adfers,

Barbaries studijs auferet omne decus.

ALI-

ALIVD eiusdem.

*Fons latet hoc tumulo, quid queris amice viator,
Fons dogmatum piorum & Eloquentia,
Si quis ab hoc riuuum proprios deduxit in hortos,
Non aureas huic praeferat Pyramides.
Illius obstructas doleo Germania venas,
Parem futura non habebunt secula.*

ALIVD

In imagines coniunctas LUTHERI
& PHILIPPI.

» *Diuisa his opera, sed mens fuit unica: pavit*
» *Ore Lutherus oues, flore Melanthon apes.*

IOH. IOACH. M.

EXILIA ET MIGRATIO-
NES MUSARVM.

O *Mnia vasta facit sauis Bellona ruinis,
Præcipuè studijs est inimica pijs.
Hospitium sapiens dedit olim GRÆCIA Musis,
Nunc est Barbarico Gracia præda Duci.
ITALIAM petière fuga: sed fraudibus illa
Pontificumq; armis perdita tota iacet.
Hinc igitur dubijs fortunæ casibus actæ
Intrârunt fines TEVTONIS ora tuos.
Hic habuere aliquam sed paruo tempore sedem,
Nam furit in nostra Mars quoq; dirus humo.
Ergo per extremam Germani littoris oram,
Hospitium miseræ supplice voce petunt.*

PHIL. MEL.

HOSPI-

HOSPITIA ET HALCYONIA ECCLE-
SIÆ CHRISTI IN REGNO
DANIAE.

EX EPITAPHIO REVERENDI VIRI D. D. IO-
hannis Bugenbagij Pomerani, quem & isto carmine Philippus
mortuum, & luculenta oratione, vitæ ipsius curriculum expo-
nente, decoravit: in qua & hæc eius de Bugenbagio est comme-
moratio honorifica:

VT olim nominabantur Euangelista, qui in pluribus locis
docebant, & Ecclesias constituebant: talis fuit & ipse (Bugen-
bagius) Euangelista, vocatus Lubecam, Brunsvigam, Hambur-
gam, in Pomeraniam, & in regnū Danicū, incorruptam Eu-

angelii doctrinam ibi docuit, deleuit idola & errores Papisticos:
& Deo iuvante Ecclesias piè constituit, quæ quidem annos circi-
ter triginta hæctenus eandem Euangelii vocem pio consensu re-
L tinent.

Et paulò antè: Cumq̄ ad magnas opes, & Episcopi splendorem in Daniam, & in Pomeraniam, & quidem ab optimo REGE, & ab optimo Principe vocaretur: nunquam voluit hunc tenuem nidulum relinquere.

E P I T A P H I V M.

*Coniugis vt senio confecti corpus aquatum
 Ipsa suis humeris Halcyo grata gerit:
 Sic bene promeritum Dòctorem Ecclesia curet,
 Et leuet atatis pondera dura seni.
 Sic tua canities Dòctor Pomerane, fidesq̄
 Sincera est cunctis iam veneranda pijs.
 Qui procul externis sparsisti fidus in oris
 Pura Euangelij semina voce tua.
 Ac ceu Baptistes agnum monstrare solebat.
 AEterno Christum de genitore satum:
 Tu quoq̄ iustifica docuisti agnoscere Christum.
 AEterniq̄ patris sumere dona fide.
 Fictiliumq̄ alias formas tua lingua Deorum
 Euertit, Papæ quas voluere coli.
 Et velut in scopulis celsos locat Halcyo, nidos
 Hiberni circum quos fremit unda maris:
 Sic medio in pelago, felix iam DANIA, nidos
 Extruxit Christo te fabricante, pios.
 Te Deus hos inter textit iuuitq̄ labores,
 Nunc vita functus viuus in arce poli.*

Obijt VVitebergæ, Anno
 M. D. LVIII.

PRO

PRO FRIDERICO REGE

Dania, eius nominis secundo,

VOTVM.

*Diue parens patria, belloq; togaq; secunde,
 Maiorum nulli, merito & pietate secunde:
 Per te ut porrò habeat placidos Ecclesia nidos,
 Terrarum extremo hoc saltem, Oceaniq; recessu:
 Ipse parens hominum tibi vitam & vota secundet.*

P. H.

AD EVNDEM.

*Quod Rex de Regum Friderice es sanguine cretus,
 Laus ea summa tua est, non tua sola tamen:
 Sunt etenim Reges alij, & de Regibus orti,
 Imperio, censu, stemmate, sorte pares:
 Sed tu Ecclesiæ CHRISTI nutritor & hospes,
 Quod pius & Rex es, solus es hoc hodie.*

A. S. Velleius.

SOPHIÆ REGINÆ

Dania.

*Qui non, te socia, suaue huic sit viuere, cuius
 Pectus habet σοφίαν, lectus habet Σοφίαν.
 Pignora queis lectum replent, sapientia pectus,
 Sancta pace vigent relligio & regio.
 Quàm bene conspirant Pax & Sapientia, fulcris
 His regnum, his steterit regia salua domus.*

P. H.

L 2

CHRI-

CHRISTIANO III.

ELECTO REGI DANIAE,

D. FRID. *Filio.*

*Expectate puer voto patriæ atq; parentum,
 Quem pax & Σοφία pignus amoris habent:
 Paci & τῆ Σοφίᾳ, Christoq; adolesce, parentum
 Spem, diuig; implens omine nomen Aui.*

P. H.

FRIDERICO & SOPHIÆ,

VOTVM.

*Quis tam rara beat, cunasq; & corda supellex,
 Hæc Christus, illas Christianulus puer:
 Præbete, ô, cunas Christo, sisq; ipsius ô Rex
 Nutricius, Regina, nutrix cætui.*

P. H.

DIDA

Non
 In quibus
 Et pul
 Sic nobis
 Et cer
 Felix hac
 Audia
 Verapiss
 Que

DIDACTICA. DE ECCLESIA.

ECCLESIA MATER ET PATRIA
filiorum Dei. Ex Psalmo 83.

Non secus ac timida nidis gaudere volucres,
Quos sibi quaeq; sua condidit arte, solent:
In quibus & possunt hostes contemnere tuta,
Et pullos dulci mater amore fouet:
Sic nobis templum nidus gratissimus esse,
Et certum debet perfugium esse piis.
Felix hac semper quicumq; habitabit in arce,
Audiat ut laudes & canat ipse Dei.
Vera piis patria est Ecclesia sola putanda,
Quae patria debes officia, ista petit.

L 3

Crude-

*Crudelis quicumqꝫ ipsam lacerare parabit,
Impiagꝫ aduersus ceperit arma Deum.*

*SYMMVM IN TERRIS DECVS ET BEA-
tudo, cinem esse vera Ecclesia,*

συμπολίτω τῶν ἁγίων, καὶ οἰκεῖον τῆ θεῶ.

Psal. 27. Vnam petij à Domino, hanc requiram, vt habitem in domo Domini, omnib. diebus vitæ meæ: vt videam voluptatem Domini, & visitem templum eius.

Psal. 84. Melior est dies vna in atrijs tuis super millia. Elegi abiectus esse in domo Dei mei, magis quàm habitare in tabernaculis impiorum.

Psal. 122. Lætatus sum in his, quæ dicta sunt mihi, in domum Domini ibimus.

*Has ego delicias ardentibus expeto votis,
In templo semper degere posse Dei.*

Et quam-

*Et quamuis ibi erunt mihi multa adeunda pericla,
 (Namq; odiis vrget mundus vbiq; pios)
 Attamen anteferam regnis opibusq; malorum,
 Huius militiæ signa decusq; pia.*

VNUM EST NECES-
 SARIUM.

Μάρθα μὲν ἐν πολλοῖς κάμεις, ἐνός ἐστι δὲ ἀνάγκη.

DE MARTHA ET MARIA SORO-
 ribus, epigramma, tanquam verborum
 Christi paraphrasis. Luc. 10.

*Quid differta instas adeò, Martha hospita, curis
 Tam grauibus leuiter, tam leuibus grauiter?
 Respira a nugis, exemplo edocta sororis,
 Quæ residet nostros discipula ante pedes.
 Crede, hæc elegit potiores sedula partes,
 Quas neq; vis, neq; mors eripere ipsa potest.
 Namq; meo pendens dicentis ab ore, recepit
 Planè ipsum in cordis me penetrabile sui.
 Hæc sapit, & domini scit quæ sint grata palato:
 Has amo lauticias, hanc volo mundiciem.
 Lucida ceu radiat gemma, auri in massula: ita hospes
 Quorum ego corde habito, vita ibi luxq; habitat.
 Felix, hospitij quem tali dignor honore:
 Scriniolo in cordis me qui habet, omnia habet.
 Disce hoc, Martha, bonum solum esse, vnumq; necesse:
 Cætera sunt nugæ, damna, πᾶσι γὰρ, nihil.*

PE. HEG.

ECCLE-

ECCLESIA NON REGITVR HV-
manis consilijs.

*Viribus humanis non est Ecclesia tuta,
Regum praesidijs orphana mæsta caret.*

ECCLESIA IN TERRIS CVM CHRISTO
suo exulat.

*Exul erat Christus, comites nos exulis huius ^{Beast p. 57}
Esse decet: cuius nos quoq; ~~com~~ sumus. ^{m. n. b. s.}*

CHRISTVS REDVCTOR EXVLIS
est Ecclesia.

*Christe tuo exulibus patriam tu sanguine reddis,
Nulla venit nobis, te nisi dante, salus.*

ITEM,

*Missus in exilium est cæli possessor & orbis,
Exulibus patriam reddat vt ille suam.*

IOAC. BEVST.

ETIAM INTER CONFVSIONES MVLTI-
plices generis humani & ruinas Imperio-
rum, durabit Ecclesia filij Dei.

*Vt tamen in medijs laceratur naufragus undis,
Qui superest, tabulas colligit ipse sibi:
Sic aliquem eripiet cœtum de fluctibus istis,
Æterno Christus de Genitore satus.*

Psal. 46. Non timebimus, etiam si turbabitur
terra, & ruant montes in medium maris.

Omnis

Omnis ut extremam trahat cluxata ruinam
 Machina, quæ vasti sustinet orbis opus:
 Sauiat insano commotus turbine pontus,
 Et scopulos tumidi sorbeat unda freti:
 Sancta Dei æternum tamen vrbs immota manebit,
 Stabit & ad fontes semper amœna suos.

IOH. STIG.

ALIVD.

Interea bellis lacerantur regna, suasq;
 In pœnas fato mundus ubiq; ruit.
 Ac velut aggestis Titanas montibus ausos
 Ad sublimem Arcton scandere fama refert:
 Conatosq; astris extinctis, omnia rursus
 In vetus & cacum vertere mixta chaos:
 Turcica sic rabies passim sese impia iactat,
 Aduersus Gnatum bella mouere Dei.
 Deniq; cum varijs quatiatur motibus orbis,
 Exercent Christi multa pericla gregem.
 Sed tamen hos inter terrores magna verendi
 Dextra pios cœtus protegit ipsa Dei.

PRAESEPE CHRISTI.

Vt placuit præsepe DEO: non alta columnis
 Regia, non auro clara micante domus:
 Quæ sua nascenti præbens cunabula Christo,
 Exciperet summo gaudia plena bono:
 Sic & adhuc aliquod semper præsepe tuetur:
 Præbeat hospitij quod tibi Christe locum.

IOH. STIG.

M

MIRI-

MIRIFICVS AMOR DEI
erga Ecclesiam.

Ex dulcissimis Dei verbis Esaia: Nunquid obliuisci potest mulier infantem suum, vt non misereatur filio vteri sui? & si illa oblita fuerit, ego tamen non obliuiscar tui. Ecce in manibus meis descripsi te, muri tui coram oculis meis semper.

» **N**on poterit mulier curam deponere nati?
» Vt sobolem mater negligat ipsa suam.
» *consilia* ~~Pone quòd eueniat, genitricis vt exuat omnem~~
» Affectum mulier, sanior illa feris:
» Ipse tui nunquam tamen obliuiscar in eum,
» Inq; mea, tua sunt nomina scripta, manu.

PAVL. EBERVS.

ALI-

ALITER.

Ore Sion querulo sic est formosa loquuta,
 Cum quærente Deum mæsta pauore foret:
 Ergo reliquisti me tot mala dura ferentem,
 Et memor afflictæ non es, ut antè, Deus?
 Huic Deus: An poterit curam deponere prolis,
 Vlla parens partum non miserata suum?
 Si tam dura tamen, tamq̃, implacabilis vlla est,
 Ut possit sobolis non meminisse sua.
 Ipse tui nunquam mutabo oblitus amorem,
 Tu dilectæ mihi filia semper eris.
 Ecce manu descripta mea, tua mænia seruo,
 Ut firma incolumem te statione tegam.
 Ecce oculis te gesto meis: mihi cuncta videnti,
 Proxima ceu nunc es, proxima semper eris.

IOH. STIG.

Antè ruant cæli, Deus & sese oderit ipse,
 Quàm sibi fidentem deseruisse velit.

IOH. STIG.

FILIVS DEI SOL IVSTI-
 cia, & viuificator Ecclesiar.

Spargit ut in toto lucem sol vnicus orbe,
 Viuificog̃, vnus cuncta calore fouet:
 Vnicus æterni sic natus mente parentis,
 Accendit radijs pectora nostra suis.

M 2

Λ O-

ΛΟΓΟΣ FILIVS DEI SEM-
per affuit singulari modo Patribus.

» **C**olloquia at Patres quando dulcissima miscent,
» Sape vident medios inter adesse Λόγον.

I T E M.

Quàm benè viuebant antiquo tempore Patres,
Quorum compositus mensis conuiuia duxit
Filius ipse Dei nostra sub imagine carnis:
Hospes ut in Mambre, mensis consedit Abraha.

IOH. IOACH.

Nemo nouit Patrem, nisi Filius, & cui Fi-
lius uolet reuelare, Matth. II.

» Nemo Patrem nouit nisi filius, & quibus, huius
» Semina noticiæ filius ipse dedit.

Philip-

Philippe, qui videt me, videt Patrem.

Iohan 14.

*Nemo Deum vidit Patrem, ne quare Philippe,
Per Christum, Patrem cernere posse datur.*

“

“

IOAC. BEVST.

*DE FIDE IVSTIFI-
CANTE.*

Credidit Abraham Deo, & reputatum est
ei ad iustitiam. Gen. 15.

VICTOR MASSILIENSIS

vetus poëta.

C*redidit, & nuda fidei consensus sola
Plenam ad iustitiæ & meriti reputata coronam est.*

“

“

PHIL. MEL.

Iustitia hæc demum est, vni confidere Christo.

“

M 3

EOB.

5
12

I SEM.
tribus.

Coma miscent,
E dno.

re Patres,
ducit

Abraha.
IOACH.

us, & cui Fi-

huus

Phillip

Ex regula Pauli Rom. 14. Quicquid non
est ex fide, peccatum est.

» Absq^{ue} fide quacung^{ue} facis, facis omnia frustra.

IOH. STIG.

» Sola Deo acceptos nos facit esse fides.

Fide & spe tanquam alis subuehuntur
in cœlum preces.

» Ut tua pertingat penetretq^{ue}, precatio cœlum,

» Ardenti fiat speq^{ue}, fideq^{ue}, frequens.

EFFICAX CONSOLA- tio ex verbo Dei.

Nisi Lex tua meditatio mea fuisset, tum pe-
riissem in afflictione mea. Psal. 119. v. 92.

PEnè ego crudeli modò eram hosti prada futurus,
Vitaq^{ue} in aeternam noctem abitura fuit.

Ni tua

*Ni tua vox animam fugientem sola teneret,
 Quae te adfirmat opem ferre solere pijs.
 Hac metela inter fiducia textit & enses,
 Addidit & vires haec medicina novas.*

PATIENTIA.

*Disce silere Deo, castoq; obedire timore:
 Nec iussas dubia mente remitte preces.*

IOH. STIG.

*Fortis in infirmis Deus est, perq; infima vincit:
 Praemia qui tribuit tarda, sed ampla pijs.*

GEOR. FAB.

DE MVNERE DOCEN-
tium Ecclesiam.

TRES PARTES OFFICII

Prophetarum:

Repurgare doctrinam Legis; & de vero cultu Dei.

Administrare aliqua politica negotia & consilia.

Præcipuè verò illustrare promissionem de Aduentu & beneficijs Messiae.

Outinam vatum praeconia dicere possem,
*Accendit quorum pectora pura Deus.
 Doctrina ut lucem renouarent atque docerent,
 Quis summo patri sit tribuendus honor.*

Hi po-

- II. *Hi populum in rebus dubijs rexere, leuantes
Consilio gentis multa pericla sua.*
- III *Venturum aeterni natum cecinere parentis,
Crimina ut ablueret nostra cruore suo.
Hunc propter recipi docuerunt vota precesq;
Hoc duce iusserunt Numen adire patris.
Censuraq; sua frenarunt saepe Tyrannos,
Et populi mores continuere sui.*

OFFICIA SACERDO-
tum Leuiticorum:

DOCERE,
ORARE,
SACRIFICARE.

is ois

ἰερεὺς τῷ διδασκῶν εὐαγγελίῳ φυλάσσει
 ἰλάσκει θυσιῇ ταῖς αἰσῶσι θεόν.

“
 “

DE SICLO.

Is valebat Atticorum τετράδραχμον: nostrum
 verò dimidiatum Ioachimicum. Ein halben
 Thaler/ oder ein Loth.

Ista Sacerdotum designat munera Siclus,
 Cuius in Ebrais urbibus usus erat,
 In quo florescens insculpta est virga Aaronis,
 Quae monet, ut DOCEANT dogmata pura Dei.
 Parte calix alia est impletus thure Sabao,
 Hic offerre PRECES, ut noua thura, iubet.

I.

II.

Rursus de SICLO, ad Georgium prin-
 cipem Anhaltinum.

Ista Sacerdotum demonstrat munera Siclus,
 Cuius in Ebrais urbibus usus erat.

N

Vt sint

- I. *Vt sint DOCTRINAE custodes virga Aharonis-
Vtq; regant mores cum pietate, monet.*
II. *Significantq; PRECES calicis fragrantia thura,
Precipuum munus sunt pia vota Deo.*

*Filius aeterno genitori hos praestat honores,
Emmanuel casta virgine natus homo.
Hic est doctrinae custos, quam sparsit in orbe;
Hic Aharonei florida virga chori est:
Hic & pro nobis offert gemitusq; precesq;
Fiat ut offensi mitior ira patris.*

*Adiungit sibi nos socios, tamen iste Sacerdos,
Agminis & partem nos facit esse sui.
Custodes igitur fidos nos esse necesse est
Doctrinae, gnatus quam dedit ipse Dei.
Huius & addamus votis suspiria nostra,
Quae simul ad patrem perferet ipse suum.*

*CVR ANGELOS VOLVIT DEVS PRIMO
omnium Pastoribus annunciare Euan-*

*gelium de nato Salvatore. Luca II.
Quare ad pastores primum vox nuncia venit,
Angelicus summa quam tulit arce chorus?
Nempe ut praecipue pastores carminis huius
Gentibus autores esse ducesq; velint.
Vt summo patri veri reddantur honores,
Et toto fiat notus in orbe Deus.
Ac late in mundo spargantur munera Christi,
Quae sunt placati pignora certa patris.
Et curent ut sit pacata Ecclesia Christi,
Concordiaq; regant ore fideq; gregem.*

Sit pro-

Sit pro
Nempe
Nulla
Quae
DOCTO
moda
Quangua
ipse dat
Doctores t
Organa
Non labor
PRIN
contra

*Sit procul à Christi discordia saeva ministris,
Namq; Deus poterit, non nisi pace, coli.
Nulla lues ouibus tantum, non vlla venena,
Quantum pastorum dissidia ipsa nocent.*

DOCTORES LINGVAM SVAM DEO COM-
modant, suntq; tantum organa vocis diuina, & ve-
luti fistulae voce aliena inflata.

*Quaquam autem ad dextram caelesti in sede parentis
Ipse dat hac semper maxima dona pijs:
Doctores tamen adiungit sociosq; laborum,
Organa quos vocis praecipit esse sua.*

Ex Paulo, I. Cor. 15.

Non labor in domino vester inanis erit.

PRIMITIAE ET DECIMAE
contribuenda in vsus ministrorum Ec-
clesiae & pauperum.

N 2

Partem

*Partem aliquam tamen & promas in pauperis usus,
Certa Sacerdotum pars quoq; messis erit.*

DETESTATIO SOPHISTI-
cæ peruerfitatis.

- » *Non aliam sensit grauiorem Ecclesia pestem,
» Nec res ulla magis perniciosa fuit:
» Quàm structa insidiæ verbis confusaq; dicta,
» Turpiter & fuco dogmata mixta nouo.*

PERIODVS VITÆ HV-
mana, labor & dolor.

*Dies peregrinationis meæ pauci
& mali. Gen. 47.*

*Quàm breue, quàm nihil est, quodcumq; hîc degitur aui,
In miserijs, erroribus, suspirijs.
Nugamur pueri: labor excipit omnis adultos:
Cura viros: morbi senem & deliria.*

Tota

Tota (ubi contigeris metam) quid deniq, vita est,
 Quid nisi fuga, exilium & peregrinatio?
 Spes vana: & magno magnas conamine nugas,
 Dum male, nihil, vel aliud hic agimus, sequi?
 Utq, dies multos, & multos vixeris annos:
 Annum aut diem vixisse vix videbere.
 Hoc neq, NVNC reliquum est: tam sunt obnoxia nostra hæc
 Oblivioni & vanitatibus, omnia.
 Interea, affligat quod mentem & corpus, abunde est,
 (Meremur istud) quod iuuet, rarum & parum est.
 Toto ergo ad patriæ limen lumenq, beatæ,
 Lassus malis stupensq, anhelos pectore:
 Corporis ut simul & peccati immunis, ouantem
 Reddam animulam, ah, tuis IEHOVA amplexibus.
 PET. HEGEL.

Quam nihil nisi vanitas, omnis ho-
 mo securus. Psal. 39.

Omnis homo similis languenti graminis herba,
 Vna dies nasci quam videt, vna mori.

IOH. STIG.

Vita fuga est: abeuntq, dies, & carpitur atas,
 Ut temerè linguæ verba loquacis eunt.

Cumq, satur vita est, & aniles attingit annos;

Vel MALE, vel, TEMERE, vel, NIHIL egit homo.

IOH. STIG.

IDEM ex Græco.

Nudus in hanc terram matris sum lapsus ab aluo:
 Quo terra excedam tempore nudus ero.
 Quid granibus curis, studijs quid inanibus angor?
 Dum loquor, à tergo mors quoq, nuda venit.

N 3

VERA

VERA CONSOLATIO IN
obitu piorum hominum.

- „ **N**on hominum casu voluntur tempora vita,
 „ Arbiter est certò qui regit ista Deus.
 „ Nec mentes hominum deleri morte putandum est,
 „ Quas adflat membris cœlitus ipse Deus.
 „ Ergò Deo vitam repetenti cedere iustum est,
 „ Spesq; noua vita nunc tua damna leuet.
 „ O quàm lata, dies hoc quæ me carcere soluet,
 „ Vt possim in clara luce videre Deum.

MORS NIHIL EST IV-
stis, victa nisi mortis imago.

Vt nunc

*V*nunc triste mori est, sic dulce resurgere quondam:
 Vita mihi Christus, mors mihi dulce lucrum.
 In terris labor est, requies sed suavis in urna,
 In summo venient gaudia summa die.

IOH. IOACH.

ΕΥΘΑΝΑΣΙΑ.

*N*unquam Christe tuos bone deseris: idq; tuum omne est,
 Hunc bene qui vixit, non malè posse mori.
 Seu citò, seu tardè est ad te, ô Saluator eundum,
 Vna via est: Nang, es tu via, vita tuis.

PET. HEGEL.

*Q*uid cupidi vite seros inhiamus in annos?
 Est vita virtus maxima posse mori.

IOH. STIG.

MORS

MORS CHRISTI EST
portus & vitapiorum.

- M**ors tua, mors Christi, fraus terræ, gloria cæli,
Et dolor inferni, sunt meditata tibi.
- » *Viue diu, sed viue Deo: nam viuere mundo*
 » *Mortis opus, viua est viuere vita Deo.*
 » *Quicquid erit tandem, mea spes est vnica Christus,*
 » *Huic viuo, huic moriar, cetera curo nihil.*
 » *Quid valet hic mundus? quid gloria? quidve triumphus?*
 » *Post miserum funus, puluis & umbra sumus.*

IOH. STIG.

IDEM.

- » *Ab quantum est didicisse mori: Sic transige vitam*
 » *O homo, vt in Christi viuere morte queas.*

Viue

EST

DE ECCLESIA.

105

P. MELISSVS.

Vive memor lethi, quisquis cœlestia curas:

Sic lethi victor gaudia leta feres.

“

“

TESSERA MILITIAE

Christianæ.

VIVO equidem æumnas inter lapsusq; frequentes,

Vivo tamen: vita hæc quantula, quàm misera est?

VINCAM, etiam moriens, Serpentis spicula victi:

Christe tuo aspersus sanguine victor ero.

VIVAM, & totus humo nouus efflorebo: mihiq;

Tunc erit aternùm viuere vita Deo.

PET. HEGEL.

POLITICA,
ET QUÆ AD MAGISTRA-
tum legesq; attinent.

O

PSAL-

gloria celi,
ada tibi.
ndo
Deo.
tea Christus,
nihil.
videt triumphu?
sumus.
IG.
Sic vitam
as.

PSALMI CXXVII. METAPHRASIS, Nisi
Dominus adificauerit domum.

Felix sapientia Dei donum.

Quòd struis, & cælo certas educere molem,
Frustrâ erit, hoc condât nî Deus autor, opus.
Quòd vigilas, urbemq; tuo vis marte tueri,
Falleris, excubias nî Deus intus agat.
Et quanquam gratos somnos abruperis antè,
Quàm reuehit clarum, Lucifer ipse diem.
Longa dies quamuis tristi consumpta labore est,
Ac operæ partem nox quoq; sera trahat:
Nil tamen assidua profunt curæq; laborq;
Si non aspirent numina summa tibi.
Seruat alitq; pios rerum pater optimus, inde
Commoda sunt vitæ cuncta petenda tibi.
» Non domus ipsa sibi, non urbs creat ipsa patronos,
» Felices ciues datq; facitq; Deus.

Impe-

*Impetus est qualis volucris, rapidaq; sagitta,
 Figitur in iusso qua procul acta loco:
 Sic quocumq; rapit diuinus spiritus illos,
 Virtuti cogunt cedere cuncta sua.
 Non fortuna viros, non virtus deserit unquam,
 Nec ruitura sua mœnia sunt patriæ.*

“
 “
 “
 “

FINIS SOCIETATIS
 humana.

*Pòst ubi senserunt se semina ducere cælo,
 Atq; aliquem, mundum qui regat, esse Deum.
 Tunc primum amplexi, iuncti consortia cætus,
 Tegmina vicinis composuère casis.
 Utq; alios alij de relligione docerent:
 Contiguas, pietas iussit habere, domos.
 Hinc vrbes structæ, quarum est ante omnia munus,
 Afferuisse Deo, quam iubet esse, fidem.*

“
 “
 “
 “

IOH. STIG.

NON NOBIS SOLVM NATI
 sumus, sed ortus nostri partem patria, par-
 tem parentes vendicant, partem amici.
 M. C.

*Nemo suos propriè sibi tantum vendicet ortus,
 Quilibet in publicum nascitur officium.
 Vir bonus est commune bonum: ceu fonte perenni,
 Illius è studio commoda mille fluunt.*

“
 “
 “
 “

IOH. STIG.

O 2

VIR

VIR BONVS PVBLI-
cum bonum.

- » *Vir bonus est hortus patriæ qui largus in omnes,*
» *Quæ bona suppeditet publica, semper habet.*
IOH. STIG.

IDEM.

- » *Et commune bonum est, & res est publica princeps:*
» *Et patriæ hunc, meritis, conuenit esse patrem.*

DEVS MVTAT TEMPORA ET AETA-
tes, transfert regna atque constituit.

DAN. II.

Dat vires adimitq; Deus, regniq; coronam
Diuidit, & transfert: alios ad sidera tollit,
illos mergit humi deiectos culmine regni.

IOH. IOACH.

Inima-

In imaginem
IUSTINIANI IMPE-
RATORIS.

Dextra tenet GLADIUM, seruat manus altera LIBRAM,

Signa decent Reges scilicet, illa bonos:

Illam quidem intentat sceleratis ciuibus arma,

Et terret stricto dextra mucrone malos:

Expendit iusto prius hac examine causas,

Quam, nudata sinat colla ferire rei.

IOH. STIG.

Principis est virtus maxima, NOSSE DEVM: “

Principis est virtus proxima, NOSSE SVOS. “

THOMAS MORVS.

Princeps pius nunquam carebit liberis,

Totius est regni pater.

Princeps abundat ergo felicissimus

Tot liberis, quot ciuibus.

0 3

Idem

IDEM.

- » Totum est unus homo regnum, idq; cohaeret amore:
 » Rex caput est, populus cetera membra facit.
 Rex quot habet ciues (dolet ergo perdere quenquam)
 Tot numerat partes corporis ipse sui.
 Exponit populus sese pro Rege, putatq;
 Quilibet hunc proprij corporis esse caput.

BELLEROPHON ACCIPIT A PALLA-
 de aureum frenum regendo Pegaso.

Ex auro frenos dat Pallas Bellerophonti,
 Seruet ut in bellis cum ratione modum.

SVSCIPIENDA BELLA, VT,
 in pace sine iniuria uiuatur.

HECTOR apud Homerum iliad. 15. adhor-
 tatur Troianos, vt pro patria dimicent.

Propa-

*P*RO patria, magnum decus est profundere vitam:
 Nam reliqui ciues nostra virtute teguntur,
 Et salua interea matres, natiq; manebunt,
 Qui sunt atatis ventura semina, & urbis.
 Tempa manent legesq; bona, pietasq; pudorq;
 Et tunc quisq; suis rebus, fundisq; fruetur.

EXHORTATIO AD FORTITVDI-
 nem, ex veteri poemate TYRTÆI.

In prima pugnante acie, cecidisse decorum est,
Servantem patriæ mœnia cara sua.
Nam miserum est, patriâ amissâ, laribusq; vagari
Mendicum, & timida voce rogare cibos.
Cum natisq; errare suis & coniuge mœsta,
Et cum matre pia, cumq; parente sene.
Curat nemo vagos, & ledere nemo veretur,
Non exul cura ducitur esse Deo.
Intrepidi pugnate viri & profundite vitam,
Quam patriæ debet reddere quisq; sua.
Ergò tuo consiste loco pede firmus utroq;
Compressos dentes & labra morsa tenens. &c.

Βατραχομομαχία.

Bella perniciosissima sæpe de causa
 suscipiuntur leuissima.

Mus breuis, & saliens in gurgite Rana palustri,
Dum nulla causa pralia stulta cient:
Fulmineo pugnas Iouis ira fragore diremit,
Et tandem fugiens agmen utrunq; perit.

Sic mo-

Propt

- » *Sic modo dira serunt ex bellis bella Tyranni,*
 » *Nec res, sed cæcos armat vtrinq; furor.*
Pestiferiq; magis Thebana Sphinge Sophista,
Verba venenato friuola felle linunt.
 » *Aspicit hæc vindex oculis Deus omnia iustis,*
 » *Nec graue cum sparget fulmen, inermis erit.*
Gnate Dei bonitate tua mala tanta leuato,
Et serues cætus Christe, regasq; pios.

Publica vniuersorum damna, fiunt
 damna singulorum priuata.

EX SOLONE.

- » *ἕως δημόσιον κακὸν ἔρχεται οἰκὰδ' ἐκάσῳ.*
 » *Sic partem fert quisq; suam, cum publica clades*
 » *Incidit, & prohibet ianua nulla malum.*
 » *Non latebra quenquam fugientem abscondere possunt,*
 » *In thalamos penetrant publica damna tuos.*

Scili-

Scilicet in vulgus manant exem-
pla regentum.

Ἐταν πρώτα κύβες βάλλη ποτε μάργῳ ὁ ἄββας,
παίξῃν οἴονται οἱ μοναχοὶ νόμιμον.

Fortè cubos primùm posuit cùm futilis Abbas:
Tunc sese Monachi ludere iure putant.

LEX.

Lex diuina tibi vita sit regula semper,
Sitq; tibi potior, quàm tua vita, Deus.

“

“

ALIVD.

Diuino precepta, puer, si prodita ab ore,
Et facies casto pectore iussa Dei:
Ipse pater vite cursum moderabitur omnem,
Nec fortuna tibi sana nocere potest.

LEGES.

Leges, libertas & pax sunt optima dona.

“

P

Πειθα-

Πειθαρχία & reuerentia Legum.

- » *Est virtus leges & morum vincula vereri,*
 » *Si tamen & legum regula Christus erit.*

Leges sunt vincula pacis.
 Deniq; vita hominum tranquilla & honesta manebit,
 Seruandi leges dum pia cura manet.

EX SOPHOCLE.

ὅπως ἰσχύειν, δρᾶν δ' ἀβύλεται πάρα:
 ταύτων νόμιζε πῶ πόλιν χρόνῳ ποτὲ
 ἐξ ἑείων δραμῶσαν εἰς βύθον πεσεῖν.

- » *Vbi petulanter facere quod libet, licet;*
 » *Legumq; vox & ira Vindicis Dei*
 » *Ridentur, ac inane nomen est pudor:*
 » *Magnoruet ventis secundis impetu*
 » *Mox in profundum mersa tota ciuitas.*

LEX TALIONIS.

Aristoteles citat lib. 5. Ethicorum ex
 veteri poeta Rhadamanto:

- » εἴκε πάθοι τὰ κ' ἔρεξε, δίκην ἰθεῖα γένοισο.
 » *Iusta malis hæc admisso pro crimine pœna est:*
 » *Si qua fecerunt, eadem patiantur & ipsi.*

VEL,

- » *Si patitur qua quis fecit, iustissima pœna est.*

QVOD NON CAPIT CHRISTVS,
rapit fiscus.

Exprimit humentes, quas iam madefecerat antè,
Spongiolas cupidi Principis arcta manus.

Prout-

*Preuehit ad summum fures, quos deinde coërcet,
Vertat ut in fiscum, quæ malè parta, suum.*

ANDR. ALCIAT.

IN VITAM AVLICAM,

IO. POSTHIUS AD
P. Melissum.

*QVI trahere infelix specioso in carcere vitam,
Cunctaq; dura pati vult sponte: moretur in aula.
Qui seruis seruire, moram qui ferre recusat,
Seq; irridendum præbere: recedat ab aula,
Spemq; metumq; inter dubius qui viuere non vult,
Omnia qui nescit simulare: recedat ab aula.
Qui verè esse pius, qui sobrius esse laborat,
Quiq; valere diu: nocituram deserat aulam.
Aula locus, fortuna suos ubi lubrica lusus
Ludit, & exaltat nunc hos, nunc deiecit illos.*

P 2

Aula

*Aula mare est, quo non aliud furiosius ullum,
Non, quo naufragium, contingat crebrius ullum.*

- » *Aula fera est capitum multorum bellua, seruos
Pessundans plerumq, suos: ô terq, quaterq,
Infelix, fatua quicumq, senescit in aula.
At contrà felix ô terq, Melisse, quaterq,
Ambiguam sapiens Iuuenis qui liqueris aulam.*

Innocentia optimum aduersus in-
uidiam remedium.

- Sic decet inuidiam vulgi superare furentis,
» Nulla sibi rectè conscius arma timet.
» Pascere liuor iners odio, saturare furore,
» Mors tua, recta Deum facta colentis erunt.*

IOH. STIG.

OECONOMICA

ΚΑΙ ΓΑΜΙΚΑ.

CONCORDIA.

Metaphrasis Psal. 133. Ecce quam bonum.

- » **E***xiguus addit vires concordia rebus,
» Et cumulat modicas atq, tuetur opes.
» Utq, senis celso manantia vertice Aharonis
Infirmos artus balsama larga rigant.
» Siue satis ut vitare dit, dum Sirius agros
Torret, si gelido rore madescit humus:
» Sic ubi sunt aequo sociat & fœdere mentes,
» Fidaq, communis pectora iunxit amor:*

Virtu-

*Virtutem Deus aspirat, placidoq; fauore
Prouehit, & vitæ cuncta pericla regit.*

“

“

Idem Psalmus venustissimè à Georgio
Buchanano redditus.

*Nil caritate mutua fratrum, nihil
Iucundius Concordia.*

*Non aura suavis balsami, quum funditur
Ahronis in sacrum caput.*

*Et imbre lato proluens barbam & sinus,
Limbum pererrat aureum:*

*Non ros, tenella gemmulis argenteis
Pingens Sionis gramina.*

*Aut verna dulci inebrians vligine
Hermonis intonsi iuga.*

*Fraterna quam pax incolit domum, iuuat
Dominus benigna ad dextera,*

P 3

Et opi-

*Et opibus auget: filiorum & filios
Multis propagat saeculis.*

CASTITAS.

Vult inuocari mentibus castis Deus.

- » Πνεῦμα ἐὼν θεὸς αἰδίο⊕ καθαρόν τε καὶ ἀγνόν,
 » τῶν ἀγνῶν δέχεται ἱερα μᾶνα φρενῶν.
 Ἀγνείαν ἢ ἔταξε νόμοις σεμνοῖσι γάμοιο,
 πῆσεις δὲδὸν ἔν ἐν γάμῳ εὐσεβείας.
 » *Casta Deus mens est: casta vult mente vocari,*
 » *Et castas iussit pondus habere preces. Phil M.*

GEOR. FAB.

Sed pravi nullis vinculis retinentur amores:

- » *Nullus amor, quibus est non Deus vnus amor.*

DE CASTITATE,
 ex Naumachio.

Haud aliquid melius vitam commendat & ornat,

Virgi-

*Virgineam casto quàm ferre in corpore mentem,
Et gaudere animi sensu meditantis honestum.*

IOH. STIG.

DE AMORE.

*Nil amor est aliud, si nescis, quàm sine vita
Viuere, nil aliud quàm sine morte mori.*

P. MELISSVS.

NIC. HEMMING.

*Ores, casta legas, ieiunes, otia vites,
Si seruare voles corpora casta Deo.*

DE PVDICITIA.

PHIL. MELAN.

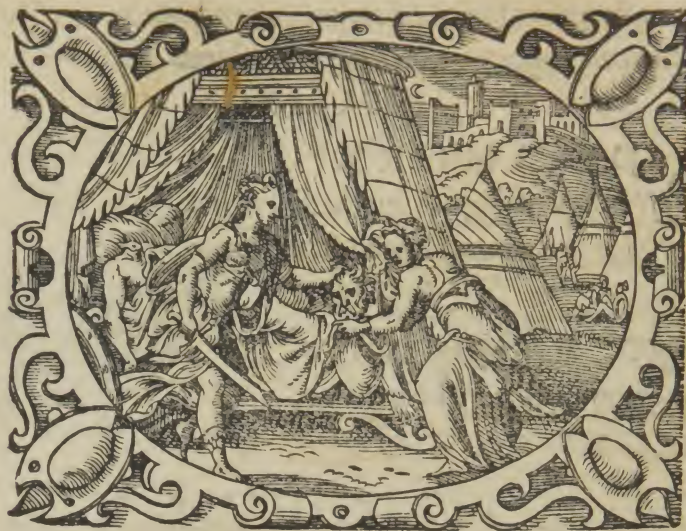
*In primo tomo Scriptorum publicè proposi-
torum VViteberga.*

Marcellinus cùm laudat Iuliani Imperatoris pudicitiam, scribit eum crebrò recitasse versiculos Bachylidæ Lyrici, qui ait: Vt in picto corpore summum decus est facies pulchrè expressa: ita in hominum moribus pulcerrimum decus esse, pudicitiam. Ac profecto ita est, quamuis pulchra statua, sine aptis lineamētis faciei, truncus est deformis: ita in homine sine pudicitia, etiam si quæ sunt alia bona, tamen sunt deformia & spreta, quia naturæ mediocres oderunt & abominantur impudicitiam. Versiculi sunt sic redditi:

*V T cùm de statua facies formosa remota est,
Non decus in reliquo corpore truncus habet:*

Sicre-

- » *Sic reliqui mores sprete & sine honore iacebunt,*
 » *Ni sint ornati laude pudicitia.*

MEDIOCRITAS ET SAN-

κτα αὐταρχεία.

- » *Felix cui dederit mediocria commoda vita,*
 » *Noticiamq; sui, Filius ipse Dei.*

IOH. STIG. AD VICT. STRIG.

- » *Nos inuet esse Deo, quod iubet esse Deus.*

G. BVCHANANVS *Psal. 37.*

- » *Præstat supellex sobria,*
 » *Recteq; parta recula,*
 » *Quàm rapta per vim diuitum*
 » *Fastidiosa copia.*

Vitam quæ faciunt beatiorem.

- » οἱ νοποτεῖν μετείως, κέρης τ' ἀπολαύσ' ἐραλεινῆς,
 » ἡδιστ' βίωσι σὺν φόβῳ ἐστ' θεῶ.

Dulce

*Dulce merum, dulcis Coniunx, mens conscia recti:
Quid tribus his iunctis, dulcius esse potest?*

IOH. STIG.

*Nosse Deum, & socia traducere coniuge vitam,
Et sobolem casti dona videre thori:
Maius & uberius decus est, quàm parta tenere
Regna, decus summo non habitura die.*

DE CONIVGIO.

Mysterium hoc magnum est,

EPHES. V.

Quinq; *περὶ κείμενα* Coniugij, ad Christum & Ecclesiam transferenda, vt sunt: Amor, Fides, Societas bonorum & ærumnarum, Generatio & Defensio.

P*ectus ut in sponso flammaram incendia sentit,
Qui vero sponsæ flagrat amore suæ:*

2

Natu-

*Natura sociam vero sic diligit igne,
 Filius aeterno de Genitore satus.
 Induit humano quam fœdere, quo sibi nostrum
 Fraternaliter iunxit amore, genus.
 Iura thori Deus Exemplum cum fœderis huius
 Esse velit, castè precipit ipsa coli.*

E GRAECO:

HÆC EST OS EX OSIBUS MEIS.

*Aspexit iuuenem formosa puella superbum,
 Ipsius in vultu lumina fixa tenens.
 Hic ait, in terram potius tu deijce ocellos,
 Non oculos habeat casta puella vagos.
 Imò, ait hæc, magis in terra tu limina figas,
 Ex terra primum nam tua facta caro est.
 Nostri principium fuit ortus costa virilis:
 Hanc quero, & iungi me velit illa sibi.*

IOH. STIG.

- » *Non oculis tantùm ducenda, sed auribus vxor:*
- » *Indicis fama quæ placet, illa placet.*

I D E M.

- Quid moror? humane non est opis: abdita res est*
- » *Coniugij ratio, fato connubia fiunt.*

IOAC. BEVST.

- » *Sponse voca Christum, non est sine munere Christus:*
- » *Ille merum tardè, dat tamen ille merum.*

ΣΤΟΡΗ.

*Coniugis in labris quoties dulcissima figis
 Basia, purpureis filioliq; genis:*

Istius

*Istius ipse Deus transfudit semina amoris,
Non temerè in sensus castaq; corda patrum.
Ergo preces etiam probat inter suavia mixta,
Coniugibusq; pijs has iubet esse ratas.*

Gratulatio ad coniuges.

*Coniugium vestrum sit felix numine Christi,
Inq; Deo sit mens vna, sit vnus amor.*

IOH. STIG.

*Vnum suauiolum, quod castus figit honestæ
Consorti coniux, censorem pluris habetur
Ante Deum, templis quàm cultus mille figuræ
Proposita, humanae quas fingit opimò mentis.*

LIA, IACOBI VXOR EXEM-
plum patientis fœminæ.

*Lippa Lia & fœcunda, sua est inuisa sorori
Officium nihilo sed minus ipsa facit.*

MICH. BARTH.

IUDITHA VIDVA,
mulier Heroica.

*Seruatrix patriæ ex Holofernis cade triumphat,
Concedens nulli laude Iuditha viro.*

MICH. B.

IN MILITIAM PARTURIEN-
tium, seu Collatio
Proeliantium & parientium.

*Stando mori pulcrum est, ipsoq; occumbere in actu:
Sive ita miles obit, sive ita mater obit.*

2²

In mor-

*In mortem ille ruit lucri spe ille etus: ob ipsam
 Pignoris illa animam, pignerat ultrò animam.
 Is, licet armatus, vitam malè prodigit: illa
 Inuicta in viua, mortua, prole manet.
 Corpus at hic coruis: animam, proh, deuouet Orco:
 Cura Deo, matrum, est corporis atq; animæ.
 Iste alios secum perdit: sed mater alumnæ
 In laudes sobolem datq; dicatq; Dei.
 Si grauida emoritur fragili cum palmitè vitis:
 Palmes erit Christi in corpore, ut ergo, sui.
 P. H. R.*

Singulas etiam familias, singulas
 oportere esse Ecclesiolas.

- » *Templa Deus nidos, nidos vult esse laresq;
 » Cum casta natos coniuge cuiq; suos.*

I T E M.

- » *Vis Ecclesiolam, quamlibet esse domum.*

I O H. S T I G.

- » *Coniugium humanæ est diuina Academia vitæ.*

G. N A Z A N.

- » φίλτρῳ μὲν συνέδησε ΦΥΣΙΣ τοκέασε γονύσει.

P H I L I P.

- » φίλτρῳ μὲν συνέδησε ΘΕΟΣ τοκέασε γονύσει.

In crapulam & ebrietatem.

*At terimus fruges, ceu bucula deuorat herbas:
 Et bibimus, largas taurus ut haurit aquas,
 Et quasi vita homini sit deuitanda, studemus
 Ipsam animam sumtis illaqueare cibus.*

I O H. S T I G.

Olim

ALIVD.

*Olim hominum generi rigidus vitam abstulit ensis,
Nunc breuior cyathis mortis aperta via est.
Nunc miseri vitris vitreum deperdimus auum,
Si similis fragili vita putanda vitro.*

NIC. RVDING.

ALIVD.

*Teuto ferox olim ferro pugnauit & armis:
Vitrea nunc bibulo praelia Marte gerit.*

PAVL. MELISSVS.

IN LVXVM ET PRO-
fusiones.

*Mutauit veteres ignaua superbia mores,
Atq; animos segnes prodiga vita facit.
Fœmina iam totum pendentem è pectore censum,
Atq; omnem dotem fronte puella gerit.*

IOH. STIG.

IN ROSAS PICTAS,
quæ supra mensas in cœnaculis vulgò exten-
di affigique solent.

*Casta & amica loqui, tetricas deponere curas,
Absentum fama parcere, amare bonos.
Ferre malos, sed non efferre tacenda, monet te
Purpurea hac patulo vertice, amice, Rosa.*

PET. HEGEL.

Q 3

PARAE-

PARAENETICA,
ET DE STUDIIS RECTE
formandis commonefactiones.

INVITATIO PVERORVM
ad Scholas.

Carmen quo solent Pueruli ad studium li-
terarum in Scholam reuocari, die Gregorij,
circa æquinoctium vernum.

» VOS ad se pueri primis inuitat ab annis,
» Atq; sua Christus voce venire iubet.
» Premiâq; ostendit vobis venientibus ampla,
» Sic vos ô pueri curat amatq; Deus.
Vos igitur lati properate occurrere Christo,
Prima sit hæc Christum noscere cura ducem.
Sed tamen vt Dominum possis agnoscere Christum,
Ingenuas artes discito parue puer.
Hoc illi gratum officium est, hoc gaudet honore;
Infantum fieri notior ore cupit.
Quare nobiscum studium ad commune venite,
Ad Christum monstrat nam Schola nostra viam.

Sinite puerulos venire ad me, & ne prohi-
beatis eos: talium enim est regnum Dei. Mat.
19. Mar. 10. Luc. 18.

Ipsè iubet ad te pueros, ô Christe, venire,
Atq; hos perpetua morte perire negas.
Ex psalmo 19.

» Et Deus infantum celebrari gaudet ab ore.

Sen:

Scu:

Vult fieri infantum notior ore Deus.

EPIGRAMMA IOHANNIS STIGELII dulcissimum.

*Suauiter infantes dum tollit ad oscula Christus,
Mitis & amplexu pignora parua fouet.**In genus humanum diuinum ostendit amorem,
Qui Patris è prono corde volentis abit.**Tu quoq; mortalis, cui contigit esse parentem,
Dum figis soboli basia blanda tua.**Crede Deo, cuius maior te amplectitur ardor,
Quàm tuus in sobolem maximus esse potest.**Et caue ne stolidè tantum auerferis amorem,
Quem qui ferre potest, omnia solus habet.**Ingenium sine doctrina esse speculum im-
politum: ἀπόφθεγμα Alberti Dureri.**Vt nulla è speculis rudibus resplendet imago,**Nè sint artificis ritè polita manu:**Ingenij sic vsus erit non vllus acuti,**Doctrina si non erudiatur ope.*

RECTA INSTITVTIO REQVIRIT ASSIDUITATEM discendi & imitandi.

*In ludum quidam natum ducitq; iubetq;**Vt vitæ melius discere tentet iter.**Et primis pater ingenium puerile sub annis,**Et rude dum pectus recta docere parat:**Qua puero fore ducat opus re, fortè magistrum**Quærit: at ille, opus est MENTE, ait, atq; STYLO.*

TRES

TRES CAUSAE IGNORANTIAE.

- » *Sunt quos ingenium LEVE, sunt quos blanda VOLVPTAS,*
 » *Sunt & quos faciunt corda SVPERBA, rudes.*

AND. ALC.

CORN. GALLVS.

- » *Quod NATVRA negat, reddere CVRA potest.*

At,

- » *Quod cultura negat, reddere nemo potest.*

Impetus Poeticos, sicut alios motus Heroicos, fingulare Dei donum esse.

- » *Humanas superans vires Heroica virtus,*

- » *Tales qui motus dat, monet esse Deum.*

*Sic etiam ubertas fundentis carmina vena,
 Esse Deum ostendit, motus & ille Dei est.*

*Ergo agnosce Deum, & iusto venereris honore,
 Cùm docti vatis scripta sonora legis.*

POETAE LEGENDI, ET ASSIDVA
 imitatione exprimendi.

*Cura sit à teneris, vatum cognoscere scripta,
 Eloquij fontes hos sciat esse puer.*

*Horum pectoribus motus Deus indidit acres,
 Sublimemq; dedit Musa canora sonum.*

*Verùm non satis est legisse poëmata tantùm,
 Accedat studijs altera cura tuis:*

Vt doctis digitis exempla ediscere certes,

Cogere & in numeros verba soluta novos,

Hic labor ingenij vires acuitq; fouetq;,

Hinc venit elogij copia, forma, nitor.

Hoc

*Hoc si languescet studium, si ignara iuuentus,
Non perferre volet tædia longa styli
Hei mihi quæ clades reliquas iterum obruet artes?
Barbaries tenebras inuehet atra nouas.*

Artium bonarum inter se, veluti herbarum
in medicinis, societas & mixtio.

*Nam velut arcanis sociata viribus herba,
Pharmaca ceu iuncto fœdere mixta ferunt:
Sic studijs prompta quasi conspirantibus artes,
Humanis gaudent consuluisse bonis.*

IOH. STIG.

Studia nonnunquam remittenda, in-
termittenda nunquam.

Tempestiua iuuant operosâ oia Musas.

AVSONIVS.

*Sunt etiam Musis sua ludicra mixta Camœnis,
Et cessare licet: grato SCHOLA nomine dicta est,
Iusta laboriferis tribuantur vt otia Musis.*

ELOGIVM TARENTII.

*Comica debetur meritò tibi palma Terenti,
Tanta etiam paruis gratia rebus inest.*

IN P. OVID. NASONEM.

*Naso dabis veniam, talem te miror amoq̃:
Ingenium nugis prostituisse queror.*

IOH. STIG.

DIALECTICA MAGNO ADIVMENTO
est doctrinæ Ecclesiæ explicanda.

*Intenui quamuis noster labor esse feretur,
Quòd pueris Logices prima elementa damus.*

R

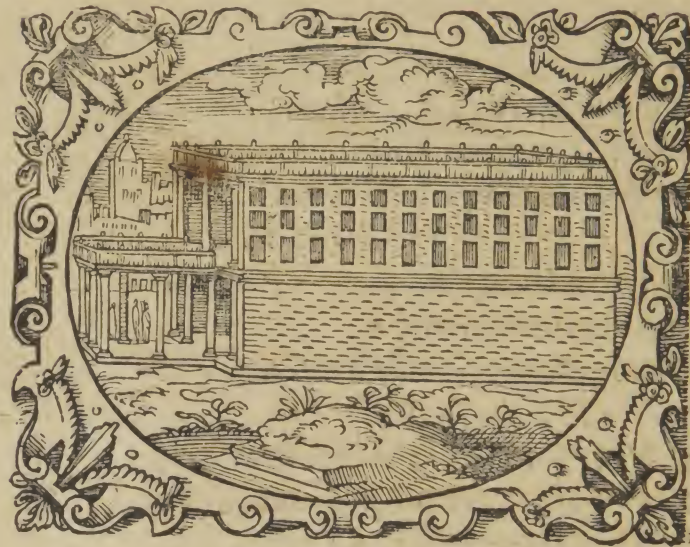
Plus

*Plus tamen his operis Ecclesia sacra iuuatur,
Quàm si de Pario marmore templa struas.*

ELOGIVM DIALECTICES.

IOH. STIG.

Fama fidem fecit, Minoidos atria Cretæ.
Irremeabilibus plena fuisse dolis.
Sapè quis ambages intrans fraudesq; viarum,
Nequaquam fallax inde relegit iter.
Solutus at AEGides comitantia fila secutus,
Dicitur ambiguas isse, redisse vias.
» Sic nisi te reliquas Dialectica ducat in artes,
» Semper in ambiguum te trahet error, iter.
Hac oculis hominum nebulas abstergit, & illos.
Seiuncta à falsis cernere vera docet.
Hac caput Aonias cupienti efferre per artes
In dubijs præbet fila sequenda vijs.

Dum

*Dum potes & licitum est, hæc arripe fila iuuentus,
Præbeat ad Musas hæc Ariadna viam.
Quod si vere tuæ neglexeris indolis illam,
Nulla tibi Autumni tempore messis erit.*

PRÆMEDITATE LO-
QUENDVM.

• Aduersus extemporales Rhetores, seu
subitam dicendi confidentiam.

*Hermogenes voluit laudari, dicere multa
Quod subito possit non meditata prius.*

*Atticus orator sed contra turpe putabat
Dicere apud ciues non meditata prius.*

Sculpta, inquit, potius recitarem, non modo scripta;

Causa moram ferret si peragenda reo.

Ac utinam sapiens placeat contatio multis,

Fundant ad Gnatum vota q̄ casta Dei.

cc

cc

cc

ARITHMETICA.

Omnia sunt numeri, numerosis motibus omnis

Hic igitur mundus, mundus & alter homo.

cc

cc

HISTORIÆ EVOLVENDÆ.

VT nōris quando sese patefecerit ipse,

Spectari iussit secula cuncta Deus.

HISTORIAE SUPPEDITANT EXEM-

pla Iustitiæ diuinæ.

ὡς κατὰ μὲν πῆρωτ' ἀδίκους, πρῶτ' ἀδικίαις,

ἢ δευτέρω γραφὴ δέχεται ἰσοπία. id est:

R 2

Quod

*Quòd Deus iniustos punit, iustos quòd honore
Afficit: hoc nobis indicat historia.*

A magnis etiam fortissimisq; viris lectio-
nem poetarum & historiarum semper fre-
quentatam fuisse.

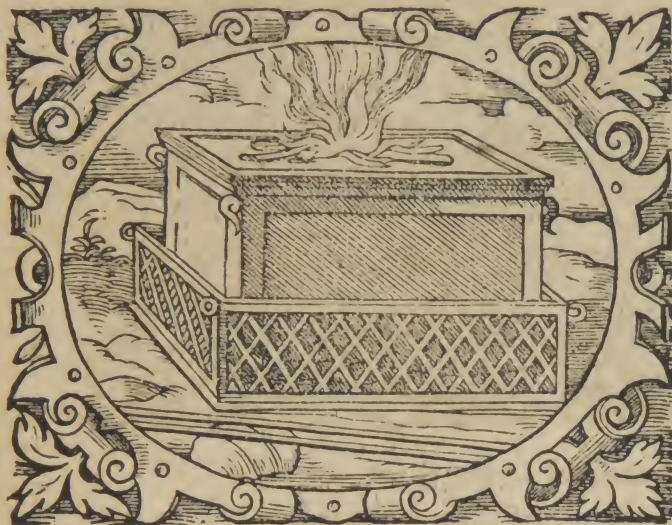
*Terribiles inter lituos sonitusq; tubarum,
Rex Macedùm legit carmen, Homere, tuum:
Fessaq; nocturna cùm membra quiete leuaret,
Dicitur hoc stratis supposuisse suis.
Scipio, qui victa meruit Carthagine nomen,
Fregit & Ausonia Punica sceptram manu:
Sedulus in medio belli discrimine legit,
Quod Xenophon Cyri nomine scripsit, opus.*

G. S.A.B.

Ante

Ante omnia studiosè discenda & medi-
tanda doctrina cœlestis.

Ἐδυσταῖς ὁ θεὸς μᾶλλον διήτέρωται ἄλλαις,
ἢ διδαχῆς μελέτῃ εἰλικρινῆς λόγῳ.

“

“

Vult adsertores laudum nos esse suarum:
Idq̄, magis postulat, quàm noua thura, Deus.

H. EOB. H.

Quin dociles adhibe dictis presentibus aures:
Gratior est ipsi victima nulla Deo.

“

“

DE DIVINA PAVLI
Apostoli eloquentia.

Ἐδίε κς δαιδαλέῳ τὸν χριστὸν γράψαι ἁπελλῆς,
ἔνδεῳ ὡς παῦλῳ τῷ δὲ ἐχάραξε λόγῳ.

Non sic Dedaleus Christum pinxisset Apelles,
Vt facer hunc Paulus exprimit ore pio.

R 3

Aliud

Aliud in Paulum.

*Auguror, & video (longeni cedit patres)
Nescio quid maius prisca Damascus alit.
Qui nunc Tarsiaco prodis de sanguine miles,
Saulus es, exiguo tempore Paulus eris.*

IOH. STIG.

PSALMORVM LECTIO
FREQUENTANDA.

*A*mphion cantu scopulos traxisse putatur,
Et potuisse Orpheus flectere voce feras:
Attamen hos longè Dauidis carmina vincunt,
Qua mentem è media ducere morte solent.

ALIVD

ALIVD IN PSALMOS.

Ad tria genera Psalmos redigit: ita vt
 Alij sint Didascalici & Prophetici:
 Alij Precatorij, consolatorij & Eucharistici:
 Alij Legales & Historici.

*Saxa ferunt vatem traxisse Amphiona cantu,
 Vt strueret Thebis mœnia prima suis:
 Maius opus fieri Davidis carmine constat,
 Qui trahit ad summum pectora nostra Deum.
 Nunc seruatoris narrat præconia Christi,
 Quem canit aeterno de genitore satum:
 Nunc aptè gemitus & verba precantia tradit,
 Ad summum patrem quæ tua vota vehant:
 Nunc iustas vitæ leges, pœnasq; malorum,
 Et præmissa canit præmia magna pijs.
 Hac igitur Cythara est ad tempora qualibet apta,
 In manibusq; tibi semper habenda, pijs.*

I.

II.

III

In di-

In dictum Philippi Melanth.
LECTIO & INVOCATIO sunt vberri-
mi commentarij in Psalmos.

IOH. STIG.

- » *Nulla sacros melius docet enarratio psalmos,*
 » *Quàm repetens solidas LECTIO crebra, preces.*
 » *Sape lege, & PRECIBVS feruentibus erige pectus:*
 » *Vt tibi qua nescis suggerat ipse Deus.*
 » *Quod nequeunt longis dare commentaria verbis,*
 » *Hoc tibi cum precibus lectio iuncta dabit.*

DE BIBLIIS A LVTHERO IN GER-
manicam linguam translatis.

In linguam nostram studuit transfundere fontes,
Et tantum lucis lectio nulla tenet.

IN LOCOS THEOLOGICOS

PHILIPPI MELANTHONIS, *præco-*
nium eiusdem Stigelij.

Pinguis

Pinguis ut aëry, de vertice lapsa Sionis,
 Irrigat humentes copiaroris, agros:
 Altus ut egrediens stagnantia littora, Nilus
 Fætificat largo rura propinqua sinu:
 Sic hoc sparsa libro, vera doctrina salutis,
 AETernis implet pectora sancta, bonis.
 Explicet inuicti quod sic oracula Christi,
 Nullum hoc in terris sanctius extat, opus.

“

“

IN CONFSSIONEM FIDEI CHRISTIA-
 næ, exhibitam Carolo V. Augusto, Anno 1530.

Concurrant inimici omnes licet undiq, hic vnus
 Confutare potest improba dicta, liber.

“

“

IOACH. CAMER.

DE ASTRIS.

Astra testantur Deum esse.

S

Sidera

*Sidera dum spectas claro labentia cælo,
Et signas oculis lumina nota tuis.
Verè aliquam mentem rebus quæ cuncta gubernat
Et quæ nostra vidit facta præesse scias.*

EOB. AD SCHONERVUM.

- » *Esse Deum quicumq; negat, mox sidera spectet :*
» *Sidera qui spectat, iuret is esse Deum.*

PHIL. MEL.

*ἄστρο μὲν αὐτὰ πέλζ δείας σημεῖα περνοίας,
μᾶλλον δ' ἢ ἄστρον θεοπέσειν διδαχῆν.
Astra quidem sunt ipsa Dei certissima signa,
At doctrina Deum certius esse docet.*

IN HYPOTHESES ASTRO-
NOMICAS.

*Non ferri casu pulcerrima corpora mundi;
Verum mente regi consilioq; Dei:
Testatur Phæbus, qui certis legibus annum
Conficit, & notis itq; reditq; vijs.
Et gratis vicibus lucem noctemq; reducit,
Et tempestiuè nata calore fouet.
Temperat & radios, quos excipit humida Luna
Distinguens annum mensibus ipsa suis.
Deniq; cuncta suis labuntur sidera metis,
Naturam proprijs officijsq; iuuant.
Hac cum suspiciens oculis ac mente notabis,
Autorem agnoscas & venerere Deum.
Hic nobis haustum proprio de pectore mentem
Inseruit, iusti noticiamq; dedit.*

Ergo

*Ergo etiam scelerum pœnas hic exigit ultor,
Virtutumq; dabit præmia grata pijs.*

IOH. STIG.

*Ipse regit motus quos conditor addidit astris,
Nec casu aetherios sic sinit ire choros.*

*Nec vires adimit, quoties errantia cœlo
Astra quasi in synodum iuncta coire sinit.*

*Sed precibus motus armatos temperat ignes,
Irati precibus frangitur ira Dei.* “

*Ergo hæc signa decet reuereri ut signa futuri,
Adducunt tacitè quod simul ipsa mali.*

*Sed sapere hic nimium, supraq; ostensa vagari
Indicia, hoc vitij est non rationis opus.* “

*Vana superstitio mores corrumpit & artes,
Hanc caueas cura qui cupis esse Deo.* “

*Qui regit, ipse potest mutare & vertere fatum,
Tu modo qui metuis tristia, funde preces.* “

*Astra inclinant, non necessitatem
inducunt.*

*Quamlibet astra regunt homines: regit attamen astra
Noster, qui non vult Stoicus esse, Deus.* “

ITEM.

Astra regunt homines, sed Deus astra regit. “

G. CRVCIGER.

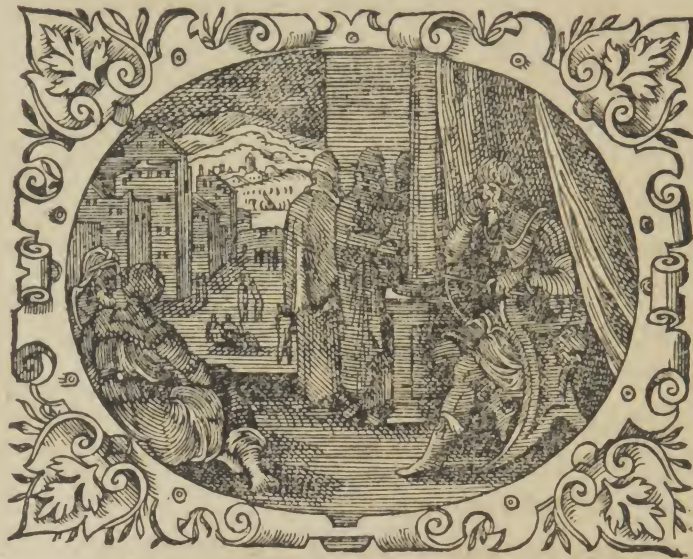
Fata mouere Deus, tollere fata potest. “

Item:

Non plus fata tamen, quàm pia vota valent. “

EPIGRAMMATA
 DE COMETIS.
 EX GRAECO.

- » Ἐλεῖς κομήτης ὅστις ἔρανον φέρει.
 » *Nulla etas vidit flagrantem impunè Cometam,*
Non leue venturum nunciat ille malum.

IOH. STIG.

*Iam toties nigra tectum ferrugine Solem
 Vidimus offensi signa dedisse Dei.
 Vidimus è rutilo flammantes crine Cometas
 Arguere è cælo funera, bella, famem.*

Σ Ω Φ Ρ Ω.

ΣΟΦΡΟΝΙΣΤΙΚΑ, seu

ETHICA PRAECEPTA, SEU REGVLÆ VITÆ, ad honestatem & decus instruentes.

ORA ET LABORA. Subditus esto Deo, & ora cum. Psal. 37.

*Subditus esto Deo, mandato munere fungens,
Et spera in miseris & pete, rebus opem.*

“
“

EX DICTO IOH. BAPTISTAE.

Non potest sibi homo sumere quicquam, nisi datum sit ei à Deo. Ioh. 3.

*Nullius est felix conatus & utilis unquam,
Consilium si non detq; iuuetq; Deus.*

S. 3

Tunc

“
“

Tunc iuuat ille autem, cum mens sibi conscia recti,
 Mandati officij muner a iusta facit.
 Et simul auxilium presenti à numine Christi
 Poscit, & expectat non dubitante fide.
 Sic procedet opus faustum populisq; tibiq;
 Nans & aura tuæ vela secunda uehet.

- » Inuictamq; Dei dextram vis nulla repellat,
 » Omnia cogentur cedere prona, Deo.
 » Ipsa etiam, quamuis Adamanti incisa feruntur,
 » Cum petimus, cedunt fata seuera Deo.
 » Nec Deus est Numen Parcarum carcere clausum,
 » Quale putabatur Stoicus esse Deus.
 » Ipse potest Solis currus inhibere volantes.
 » Ipse velut scopulos flumina stare iubet.

I T E M:

- » Solares retinet currus & flumina sistit
 » Verus & hic liber cunctipotensq; Deus.

FINIS

*FINIS HOMINIS, ADEOQUE TOTIVS
humanæ societatis est agnitio &
celebratio Dei.*

*Magnum opus est ad quod nos Mens æterna creavit,
Ut nostro studio notior esse queat.*

*Ac in nos haustam proprio de pectore mentem
Fudit, & effigiem iussit habere sui.*

IOH. STIG.

*Viq; alios alij de religione docerent,
Contiguas pietas iussit habere domos.*

*Hinc urbes structæ, quarum est ante omnia munus
Afferuisse DEO, quam iubet esse fidem.*

*MAGNA HOMINIS DIGNITAS, QVOD
sit imago & templum Dei.*

*Singula consultò certos distinxit ad usus,
Cùm templum vellet nos Deus esse sibi.*

*Diuina in CEREBRO radios sapientia spargit,
Cùm verbo mentes luce suag; regit.*

*At COR Iusticiæ domus est, sentitq; dolores,
Cùm punit fontes vindicis ira Dei.*

*Adflatuq; Dei purgatum gaudia sentit,
Et vita fruitur non pereunte Dei.*

*Formatum ad tantos CORPVS cùm videris usus,
Factorem agnoscas & venerere Deum.*

*Ipsius & templum non labes ulla prophanet,
Pollutum abijciat ne grauis ira Dei.*

PRIN-

FINIS

EPIGRAMMATA
PRINCIPIIS OBSTA.

Vitare peccatum, est vitare occasionem
peccati.

Flammæ suborientium cupiditatum pro-
tinus restinguendæ pijs precibus & honestis
laboribus.

Parua initia lapsuum, magnas ruinas tra-
hunt.

- » **V**incere difficile est tentant cùm dulcia sensus,
 » Nî fugias pœna est seua luenda tibi:
 » Sed fuge teq; regi poscas à numine Christi,
 » Offendent quæ non posse nocere putes.

Huc Ouidianum istud simile.

*Vt penè extinctum cinerem si sulphure tangas,
 Viuet & ex minimo maximus ignis erit:
 Sic, nisi vitâris quicquid reuocabit amorem,
 Flamma redardescit quæ modò nulla fuit.*

OCIA

OTIA DANT VITIA.

*Non ignava decent generosas otia mentes,
Virtutemq̄ acer durat alitq̄ labor.*

“

“

Ex Euripide in Phœnissis.

*Si quis malorum gaudeat commercio,
Rogare qualis ipse sit, nihil est opus:
Nam quisq̄, similis est sodalitiꝝ sui,
Vadens ad aucupia cum visco & illice.*

“

Ex Theocrito.

*τέλιξ μὲν τέλιγι φίλῳ, μύρμακι δ̄ μύρμαξ,
Formicis gaudet formica, Cicada cicadis.*

“

“

De Sedulitate & Iustitia, Germanici
Rythmi matris Philippi.

*Wer mehr wil verzeñren /
Denn sein Pflug kan ercreen:
Der wird zulezt verderben /
Vnd villeicht am Galgen sterben.*

Quorum hæc est sententia:

*Si quis de paruis vult plura absumere rebus,
Quarere quàm vigili sedulitate potest:
Is mendicando victum petat ostia pulsans,
Aut feret huic tristem crux laqueusq̄, necem.*

Ex Hesiodo.

*τῆσι δὲ ἀρετῆς ἰδεῶτα θεοὶ προβάροιθεν ἔθνη γὰρ.
Virtutem voluere Dÿ sudore pari,
Longa via est ac ardua quæ perducit ad illam;
Inq̄ aditu primo longè est asperrima, sed cum
Veneris ad summum facilis iucundaq̄ fiet.*

“

“

T

IN AL-

IN ALDVM, & PAVLVM ALDI F.

ET ALDVM PAULI F. ALDI N.

*Alde, laborum omnium moli insuperabilis Atlas,
 Parcarumq; adeò vix superate manu:
 Humanis namq; exemptus, rediuuus in ipso
 Primùm idem gnato, moxq; nepote redis.
 Aut quasi transcribens Musas heredibus, viri
 Has proprium genti vis decus esse tue.*

P. HEG.

IN ANCHORAM ALDI, ET

CIRCINVM PLANTINI,

IUSUS.

*Sacra Aldi fundam valido tenet anchora morfu,
 Cui caudam Delphin insinuatq; caput.
 Sic Plantine tuus constanter circinus vno
 Stat pede, pes circum sedulus alter obit.
 Amborum è rigido sunt instrumenta metallo:
 Artificem exercet durus utrumq; labor.
 Sed Delphin celer est, & gyrat circinus orbem:
 Et vincit CONSTANS omnia dura LABOR.*

P. HEG.

Ex Hesiodo.

Optimus qui per se sapit,
 Proximus qui per alios,
 Infelicissimus qui neq; per se, neq; per alios.

- » *Omnia per sese qui prouidet, optimus ille est:*
- » *Proximus ille tamen, qui paret recta monenti:*
- » *Sed qui non sapit ipse, nec audit recta monentem,*
- » *Inuida ei mentem misero natura negauit.*

HIER.

HIER. VVOLFIVS.

Hoc vetus est, ridere boni monitoris amorem:

Dictaq; stulticia ponere cuncta loco.

Hoc etiam vetus est, ut qui presagia rident,

Atroces pœnas corde gemente luant.

Necessaria facienda.

Amicitia cum paribus iungenda.

Feceris haud quicquam, nisi quod fecisse necesse est, “

Quamq; dedit norma est una sequenda Deus.

Et fugito turbam, nisi cum Respublica poscit

Congressus modicos: futile turba malum est.

Nec tibi curabis multos adiungere amicos,

Rara hæc sunt, candor, gratia iusta, fides.

At si quos poteris, reg; officioq; iuuito, “

Sic tamen, adiutos ne meminisse putes. “

Præcipuè verò remis velisq; potentum “

Fucosas fugito cautus amicitias. “

INFELIX FELICITAS.

In inquieta ingenia fortunam sibi
ipsis fabricantia.

Omnia contigerint cum vita commoda multis,

Firma valetudo, coniunx iucunda, laresq;

Et ciuilis honos, & pax dulcissima rerum.

Cur tamen humana mentis furiosa cupido

Appetit immensum semper sine fine, modoq;

A Erumnasq; volens fatumq; accersit acerbum?

Causa est una, Deum quòd rectorem excutit audax.

IOH. IOVIANI PONTANI.

- » *Qui ruit ex alto, præceps ruit: ima ruina*
 » *Nulla est: è summo qui cadit, ille cadit.*

Ex oratione Lycurgi.

- » *Iratus ad pœnam Deus si quos trahit,*
 » *Auferre mentem talibus primum solet,*
Caliginemq; offundit: ut ruant suas
Furenter in clades, sibi quas noxi
Accersierunt ultrò consilijs malis.

Iustus ut palma florebit.

- Ocia non animis securo pecunia confert,*
Nec vita tutus, credite, portus erit.
Denique nemo suo, vallum sibi, Marte parare
Contra fortuna iura vicesq; potest.
 » *Felix ille, Deo quisquis duce fidit, & huius*
 » *Ambiguum vita lege gubernat iter.*
Hunc pater in dubijs rebus tegit optimus, atq;
Defensum in gremio gestat ubiq; suo.
Vtq; nihil ledunt hyemis mala frigora Palmam,
Illaq; perpetui veris honore viret:
Sic etiam iste malis nescit succumbere victus,
Durat, & in media viuere morte solet.

Imago CHRISTOPHORI, est imago
 Christiani hominis.

- Ista pia mentis formam tibi monstrat imago,*
Qua Christum vera cum pietate colit.
Nam velut in medijs incedit FLUCTIBVS Heros,
Qui non magnum humero sed graue gestat onus:

Sic &

*Sic & multa pios discrimina oportet adire,
 Qui verbum portant, Maxime Christe, tuum.
 Omnia destituunt iustos solatia, nemo
 Auxilium tristi tempore ferre solet.
 Tu quoque deseruisse tuos, ô Christe, videris,
 Sunt etiam qui te posse iuuare negent.
 Hoc est cur PVERI sis pictus imagine, namque
 Conuenit infirmis ista figura magis.
 Tu quoque lapsantes interdum deprimis ipse,
 Irasci quoties te sibi velle putant.
 Sustentat tamen, & præbet solatia verbum.
 Ergo ARBOR gressus arida facta regit.
 Hæc tamen in florem rursus sese induet arbor,
 Reddet enim iustis præmia digna Deus.
 Ille SENEX lumen qui præfert, doctor habendus
 Errantem ut monitis ritè gubernet, erit.*

GNOMICA
MISCELLANEA.

SENTENTIÆ GRAVISSI-
mæ de iustitia Dei punientis delicta:
carmine expressæ.

Psal. 124. Non permanebit sceptrum impij.
 Sap. 6. Potentes potenter tormenta patientur.

HERODOTVS.

τῶν μεγάλων ἀδικημάτων, μεγάλα
 ἔσιν ἢ αἱ πικρῆαι παρὰ τῶν θεῶν.

T 3

VALERIUS

MAXIMUS.

Lento gradu ad vindictam sui, diuina procedit
ira, tarditatemq; supplicij grauitate compensat.

„ Non habet impietas successus, credite, longos:
„ Et mala pro meritis tristia fata manent.

ALIVD.

„ Et quamuis secura diu sunt otia prauis:
„ Sera tamen tacitis pœna venit pedibus.

ALIVD.

„ Et semper culpam pœna comitantur atroces;
„ Et si sera, tamen præmia laudis erunt.
„ Non vrbs, non regio, non ætas ulla seueri
„ Iudicij exemplis, non domus ulla caret.

ALIVD.

„ Ne dubita, semper delicta atrocia pœna
„ Et subitas clades post mala facta sequi.

ITEM:

„ Iusta Dei vanas non habet ira minas.

Verfi-

Verficulus ex statua redditus Pausaniae duci Spartano, poenam ipsi denuncians, cum in vrbe Byzantio, factus iam superbus & crudelis, filiam primarij ciuis, quam rapuerat, noctu in subita consternatione interficeret. Miserè autem & is vitam clausit: cum, reuocatus ex Byzantio, eò quòd Persicis rebus studeret, iamq; Ephori cum prehensuri & in carcerem ducturi essent, fugisset in templum Mineruæ: vbi inclusus, fame perijt, & quidem matre Alcihea, quando iam muro fores obstruerentur, primū lapidem locante.

σῆχε δίκης ἄσπον, μάλα τοι κακὸν ἀνδράσιν ὕβρις.

Pæna luenda tibi est, adfert iniuria damnum.

ALIVD.

Punitur magnis cæca libido malis.

TIBVLLVS.

*Ah miser, & si quis primò periuria calat:
Sera tamen tacitis pæna venit pedibus.*

IOH. STIG.

*Ah miseros omnes, quicunq; ad crimina proni
Vlla putant iustum facta latere Deum.*

IDEM.

*Magna graues semper comitantur crimina pæna:
Et mala qui fecit, peius habere solet.*

Sæpe bonis malè fit: sæpe malisq; bene.

*Sis miser & nulli miserabilis, omnia quisquis,
ADijs pro meritis cuiq; venire putas.*

ITEM.

ITEM.

*Et plerumq; malis fortuna indulget amica,
Non fauet illa diu, sed fauet illa tamen.*

Eiusdem ferè sententiæ est illud Ouidij distingu-
gentis inter EVENTVS & EXITVM.

*Exitus acta probat: careat successibus opto,
Quisquis ab euentu facta notanda putat.*

IN INGRATOS & PERFIDOS.

Cuculus à curruca seu Hypolaide enutri-
tus eandem demum deuorat.

*Nidus humi iacet inter saxa Hypolaidos, in quem
Ignauus Coccyx oua fouenda gerit.*

*Cumq; diu pauit cuculum officiosa voracem,
Nec tamen ingluuiem iam saturare potest:*

Tum sibi seruat & soluens mala premia vita

» *Nutricem cuculus deuorat ore suam.*

ALIVD.

» *Ingrato cuculus nutricem deuorat ore,*

» *Et misera pietas officiosa nocet.*

» *Heu mihi quam scelus hoc imitantur sæpe volucres,*

» *Pectora queis Cygno candidiora putes.*

ALIVD.

» *Omnia sunt ingrata, nihil fecisse benignè est,*

» *Debita pro meritis gratia nulla redit.*

ALIVD.

» *Sunt homines, humeris quos si quis gestet ad urbem*

» *Ausoniam, domiti qua caput orbis erat.*

» *Nec tamen ad portam placidè deponat eosdem,*

» *Gratia præteriti nulla laboris erit.*

EX HE-

EX HESIODO.

Πολλάκι καὶ ξύμπασα πόλις καὶ ἀνδρὸς ἐπαυρεῖ.

Vnius ob culpam saepe urbs dabit integra poenas. vel:

Saepe luunt peccata viri tota vnius urbes. “

CLEMENTIA & PLACABILITAS.

ἱλιάδ. ι.

— φιλοφροσύνη γὰρ ἀμείνων.

— placido nil pectore maius.

CVPIDO, seu Κηριοκλέπης
Theocriti.

Pungit apis puerum veneris, dum dulcia mella “

Furatur: sic sunt dulcia mixta malis. “

DE CALVMNIA
è Germanico.

Acriter attactu pungunt tribulig, vepresq; “

At grauius morfu perfida lingua nocet. “

Malo ego per spinas tribulosve incedere nudus, “

Vstas quàm falso crimine ferre notas. “

P. MELISSVS.

DETESTATIO CALVMNIAE.

*Quae mala, quas cieat dentata Calumnia fraudes,
Non oculus, lingua aut vna notare poteſt.*

*Quin totam hanc linguas, oculos, tinctosq; veneno
Dentes, quin mera vel finge venena; parum eſt.*

Et stulto obloquia, vt mellita obsonia, hiatu

Captamus? meritò híc qua facimus, patimur.

Ergo Christi ipsis, homicida calumnia, membris

Multa dedit (pudet heu) vulnera, multa dabit.

P. E. HEG.

V

ME-

- » Forte merum, fortis mulier, rex fortis: at ipsa
 » His veritas est fortior.

INVICTA VERITATIS VIS,

Ex Euripide in Phœnisis.

Ἀπλῆς ὁ μῦθος τῆς ἀληθείας ἔστι.

- » Nam veritatis est simplex oratio,
 » Interpretemq̄ non desiderat vafrum,
 » Sed ipsa per se viribus valet suis,
 » Mala causa callidis opus habet pharmacis.

Pythagoricum.

πάντα τὰ τῶν φίλων κοινὰ.

- » Omnia habent inter se communia amici.

Animus donantis respiciendus.

- » Sit modo donantis mens candida, sæpe redire
 » Munere pro paruo gratia magna solet.

Ex Plutarcho.

περὶ εὐθυμίας.

ἠδὲ μὲν εἰ τι φέρονς, ὀλίγον δ' ἄχθος ἢν δ' ἀποείπωνς,

- » Gratum est si dederis, nec succensebo neganti.

IN LIBEROS DEGENERES,

ex Homero ἰδυσ. ε.

παῦροι γὰρ τοὶ παῖδες ἡμοῖοι πατρὶ πέλονται:

οἱ πλείους κηκίτες, παῦροι δὲ τε πατρὸς ἀρείτες.

- » Raratamen soboles equat virtute parentes,
Plurima degenerat maiorum moribus, atq̄
Vix ulli cumulant laudesq̄, decusq̄, parentum.

Ex Menandro.

Non est voluptas ulla suavior patri,

Quam

*Quàm temperantem & integrum prudentiâ
De se videre procreatum filium.*

PATIENTIA.

*Qui sapit, ille animum fortuna preparat omni;
Præuisumq; potest arte leuare malum.*

“

“

*Sperabis omnia optimè, & quæ accident,
qualiacunq; erunt sapienter feras.*

M. C. lib. 4. Epist. Fam. 13.

*Optima sperentur, metuantur pessima: sed quæ
Sors tulerit, placido pectore quisq; ferat.*

“

“

IOACH. CAMER.

MEDITATIO LEGIS
DIVINAE, SEV FORMVLA
CONFITENDI PECCATA GENERALIS
*iuxta ordinem præceptorum Decalogi,
coram ministro Ecclesie.*

Tradita à Philippo in Locis
Theologicis.

DE PRIMO PRAE-
CEPTO.

DEBEREM equidem rectè cogitare de Deo, & firma fi-
de statuere, hunc unum esse Deum creatorem omnium re-
rum, & futurum iudicem omnium hominum, qui se patefe-
cit dato Verbo suo, & misso Filio. Deberem vero timore ei
obedire, & metuere iram eius & iudicium, vera fide eum in-

V 2

uocare

uocare propter Filium, & diligere eum, & sentire aliquem grati
peccatoris motum erga Deum. DEBEREM affici magnitudi-
ne misericordiae, quod se nobis patefecit, quod verè diligit ge-
nus humanum, verè vult nos saluos fieri: Deberem Filij benefi-

cij moueri, quod pro nobis passus est, quod dedit Euangelium,
quod promittit Spiritum sanctum gubernatorem & vitam a-
ternam. SED hac omnia leuius mouent animum meum, quàm
debebat fieri: non satis timeo, sepe dubito, & quadam perpetua
dubitatione, frigidius peto bona à Deo, frigidius inuoco, confido
interim rebus presentibus, & quero praesidia vitae, neglecto or-
dine quem Deus praecipit. Sape etiam falsa inuocatione errans
offendi Deum, inuocaui homines mortuos, putavi magis ad hanc
statuam inuocandum esse Deum aut Sanctum, quàm alibi. Sape
nunc quoque aberro, ne cogitem de vero Deo, qui se patefecit per
Filium, ne cogitem de Filio, & de promissione. Deniq; non ardeo
inuocatione, ut oportet.

DE SE-

DE SECUNDO PRAE-
CEPTO.

DEBEREM Euangelium diligenter discere, celebrare sermone, & ornare exemplis: agnosco autem meam negligentiam in hac re. Imò saepe prae texo priuata cupiditati Euangelium. Saepe meis exemplis & scandalis praebeo occasionem alijs maledicendi Euangelio, aut alieno aliquos: Interdum erravi in aliquo dogmate, & eo errore deformavi doctrinam caelestem.

DE TERTIO PRAE-
CEPTO.

SÆPE negligo publicas conciones & ceremonias in die festo, non impeditus alijs causis, & meo exemplo alios abduco: Non ago gratias Deo pro instituto ministerio, pro conseruatione Ecclesiae, pro conseruatione Prophetiæ & Apostolicorum scriptorum: non adiuuo Ecclesiam precantem pro publico statu in

V 3

cætu,

5

13

*cætu, nimis leuiter afficior cura miseriarum communium, quòd
inscitia, discordijs, bellis dissipantur Ecclesia & politia, & mul-
torum anima & corpora pereunt, non adiuuo ipse ministerium*

*Ecclesiasticum meis officijs, non vereor, ut debeo, pios mini-
stros: Interdum eis maledico, & meo exemplo confirmo con-
temptum aut odium eorum, non soluo eis debitas mercedes, saepe
dies festos malè colloco in res turpes, & irrito Deum aduersus
multos.*

DE QVARTO.

*SVM negligens in mea vocatione, in studio, in regenda fa-
milia. Sum ingratus Deo pro beneficijs ordinis politici. Inter-
dum irascor iniuste magistratibus, & maledico eis, nec tribuo eis
debitam reuerentiam ex animo. Interdum rixas excito contra
leges, & uiolo politicum ordinem cum scandalo & aliorũ detri-
mento, meis stultis tumultibus impedio alia publica negotia ne-
cessaria. Non sum intentus, ut in meo ordine me coërceam, &
caueam,*

caueam ne turbem communem harmoniam publici status, sum
 αλεονεχπιδος, meæ utilitati magis seruiuo, quàm publicæ, aut capto
 occasiones turbandi.

DE QVINTO.

SÆPE

SÆPE incendor iniusta indignatione, & cupiditate vindictæ. Adde malas execrationes, quæ ex cupiditate nocendi erumpunt, Moueor emulatione. Doleo alterius potentiam aut auctoritatem crescere, & premere eum cupio: Sum superbus, despicio pares, & me eis anteferri postulo: Sum suspicax, & ex falsis suspicionibus interdum iniusta odia concipio, sero & confirmo discordias, sæpe perfero rumores & sermones, qui sauciant animos & accendant odia, Habeo aliquid liuoris & malevolentia, delector obtrectatione. Interdum calumniosè deprauo aliena dicta & facta, non studeo sanare offensiones, & conciliare voluntates, sino crescere odia priuato liuore, vel alia priuata causa, maledico absentibus. Interdum afficio contumelia presentes, impedio inuocationem meam & aliorum, excitatis odijs aut dissidijs.

DE SEXTO.

HABEO errantes motus & flammæ varias libidinum, indulgeo oculis & cogitationibus impudicis, contaminatur & corpus.

pus. Hæc mala augeo intemperantia & crapula. His incendijs & crapula fastidijs impedio pias meditationes & preces, & accerso beluinam feritatem, cumulo mea impuritate iram Dei aduersus me, meam familiam & ciuitatem.

DE SEPTIMO.

FRVOR liberalitate parentum, aut stipendio publico, & non bene colloco, defraudo meos fratres aut alios pauperes, sum iniustus in contractibus, non studeo propter Deum seruare æqualitatem, malignè soluo debita precia, exerceo aucupia pecuniæ querendæ iniusta, sumo mutuo variis pretextibus, ac necuro quidem soluere, retineo res alienas, non sum fidelis & diligens in mandato labore, res vitiosas vendo, res locatas corrumpo.

DE OCTAVO.

NON præsto candorem & veritatem, quam Deus requirit in dictis & factis, admisco sophisticam consilijs & negotijs

X

aut

aut doctrina, interdum propugno falsa ex odio, iracundia, aut iniusta pertinacia, aut adulatione, aut metu, in moribus etiam est hypocrisis, simulatione virtutis, aut falsa iactantia...

DE NIQVE agnosco me miserum in hac cecitate & securitate, horribiliter negligere iram Dei, & multis modis aberrare ab eius preceptis, ac multis scandalis alios lædere, & accersere mihi & alijs pœnas, nec posse me magnitudinem ac multitudinem meorum vitiorum aut lapsuum intelligere, sed fateor me meritum esse præsentis & aternas pœnas, ac vero dolore clamo: Tibi tantum sum peccator, coram te malefeci, ut iustificeris, etc. Verè doleo Deum à me offensum esse, & lædi ac pollui Ecclesiam & reliquum genus humanum, & confugio ad Filium Dei Dominum nostrum Iesum Christum propitiatorem, propter hunc oro, ut Deus aternus pater Domini nostri Iesu Christi, bonus, sapiens, iudex, & fortis, iram suam à me auertat, & mihi peccata remittat propter Filium, & me sua immensa misericordia recipiat.

recipiat, sicut dixit: *Viuo ego nolo mortem peccatoris, sed ut conuertatur & uiuat. Ac polliceor me repugnaturum esse peccato, & nihil facturum contra conscientiam, & oro Deum, ut me regat Spiritu sancto suo, & à vobis tanquam ministro Christi peto, ut vocē Euangelij mihi aunnuncietis, cui credo, & simul Ecclesie promitto, me mores emendaturum esse, & scandala vitaturum.*

MEDITATIO ORATIONIS Dominicæ,

Tradita in locis Theologicis.

OMnipotens, aterne & viue Deus, aterne Pater Domini nostri IESV CHRISTI, qui te patefecisti immensa bonitate, & clamasti de filio tuo Domino nostro Iesu Christo, HVNC AVDITE, conditor omniū rerum & conseruator, cum Filio tuo coaterno Domino nostro Iesu Christo, regnante tecū, et patefacto

X 2

in Ie-

in Ierusalem, & Spiritu sancto tuo effuso in Apostolos, sapiens, bone, misericors, iudex & fortis, PATER NOSTER QVI

ES IN COELIS, qui ades ubiq, ubiq, respicis & exaudis, qui placatus nobis es per Filium, & hoc sacerdote perferente, nostras preces recipis.

SANCTIFICETVR NOMEN
TVVM.

Effice, ut verè agnoscaris, ut vera doceantur, per qua gloria tua verè patefiat, ut te rectè inuocent, & colant homines, fac ut vox Euangelij verè & latè spargatur, & rectè accipiatur, & ut multi homines vera inuocatione & obedientia Deum celebrent.

ADVENIAT REGNV M TVVM.

Sparsa Euangelij voce, regas etiam nos Spiritu sancto tuo, effice ut verbo tuo credamus, inchoa in nobis Regnum tuum, ut fiamus hæredes regni tui, & destruas regnum Diaboli, horribiliter grassantis in genere humano, & passim homines impellentis ad

tis ad Epicureum Dei contemptum, aut colenda idola, scelerata homicidia, libidines, mendacia & alios furores. Aduersus hæc mala, defende nos eterne. Pater domini nostri Iesu Christi, & rege nos Spiritu sancto tuo, sicut dixisti, Effundam de Spiritu meo.

FIAT VOLVNTAS TVA SICVT IN COE-
LO ET IN TERRA.

Da vt omnes obediant tibi in terra, da vt pastores Ecclesia, reges, magistratus, doctores, discipuli, ciues, suo loco singuli officium suum recte & fideliter faciant, ac omnes tibi obediant, sicut Angeli in cælo tibi obediunt, ac placent tibi: tuum opus est efficere, vt nos miseri, stulti, infirmi, res geramus bonas & salutare, simus organa non iræ, sed misericordiae, simus vtilis Ecclesia, non simus pestes καὶ ἀλάστορες. Politia Ezechia felix est te iuuantem: Politia Sedechia infelix est, quia te adiutorem repellit. Nos non repellimus te, sed vero pectore, veris lacrymis oramus, vt nostras Ecclesias, Doctores, Scholas, Principes, Gubernatores, populum regas, vt aliqua fiant tibi grata: Tu es, qui efficis, vt velimus, efficies etiam vt perficiamus, vt aliqua tibi grata fiant. Nam Diabolus & homines impij magno furore student ingrata tibi facere, confirmant Epicureos furores, idola, libidines, accendunt iniusta bella, efficiunt tristissimas vastitates. Sed ne totum genus humanum frustra conditum sit, ne omnes ingrata DEO faciant, tu Ecclesiam vocasti, & Spiritu sancto tuo trahis, vt bona & grata Deo faciat, sonet veram de Deo doctrinam, audiat, recte inuocet te, gratias tibi agat, & obediat tibi, multos feliciter abstrahat à Diabolo, pijs & salutaribus consilijs regat alios, tueatur pacem & honestam disciplinam, & in sua quisq; vocatione seu functione, officium suum ritè & feliciter faciat.

PANEM NOSTRUM QVOTIDIANVM
DA NOBIS HODIE.

Da victum, pacem, defensionem, bonam valetudinem, vt labores vocationum perferre possimus, successum in rebus gerendis iuxta vocationem, liberorum educationem, mediocrem tranquillitatem, hospitia, politias honestas, disciplina, iuris & iudiciorum custodes, & non dissipatas seditioibus, laxatione disciplina, aut bellis.

REMITTE NOBIS DEBITA NOSTRA.

Confitemur & agnoscimus nos circumferre peccata & multiplicem infirmitatem. Si enim diceremus, nos non habere peccata ipsi nos seduceremus, & veritas in nobis non esset. Ideoq; obstrepit nobis indignitas nostra, ac deterret nos à te, Deus, vt trepidæ mentes fugiant te. Sed quia confitentur peccata nostra, fidelis es & iustus, vt remittas nobis peccata nostra, & quia iubes nos petere remissionem, haud dubiè eam petentibus, propter Mediatorem Christum dabis. Per hunc enim recipi nos & exaudiri credimus, scimus hunc Sacerdotem pro nobis interpellare, & hac fiducia ad thronum gratia accedimus. Vis autem & NOS REMITTE DEBITORIBVS NOSTRIS, vis nos agere pœnitentiam, & non perseuerare in delictis contra conscientiam, non vis mentem retinere contemptum Dei, nec tales peccatores exaudis. Non enim placent tibi ceremonia & precatioes eorum, qui perseuerant in peccatis contra conscientiam. Ideo vis nos excitari ad pœnitentiam & emendare mores.

ET NE NOS INDVCAS IN TENTATIONEM.

Ne sinas nos pertrahi à Diabolo ad impietatem & ad alia scelera, defende nos contra Diaboli insidias, rege nos tua luce, tuis

tuis consilijs, nec sinas nos ruere deceptos nostris erroribus, aut impulsos imbecillitate carnis. Magna & admiranda sapientia & virtus fuit Davidis, hunc tamen videmus aliquoties impulsus, aliàs à Diabolo, aliàs humanis erroribus ruere. Cum igitur magna sit infirmitas omnium, tu nos aeternae Patris domini nostri IESU CHRISTI rege, & ostende nobis salutaria consilia in priuatis & publicis negocijs, & confirma corda nostra Spiritu sancto tuo, ut tibi obtemperent, ut simus non organa irae, sed organa misericordiae, & utilia Ecclesiae. Postremò

LIBERA NOS A MALO,

Ab omnibus miserijs & arumnis huius vitae, à peccatis, à tyrannide Diaboli, à scandalis, à calamitatibus publicis & priuatis, ut videlicet cum vniuersa Ecclesia erepta ex praesentibus miserijs, donemur luce, iustitia & vita aeterna, & fruamur dulcissima consuetudine Dei aeterni, & Domini nostri Iesu Christi, Amen.

ALTERA PARAPHRASIS
ORATIONIS DOMINICAE
paulò copiosior.

Ex commentario Philippi in
Matthæum.

OMnipotens, aeternae, vere & viue Deus, aeternae Patris D. nostri Iesu Christi, conditor caeli & terra, vnà cum Filio tuo Domino nostro Iesu Christo, & cum Spiritu sancto, Te supplex alloquor, oro & inuoco, ad te confugio, tuam misericordiam & opem veris gemitibus imploro, exaudi me, iuxta promissiones tuas, propter filium Mediatorem Iesum Christum: TV ES PA-
TER

TER NOSTER, tu vis nobis esse placatus, nos recipere & exaudire propter Filium tuum, quem constituisti pro nobis Propitiatorem. Ingens, verus & ardens amor est Parentum erga natos, propterea vero animi motu ad te Patrem amantissimum confugio, quem fiducia patefacti Filij certò statuo, miranda & paterna benevolentia mihi in omnibus periculis opitulaturum, & diuina consolatione leniturum esse calamitates & arumnas.

ES ETIAM IN COELIS, hoc est, es omnipotens, opitulator, & verè ades ubique, respicis & exaudis, vides & iudicas motus ac gemitus cordium nostrorum, estq; tanta tua potentia, ut certò mihi possis opitulari. Certò enim statuo te unicum, verum, aeternum, omnipotentem, viuum, sapientem, bonum, beneficium, veracem, castum, iustum atq; misericordem DEVM esse, qui te per Dominum nostrum Iesum Christum, resurrectione mortuorum, & alijs miraculis patefecisti, ac verè vis & potes nobis opem ferre, dare vitam & salutem propter Filium tuum, Dominum nostrum Iesum Christum.

SANCTIFICETVR NOMEN
TVVM.

Ah Domine Deus accende in nobis puram, veram & sanctam agnitionem Nominis tui, da nobis puram & sinceram doctrinam sine corruptelis, ne vel errores amplectamur, vel idololatrias cultus recipiamus; sed effice, ut te verum & unicum Deum, Patrem Domini nostri Iesu Christi, qui te patefecisti per hunc filium Iesum Christum, ab initio missum ad Ecclesiam, crucifixum & resuscitatum, sanctè agnoscamus, tibi verè credamus, te rectè inuocemus, colamus ac celebremus. Custodi nos clementer, ne fanaticis et idololatricis furoribus animi nostri fascientur, tolle Idololatriam & omnes impias opiniones, effice, ut

tu verus Deus rectè innotescas, verè agnoscaris, vera fide inuocaris, colaris & celebreris.

ADVENIAT REGNUM TVVM.

Tu per Ministerium & vocem doctrinae tuae regenera, rege, gubernas nos Spiritu sancto, inchoa in nobis regnum tuum in hac vita, & perfice post hanc vitam, sis in nobis efficax, accende per vocem Euangelij & agnitionem tui, veram fidem, iustitiam et vitam aeternam in cordibus nostris, destrue regnum Diaboli, non concedas Diabolo, ut prestigijs suis nostros animos capiat, & deinde implicatos & irretitos horribiliter impellat et euertat. Habitet ac regnet Iesus Christus filius tuus potenter & efficaciter, ac mansionem faciat in nobis, sicut ipse promisit inquitens: Si quis diligit me, sermonem meum seruet, et Pater meus diliget illum, & veniemus ad eum, & mansionem apud eum faciemus.

FIAT VOLUNTAS TUA, SICVT IN COELO
ET IN TERRA.

Ah Domine Deus, Tu regas ipse & adiuues tuas functiones, ut omni gubernatione, administratione, vocatione, tua voluntas fiat, id est, ut fiant ea, quae tu mandasti, fiant tibi grata & placentia videlicet, ut concionatores & Ecclesiae ministri rectè, fideliter, sanctèq; doceant, ut Reges, Principes, consules, ac omnes qui praesunt, pijs & salutaribus consilijs constituent, regant ac defendant respublicas, ut Patres Matresq; familias honestè curent suos liberos educari, erudiri & castigari iuxta doctrinam caelestem, ut singuli suo loco officium suum ritè & fideliter faciant, ac maneant omnes adiuncti copulatiq; tibi Deo, tanquam membra viua suo vero capiti, & omnes tibi obediant, nec auulsi discedant & aberrant à vero capite. Tolle omnia scandala gubernatorum

torum, & aliorum qui offendunt tuam Voluntatem. Non concedas ut Diaboli serant falsam doctrinam, spargant inter nos terros errores & contumeliosos aduersus Deum, quibus homines auellant à Deo, sicut Adam et Euam deceptos abstraxerunt à tua voluntate. Non accendant Diaboli odio tui tyrannides & iniusta bella contra tuam voluntatem, ne sequantur tristissima vastationes Ecclesiarum, interitus disciplina & piorum studiorum iuuentutis.

PANEM NOSTRVM QVOTIDIANVM DA
NOBIS HODIE.

Da nobis omnia corporis commoda, sustenta & proroga nobis vitam, da nobis bonam valetudinem, ut labores vocationum perferre possimus, da victum, cibum, potum, da pacem, mediocrem tranquillitatem, hospitia, politias, coniugia, æconomias, ut soboles foueri & educari possit, protege domicilia, tuguriola et opidula nostra, da commodas tempestates, fecunditatem agrorū, fruges, annonam, da bonos successus in officijs vocationis, felicitatem in administratione politica & æconomica, successus in cōmunicatione rerū per contractus, in negociatione, in officio meo, concede paruis meis liberis longa & felicia vite spacia, da vires corporis & vigorem ingeniorum, nō sinas in his regionibus, vel Turcicis, vel ciuilibus bellis, vel seditiōibus, barbaricam vastitatem fieri, defende casulas nostras, ne incendijs aut alijs cladi- bus pereant.

ET REMITTE NOBIS DEBITA NOSTRA, SICVT
ET NOS REMITTIMVS DEBITORIBVS
NOSTRIS.

Tu Domine Deus non ignoras multiplicia & magna peccatā
nostra ac tristissimos lapsus, propter quos meritò nos abijceres, re-
spueres

spueres, & auersareris nostras preces, auxilium & liberationem nobis exhiberes, sed iustas pœnas infligeres. Sed tamen tibi gratum est, quòd agnoscimus & confitemur peccata nostra, nec vis à te descere aut opprimi desperatione. Itaq; iussu Filij tui ad te certa & firma fiducia accedimus, ac petimus vt nobis omnia nostra debita & peccata siue magna siue parua, omnes quotidianas & multiplices labe & infirmitates, propter Mediatorē Christum remittas. Obstrepit quidē nobis indignitas et infirmitas nostra, vt semper trepida mentes nostra, nec ad te accedere, nec auxiliū petere audeant, sed quia Dominus noster Iesus Christus Filius tuus ipse iussit peti remissionē, et quidem quotidie peti, ac tu mādasti Filiū tuū audiri, certò quoq; statuo te velle nobis omnia peccata, quantacunq; sunt, remittere, & sordes nobis cōdonare, nec indignitatē nostrā ac imbecillitatē, sed immensam tuā misericordiam respicere, sicut ipse iurasti, inquiēs: Viuo ego nolo mortē peccatoris, sed vt conuertatur & viuat. Vis autem & nos remittere debitoribus nostris, vis in nobis esse iustitiam bonæ cōscientiæ & bonum propositū, ac vis in conuersione deponi delicta contra cōscientiā, ne indulgeamus odio interno & priuata cupiditati vindictæ, ne scientes cōtra mandatum tuū velimus alios ledere vel opprimere, sed studeamus recōciliatis seu recuperatis volūtati. offensiones sanare, quantum possumus. Tu ergo nos æterne Pater Spiritu tuo rege & tuberna, vt verè ad te conuertamur, & tuā erga nos misericordiam & amorem agnoscentes, proximo quoq; delicta & infirmitates ex animo condonemus.

ET NE NOS INDVGAS IN TENTATIONEM.

Ne sinas nos mergi, succūbere et opprimi cū tentamur, quādo Diaboli periculū, pestē et exitiū moliūtur corporib. animab. coniugib. & liberis nostris, quando dilacerare Ecclesias et turbare Respu. conātur. Itē cū alij homines cōsilijs et incitationib. suis vo

γ 2 lunt

lunt nos irretire & implicare malis. Item cum superati propria infirmitate, rapimur & impellimur ad inhonesta & extitiosa negotia. Non enim nostra sapientia nostrisq; consilijs, sine gubernatione, custodia & ope tua, regere possumus mores & negotia, ac pericula depellere. Nec ulla humana sapientia & vigilantia, par esse tanta mole periculorum & impedimentorum, nec sufficere potest ad regendam vitam nostram, ad sustinendam vocationem, ad prospiciendas cauendasq; sanctiones & imposturas hominum, ad vincendam deniq; propriam infirmitatē, sine auxilio & protectione tua. Ac in summa: sumus imbecilles & varijs calamitatibus onerati. Quare te inuocamus, & auxilium ac gubernationem tuam imploramus, ac petimus nos regi, protegi, et iuuari à Filio tuo Domino nostro Iesu Christo, quem misisti, ut sit defensor & custos Ecclesie, & qui dixit: Sine me nihil potestis facere: Accende in nobis initia tua lucis per spiritum Sanctum, ut ambulemus accuratè, non ut fatui, sed ut sapiētes, ut in vitandis lapsib. intenti ac circumspēcti, & in precando ardentissimus. Ne sinas nos pertrahi in laqueos Diaboli, nec succumbere prauis inclinationibus, nec in superbiam, fastum, fiduciamq; nostri ruere, nec in tristitiam & desperationem mergi, nec alijs tentationibus, quae multa & variāq; sunt, opprimi.

SED LIBERA NOS A MALO,

Aeterno & temporali, presenti impendenti, particulari & vniuersali, quod nobis accidere potest, nisi tu Deus auertas. Libera nos propter filium tuum Dominum nostrum Iesum Christū, à peccato, à tyrannide Diaboli, & ab aeternis pœnis, nec abijciās nos in sempiternum exitium, cruciandos cum Diabolis & omnibus impijs. Clementer etiam mitigato nobis publicas et priuatas calamitates

calamitates, pœnas meritas, ac omnes huius vitæ misérias & ærumnas, non sinas fieri Ethnicas & astitates, non spurcitiem Diabolicam, non Turcicos furores grassari sinas in genere humano. Corripe nos Domine, veruntamen in iudicio, non in furore, ne fortè ad nihilũ redigas nos. Cũq; iratus fueris, immensa tua misericordie recorderis. Ac tandem abolito peccato & deleta morte, tu sis omnia in omnibus, & nobis tuam sapientiam, bonitatẽ, lætitiã & vitã, in omni æternitate communices, vt dulcissima consuetudine tua & filij tui Domini nostri Iesu Christi, omniumq; angelorum & electorum in æternum fruamur.

A M E N.

Hæc ita verissimè fiant & rata sint: Ac firmissimè statuo, me propter Christum exaudiri, et certissimè non inanes, nõ inutiles, nec irritos esse gemitus et clamores meos. Scio enim seuerissimam & immutabilem tuam voluntatẽ esse, vt te inuocemus, & certò vis nos propter Filiũ tuum Iesum Christũ exaudire, quã ob causam & promissiones tuas tradidisti, addito mãdato immutabili vt credamus quòd velis nos exaudire. Ideoq; nõ dubito, quin mihi, quæ peto, daturus sis. Oro etiam ardentibus votis, vt hæc initia fidei in me confirmes, quemadmodum trepidus ille, agnita imbecillitate fidei petit se confirmari:

Credo Domine, sed opem fer diffidentiam meam.

T 3 PARA-

*PARAPHRASIS ALIA
ORATIONIS DOMINICAE
breuissima.*

Valentini Trocedorfii.

*Quis est ordo, & quot sunt gradus in O-
ratione Dominica, rerum petenda-
rum? Septem.*

PRIMVS gradus de agnitione Dei & de doctrina, per quam a-
gnitio accenditur.

SECUNDVS, de efficacia agnitionis, & de gubernatione.

TERTIVS, de obedientia in vocatione.

QUARTVS, de victu & sustentatione corporum.

QUINTVS, de remissione peccatorum.

SEXTVS, de auxilio & defensione.

SEPTIMVS, de liberatione, hoc est, de mitigatione presentium
calamitatum, & de liberatione integra & aeterna.

Pater noster, qui es in caelis. Aeterne Deus, cum nos pro-
pter Filium recipis, & iubes ut te inuocemus, et promittis te nos
exauditurum: ergo nos obedientes mandato tuo, & confisi pro-
missione tua accedimus ad te orantes: SANCTIFICETVR
NOMENTVVM. Da ut te verè agnoscamus & inuocemus, ti-
bi verè confidamus, gratias agamus, ut obediamus, abole idolo-
manias, superstitiones & errores.

Aduc-

Adueniat Regnum tuū: Abole regnum Diaboli, prohibe ne in nobis dominetur peccatum: Sanctifica & rege nos Spiritu sancto tuo, defende Ecclesiam aduersus Diabolum & organa ipsius, Pontifices, tyrannos & hereticos, qui nomē Dei extinguere conantur.

Fiat voluntas tua in terra, sicut in cœlo. Angeli sancti tibi obediunt, & suum officium faciunt: sic effice, ut in terra omnes homines & doctores suum officium faciant.

Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Da pacem, salubritatem aëris, successum in rebus & studijs: prohibe bella, pestilentiam & omnes calamitates.

Remitte nobis debita nostra, sicut & nos remittimus debitoribus nostris. Nam horrendā imbecillitatē, & multos immoderatos errores nobiscum circumferimus, & quotidie te grauiter offendimus, ignosce & remitte nobis debita nostra propter Christum mediatorem nostrum: & da ut quoq; alijs ex animo condonemus offensas ipsorum.

Ne nos inducas in tentationem. Non sinas nos labi in impietatem, sed conserua nos Spiritu sancto, ut fortiter aduersus peccatum, & mundum, & concupiscentiam dimicemus, & duce Filio tuo victoriam obtineamus.

Sed libera nos à malo. Libera nos à peccato, morte & alijs calamitatibus, & duc nos in vitam aternam, ubi fruemur perpetua consuetudine Dei.

Amen. Sancte Pater has preces, quas in nomine Filii tui unigeniti offerimus, velis esse ratas & efficaces, Amen.

AD TRI-

AD TRINITATEM
 GRATIARVM ACTIO PRO
*beneficijs spiritualibus & corpo-
 ralibus.*

Philip. Melanth.

AGO tibi gratias omnipotens, aeternae & viuae Deus, aeternae Pater domini nostri Iesu Christi, conditor omnium rerum, & conseruator ac opitulatoꝝ, cum Filio tuo coaeterno, Domino nostro Iesu Christo, patefacto in Ierusalem, & Spiritu sancto tuo effuso in Apostolos, quod te patefecisti nobis immensa bonitate, certis & illustribus testimonijs, & quod condidisti & elegisti tibi Ecclesiam perpetuam, & voluisti Filium tuum Dominum nostrum Iesum Christum pro nobis fieri victimam, dedisti nobis Euangelium tuum, & Spiritum sanctum, remittis nobis peccata, & liberas nos à potestate Diaboli, & à morte aeterna, & das nobis vitam aeternam, & hactenus in hac vitame multis magnis beneficijs donasti, dedisti vitam, victum, doctrinam, pacem ijs locis, in quibus vixi, & mitigasti pœnas, quas meritus sum.

AGO tibi gratias etiam Domine Iesu Christe, crucifixe pro nobis & resuscitate, Emanuel, quod copulasti tibi humanam naturam, passus es pro nobis, &

Z

bis, &

bis, & resurrexisti, ac redemisti nos, seruas ac defendis Ecclesiam cōtra Diabolos hostes tuos, & das & instauras sapē lucem Euangelij, remittis nobis peccata, & das nobis vitam aeternam, & es Mediator & interpellator pro nobis assiduus, & vis nobis opitulari, sicut dixisti: Venite ad me omnes, qui laboratis & onerati estis, ego reficiam vos.

AGO etiam tibi gratias Spiritus sancte viuificator, effuse in Apostolos, quōd accendis lucem tuam in nostris mentibus, regis, doces, mones & iuuas me consilio, gubernas labores vocationis meae, & sanctificas me ad vitam aeternam.

FORMVLA GRATIARVM

A C T I O N I S.

Ioach. Camer.

Omnipotens, aeternae, gloriosissime Deus, Pater domini nostri Iesu Christi, qui cuncta fecisti creastiq; ab initio, & creata conseruas, vnā cum coaeterno Filio tuo Domino nostro Iesu Christo, qui secundum dispensationem seu consilium incarnationis suae Hierosolymis manifestē versatus est: & vnā cum Spiritu sancto effuso in Apostolos: Glorifico, benedico, gratias ago, quōd nobis cognitionem tui benignitate immensa praebuisti; bono nuncio nunciato per aeternum sermonem, & filium tuum, pacis, quiq; confirmasti fidem Euangelij, cū alijs splendidis testimonijs, tum resurrectione mortuorum: & quod acquisuisti tibi populum eximium, Ecclesiam filij tui Domini nostri Iesu Christi, qui bona voluntate tua mactatus pro nobis factus est victima: Et quōd donasti nobis spem salutis, & consolationem Spiritus sancti in remissione peccatorum, & à potestate Diabolica redemptione, & liberatione ab aeterna morte, & promisti vitam aeternam seruantibus fidem, & diligentibus te. In praesente autem vita multa, & magna beneficia in nos contulisti: Primum in lucem nobis productis, deinde concessa pace manente in regionibus quas coluimus, & cibi copia conciliata, & tristioribus calamitatibus, poenisiq; innumerabilibus suppliciorum debitorum delictis nostris, aut penitus aduersis, aut placidè mitigatis.

Benedico te, O Christe Iesu, fili Dei uiuentis, Domine & saluator, qui Deus es nobiscum propter nos, sermo aeternus, propter nostram corruptam carnem caro factus, quiq; habitasti in nobis: Qui crucifixus, passus, & mortuus

tratus es pro peccatis, & resuscitatus, propter iustitiam nostram. Quia liberaisti captiuos, & eduxisti in lucem sedentes in tenebris ac umbra mortis, cum apparuisses redemptor, & sol iustitiae: Quiq; semper praesto es protegens Ecclesiam tuam, opponendo te hostibus tuis Diabolis, & toti ministerio eorum, neq; sinis extingui veritatis lumen in ipsa, neq; cessas curare, atq; sanare vices & vulnera illius, & restituere collapsa, per remissionem peccatorum, & indumentum immortalitatis: Qui es & permanes in saeculum mediator & supplex, & intercessor pro nobis miseris apud patrem aeternum, paratus semper nobis succurrere, & qui nunquam negligendo nos supplantari sinis, neq; profocari à quibuscunq; exitiosorum temporum casibus.

Benedico te cum gratiarum actione, o paraclete, Spiritus sancte, Spiritus veritatis, qui confedisti super Apostolis: cum non cessas accendere in cordibus nostris diuinae cognitionis lumen sacrum, qui me erronem, o munerum gratiaq; largitor, dirigis in vero rationis diuinae itinere, docens, intelligentia instruens, commonefaciens, praeciens semper boni quidpiam, & corrigens diffidentiae cogitationes peruersas, quae adoriuntur nos, nec non ignauiam modicae fidei: Qui sanctificas nos ad expectationem aduentus Domini nostri Iesu Christi, & hereditatem regni Dei in vita aeterna.

MEDITATIO

MORTIS ET PASSIONIS FILII DEI & GRATIARUM ACTIO.

Valent. Trocedorfij recitata Anno 1549.

AGo tibi gratias toto pectore Domine Iesu Christe, aeterni Patris Filii co-
aeternae, Emanuel, Redemptor & Saluator noster, quod immensa miseri-
cordia pro me miserrimo & abiectissimo peccatore coram aeterno Patre sup-
plex factus es, & te ad poenam obligasti: et humana natura in utero Mariae
Virginis assumpta, Homo factus es, et tua admiranda obedientia pro me in-
obedientia satisfecisti, & λύτρα soluisti: & hac ipsa vespere ante annos
1516, in horto horrendam agoniam sustinuisti, et luctatus es cum nostro pec-
cato, cum tremendo iudicio & ira dei, cum morte & Diabolo: et tanta fuit
consternatio, ut pra angore de sanctissimo corpore tuo Cruentus sudor
erumperet, atq; δρόμοι αἱμάτων, gutta sanguinis largè defluerent in ter-
ram:

ram: & sponte in manus hostium te tradidisti, et captus es, vinculis constrictus, afflictus, & verberatus, contumelia & ludibrijs affectus, confictis criminibus rabiose accusatus, flagris & spinis immaniter laceratus: falsa sententia iniusti iudicis ad mortem condemnatus, ad supplicium productus,

tanquam ovis ad lanienam: manibus & pedibus distentis cruci affixus, & in sublime erectus: et extremo agone urgente, prater acerrimos cruciatus ex laceratione neruorum in tenerrimo corpore tuo, prater horrorem mortis instantis, longè grauiore & inenarrabiles dolores et pauores in te irruerunt, cum Dominus ipse omnium nostrum peccata in te conijceret, et totam molem peccatorum vniuersi generis humani in te grassari iuberet: cum diuinitas se subduceret, adeo vt nullam prorsus consolationem sentiret, & à Deo te desertum esse gemeres, imò etiam in Deo aduersus peccatum in te effunderetur: vbi verè pro nobis factus es maledictum, vt nos à maledictione & condemnatione legis liberati, per te consequeremur benedictionem Abraha: & ne quid deesset ad summos dolores hostes immani rabie addiderunt virulentos sarcasmos: cumq; Sol prater natura ordinem lucem suã subduceret, terra tremore concuteretur, & durissima petra sine vlla humana vi dissilerent, ac cœlo & terra contremiscente, tota natura huius tanti supplicij conspectu exhorrescente, inter clamores & preces animam tuam in manus aeterni Patris, hoc ipso die circa horam nonam commendans expraisti: atque

que.

que ita summus Pontifex noster in sublimi ara pro nobis te ipsum obtulisti hostiam Deo, in odorem suauitatis: & per sanguinem proprium in sanctum sanctorum ingressus, redemptionem aeternam nobis parasti, & vnica oblatione tua consummatè in aeternum reconciliaſti omnes sanctos: & ministerium in Ecclesia constitutum conseruas, subinde instauras, & per illud es efficacax, & per vocem Euangelij et Sacramenta nobis impertis beneficia mortis tue, remissionem peccatorum, imputationem iustitiæ, Spiritum sanctum & hereditatem vitæ aeternæ: & perpetuò es noster propugnator aduersus portas inferorum, & iugiter pro nobis intercedis apud aeternum Patrem, & es perpetuus noster opitulor: & voce publica ad te vocas, & amantissimè inuitas omnes: Venite ad me omnes, qui laboratis & onerati estis, ego reficiam vos.

Peto à te, Domine Iesu Christe ardenti gemitu, iuua & rege me Spiritu sancto, vt amplitudinem misericordiae tuæ & beneficiorum tuorum subinde magis magisq; intelligam, & vera fide accipiam: auge in me fidem, & me iuua, vt in confessione constanter perseuerem, et vera gratitudine te constanter celebrem.

Serua Ecclesiam sanguine tuo precioso redemptam, & perpetuò da nobis Doctorem ad iustitiam, effunde nobis imbrem temporaneum & serotinum, & serua in ministerio incorruptam vocem Euangelij, serua hospitium Ecclesiae & recta studia doctrinae. Et da nobis panem ^{ἐπιβίον}, hoc est, nutriendum corpora, & pacem. Et quia ad hoc apparuisti, vt opera Diaboli destrueres, reprime & depelle dirum hostem Diabolum, per sua organa immaniter grassantem aduersus Ecclesiam.

Ora pro nobis aeternum Patrem, vt nostri misereatur, et mitiget calamitates, & poenas, quas meriti sumus, & in ira iustissima immensa misericordia sua recordetur: & Spiritu sancto tuo consolare & confirma omnes afflictos, qui in suis erumnis in nomine tuo aeternum Patrem invocant. Adiunge nobis tuos Angelos custodes, & effice nos organa misericordiae, & iuua, vt aliqua tibi grata per nos fiant: Vt nomen tuum & aeterni Patris, &

Spiritus sancti vera agnitione, inuocatione & obedientia

inter nos sanctificetur: Veniat regnum

tuum, &c.

A M E N.

Z 3

INVOCA-

5
13

INVOCATIONIS PIAE FORMVLA, RE-
citationi Symboli, Orationis Dominicæ & Psalmorum
certorum cotidiè adiungenda: quam & Phil. Mel.
tum aliàs frequenter, tum sub mor-
tem v surpauit.

OMnipotens, æterne, viue & vere Deus, conditor cœli & terra, & ho-
minum, vnà cum Filio tuo coæterno Domino nostro Iesu Christo, cru-
cifixo pro nobis & resuscitato, & Spiritu tuo sancto, casto, viuo & veraci,
sapiens, bone, misericors, & iuste Deus, liberrime, caste & fidelis opitulator,
dator vitæ & legis, qui dixisti: Viuo ego, nolo mortem peccatoris, sed vt con-
uertatur, & viuat. Item: Inuoca me in die tribulationis, & eripiam te:
Confiteor tibi me miserrimum peccatorem, multis peccatis obnoxium esse,
& sancta tua præcepta multipliciter violasse, ac doleo toto corde quòd offen-
di te, miserere mei propter Filium tuum dilectum, Dominum nostrum Ie-
sum Christum, pro nobis crucifixum, mortuum & resuscitatum, ac remitte
mihi omnia mea peccata, & iustifica me per & propter IESVM CHRIS-
TVM Filium tuum, Ἰησοῦς υἱὸς τοῦ ἀγαθοῦ καὶ ἀδικοῦ, quem voluisti pro nobis fie-
ri victimam, mediatorem, redemptorem, liberatorem, & saluatorem, miran-
do & inenarrabili consilio, & immensa sapientia & bonitate, & sanctifica
me Spiritu sancto tuo, casto & verace, vt te omnipotentem & verum De-
um, conditorem cœli & terra, & hominum, æternum Patrem Domini no-
stri Iesu Christi, & Filium tuum Iesum Christum, verbum & imaginem tu-
am æternam, & Spiritum sanctum, veracem, castum & viuum Paracle-
tum, verè agnoscam, tibi verè credam, obediam & gratias agam, te verè
timeam & inuocem, & benigno tuo conspectu in æternum fruam, tibiq; in
æternum seruiam. In te Domine speravi, non confundar in æternum, in iu-
stitia tua libera me. Conuerte me Domine ad iustitiam & vitam æternam,
Redemisti me Domine Deus veritatis. Protege ac rege clementer Ecclesiam
nostram ac politias & hanc scholam. Da eis pacem, piam & salutarem gu-
bernationem, rege & defende nostros Principes & Magistratus, collige &
serua tibi æternam Ecclesiam in his regionibus, sanctifica & copula eos Spi-
ritu tuo sancto, vt vnum sint in te, in vera agnitione & inuocatione Filij tui
Domini nostri Iesu Christi, per & propter Filium tuum Dominum nostrum
Iesum Christum, pro nobis crucifixum, mortuum & resuscitatum.

Omnipotens

OMnipotens, aeternae Fili Dei, Domine Iesu Christe, propiciator & saluator, verbum & imago aeterni Patris, mortue pro nobis & resuscitatus, toto pectore tibi gratias ago, quod humanam naturam assumpsisti, & mihi Redemptor factus es, & quod in carne passus es, & ex morte resurrexisti, ac intercedis pro me apud aeternum Patrem. Oro te, respice me & miserere mei, quoniam vnicus & pauper sum ego, adauge in me lucem fidei per Spiritum tuum sanctum, & sustenta me in infirmitate mea, rege, defende & sanctifica me. In te DOMINE confido, non confundar in aeternum.

OMnipotens Spiritus sancte, verax, caste & viue consolator, illumina, rege, sanctifica me, confirma fidem in anima mea & corde meo, effice in me certam consolationem, sustenta & governa me, vt inhabitem in Domo Domini omnibus diebus vitae meae, vt videam voluptatem Domini, & in aeternum sim & maneam sanctum Dei templum, & Deo in omni aeternitate gratias agam, & in aeterna caelesti Ecclesia & congregatione eum celebrem & laudem, Amen.

ALIA INVOCATIONIS FORMULA.

OMnipotens, immortalis, aeternae Deus, viuens & regnans sine initio & sine fine, pater Domini nostri Iesu Christi: Qui declarasti te nobis benignitate immensa, & locutus es de filio tuo Domino nostro Iesu Christo: Hic est filius meus dilectus, ipsum audite, factor & creator vniuersorum, saluatorq; & protector, vna cum coaeterno filio Domino nostro Iesu Christo. Qui declaratus est & cognitus Hierosolymis, & tecum regnat semper, vna cum Spiritu sancto effuso in Apostolos: Sapiens, misericors, liber, iustus, fortis, sanctus. Qui dixisti: Vivo ego, Ego Adonai Dominus, non volo mortem peccatoris, sed conuerti impium a Via sua et ipsum viuere. Et rursus: Non volo mortem impij, sed vt auertatur a via sua mala. Et rursus: Inuoca me in die afflictionis, et eripiam te, & glorificabis me: Oro te, qui vnus es verus Deus, miserere mei, propitijs redditus propter filium tuum Dominum nostrum Iesum Christum. Quem benigna voluntate tua fecisti victimam & hostiam pro peccatis, & mediatorem atq; intercessorem solum: Sanctifica, governa, dirige manu tua, emenda omnes vires animae & illumina cor meum accendens in hoc ignem intelligentiae, per Spiritum tuum sanctum, vt
eluceas

eluceat in me cognitio tui vera, & fiducia in te, cum inuocatione continua, & fide infracta, & intenta gratiarum actione, cum obedientia non discerpente seu dubitante, et non simulata humilitate. Præses sis, protegens & potentem manum tuam extendens supra Ecclesiam tuam semper, secundum promissionem, quam dixisti: Istud eis testamentum seu pactum: spiritus meus qui est super te, & verba, quæ dedi in os tuum, nunquam deficient ex ore tuo, & ex ore seminis tui: Facito ut luceat semper lux Euangelij in nobis. Corroboranos in veritate docens & custodiens sinceram mentem nostram, & animam totam, ne elidamur vnquam veluti in Syrtes quasdam dementia Epicureæ, aut alias quascunq; furiosas opiniones & absurdas nugas. Doctrinam autem communem in Ecclesia conserua puram & illabefactatam, & protege status publicos qui conciliant hospitium in terra Ecclesiasticis cætibus. Resiste aduersarijs semper, pro miseris nobis tuis ouiculis pugnans cum lupis & leonibus insidiantibus salutem nostram, fugato & auerito spiritus omnes immundos, mandaces, homicidas, impios, contrarios Christo, & hostes Dei, neq; patiaris nos vnquam rari ex manibus Christi tui.

O CHRISTE IESV filij Dei viuentis, Deus verus, verbum & imago æterni patris, & resplendentia gloria ipsius, qui homo factus es pro nobis, & passus carne, crucifixus, & viuificatus spiritu, qui resurrexisti & assumptus in cælum regnas vnâ cum patre omnipotente sedens è dextris ipsius, ut des dona hominibus, intercedas, queso, pro nobis, & medium te semper interponas ad patrem. Qui dixisti: Venite ad me omnes laborantes & onerati, & quietem vobis tribuam. Etiam intercedas pro me ad patrem tuum, & sanctifices me spiritu sancto tuo, quem misisti, quem admodum promiseras, paracletum & tutorem, cum ipse nihilo minus præstetis & custodias tuos, secundum id quod dictum est: Non dimittam vos orbos? Miserere mei semper pro me intercedens. Dirige me ductor itineris, & largitor integritatis, per sanctum spiritum tuum, & propulsa omnem impressionem diabolicam, quæ per impiam mendaciloquiû & vanam mentis loquacitatem impellit nos, ut allidamur ad impuritatem & contaminationem sanguinis, & alienemur in peruersitate à sola saluifica veritate tua. Spirituum enim ista sunt opera amantium mendacia, & fraudulentorum, & impura petulantia cadibusque gaudentium, qui incola sunt tenebrarum atq; caliginis. Tu vero, O CHRISTE, fili Dei, venisti ut solucres opera ipsorum.

O Paraclete Spiritus sancte Deus, quem credimus in Apostolos diuinitus esse

tu esse effu
nature filio
vno est Deus
pater est: Effu
non, & secun
filiu spiritum
filius, quæso,
pateris miser
cum Dominum
aliquis betu
ex peria
grat
aliquis betu

PRO DI

O CHRIST
& prouid

tus esse effusum manifesta specie, & promissum scimus Ecclesia à Christo saluatore filio Dei, ad accendendam in ipsa ardentem inuocationem eius qui verè est Deus, & illustrem cognitionem veritatis, secundum hoc quod scriptum est: Effundam supra domum Dauidis Spiritum gratiæ & miserationum, & secundum testificationem beati Pauli: Quòd Deus effuderit sanctum Spiritum in nos opulente per Iesum Christum saluatorem nostrum. Excita, quaeso, in cordibus nostris fidem firmam & efficacem, & sensum exquisitum misericordie, quam nobis Deus pater aternus promisit per filium suum Dominum nostrum Iesum Christum. Fias etiam nobis paracletus & aduocatus bonus in omnibus cogitationibus & actionibus, adiuuans nos & eripiens ex periculis, in qua incidimus in hoc mundo. Moueto & corda nostra potentia gratiæ tuæ, vt debita obedientiæ studio aternam patrem, & filium saluatorem, & te sanctum Spiritum paracletum colentes veneremur, vnum solum, omni veneratione colendum & adorandum Deum, Amen.

ALIA EIVSDEM,
PRO DEFENSIONE ADVERSVS IN-
fidias & tyrannidem Diaboli.

OCHRISTE IESV Saluator generis humani, tuere nos, custodiens
& providens, ne quando abstrahamur abs te correpti à Diabolo, & de-
feramur

Aa

feramur

feramur in abyssum impietatis, animum aduertendo ad mendaciloquia, aut polluendo nos quibuslibet, sceleribus, aut impuris facinoribus. Illumina corda nostra, & dirige mentes, ne vnquam euertamur, siue de epti opinione, seu lapsi infirmitate. Tu nosti quanta sit imbecillitas natura nostrae, sis igitur supplex pro nobis ad aeternum Deum patrem, placatum ipsum interesse tua, vt gubernetur diuinitus mens & omnes vires animae nostrae, in laudabili animi sententia rectè beneq; & vtiliter consulamus de omnibus publicè & priuatim. Adde & robur cordibus nostris, vt valeant sequi sancta mandata tua, & obedire salutari verbo tuo, vt permaneamus ij, qui non sint ira, sed misericordiae vasa, ad gloriam Dei & vtilitatem Ecclesiae tuae. Libera nos à Diabolica tyrannide, & ex captiuitate peccatorum, & ex omnibus malis ac miserijs, & quaecunque causas dant sollicitudinis huius vitae, & ex scandalis publicè priuatimq; orientibus, vt liberati ista vita degenda infelicitate atque prauitate, assequamur Gratiae tuae diuinum donum: Sapientiam, iustitiam, & sanctificationem, & tandem hereditatem adipiscamur beatam vitae sempiternae, assumpti in conclauiam seu mansiones caelestes ad te, vbi viuamus semper in gaudio superante omnem sensum in terris hominum, vnà cum sanctis vniuersis, apud patrem aeternum, & te coaeternum filium, Dominum nostrum, & Sanctum Spiritum: cui vni soli, aeterno, immortali, forti, misericordiae Deo, honor, gloria, potentia, robur sit in saecula saeculorum, Amen.

PRO CONSERVATIONE ECCLESIAE,
Status Politici & Oeconomici.

O Aeternae Deus, propter dilectum Filium tuum, & vt innotescat & illustretur gloria tua, recordare immensae misericordiae tuae in ira iustissima, Serua nos cum Ecclesia & in Ecclesia tua, non serias terram Anathemate, non sinas fieri infinitam vastitatem, aut Turcicam & Cyclopicam barbariem in his regionibus, serua tu bonum regimen politicum, salutarem statum Ecclesiae, publicae disciplinae sanctitatem, protege familiolas nostras, fac eas vasa misericordiae, da eis victum, successus in officijs vocationum, & cetera bona corpori necessaria.

PRO

utiliter quandoq; seruire valeamus, Per Christum Iesum Dominum nostrum, Amen.

ALIA, PVERORVM DISCENTIVM.

GRatias agimus tibi aterne fili Dei Iesu Christe, quòd nos ad societatem Veræ doctrinæ & Ecclesiæ tuæ vocaueris: quòdq; ex ore lactentium & infantium laudem tuam perficere digneris. Velis tu nos facere vasa & organa misericordiæ tuæ, & non iræ: Vt aliqua à nobis tibi grata fiant. Vtq; ad sanctissimæ pueritiæ tuæ exemplum, atate, sapientia & gratia apud Deum & homines proficiamus: AMEN.

FORMA

CONFITENDI ET PRECANDI Generalis, à Phil. tradita in Chronicis.

OMnipotens, aterne, viue & vere Deus, aterne, & vnice pater Domini nostri Iesu Christi, qui vnà cum filio tuo coaeterno Iesu Christo et Spiritu tuo sancto creasti cælum et terram, & homines, et alias creaturas, sapiens, bone, verax, caste, iuste, iudex, liberrime & misericors, diligens & exaudiens nos, qui dixisti, Vivo ego dicit Dominus, Nolo mortem peccatoris, sed vt conuertatur et viuat, Confiteor tibi me miserum peccatorem esse, & doleo quod offendi te, ac supplex oro, vt miserearis mei, remittas mihi omnia peccata mea, & me iustifices, & salues per & propter filium tuum Dominum nostrum IESVM CHRISTVM, quem voluisti pro nobis esse victimam, καὶ μεσότηω καὶ ἰκέτην, miranda sapientia & immensa bonitate, & sanctifica me Spiritu tuo sancto, viuo, casto & veraci, Collige inter nos Ecclesiam, & eam gubernata, Da Ecclesiæ politias honestas et tranquillas, da nobis victum, vires corporis, rege studia doctrinarum, fac me vas misericordiæ, nec sim vas iræ. Mitiga pœnas publicas & priuatas propter filium tuum Dominum nostrum IESVM CHRISTVM πρὸς ἐλευθέρια ὑπὲρ ἡμῶν, & propter tuam gloriam, vt te in tota aternitate celebremus, & tibi gratias agamus, Amen. Credo DOMINE, opem fer imbecillitati meæ. Sicut dixit Dominus noster IESVS CHRISTVS: petite & accipietis.

LOCO-

LOCORVM ALIQVOT SCRIP-
*turæ sacra illustrium paraphra-
 sis Philippica.*

INDEX.

GENES. 1.	S	Piritus Domini FOVEBAT aquas. fol. 1	
2	H	æc nunc os ex osibus meis	122
15	C	redidit Abraham Deo, & reputatum est ei ad iustitiam.	43
32	M	inor sum Domine cunctis miserationi- bus tuis, & veritate tua.	23
47	D	ies peregrationis meæ pauci & mali. 100	
49	N	on auferetur Sceptrum de Iuda, & dux de fœmore eius donec veniat SILOH.	15
Exodi 3.	E	go SVM qui SVM.	17
1. Paral. 17.	A	spexisti me in forma hominis, qui es in excelsis IEHOVA DEVS.	14
2. Paral. 20.	C	ùm nescimus quid agendum sit, oculi no- stri ad te Deus attolluntur.	19
Psal. 39.	Q	àm nihil nisi vanitas omnis homo.	101
46	N	on timebimus etsi turbabitur terra, & ruant mentes in medium mare.	39
51.	E	xpiabis me Domine hyssopo.	7
127.	N	isi Dominus ædificauerit domum.	105
133.	E	cce quàm bonum.	117
Esaie 49.	N	unquid obliuisci potest mulier infan- tem suum, vt non misereatur filio vteri suis;	90
Zachar. 12.	E	ffundam super domum Dauid spiritum gratiæ & precum.	2

Aa 3

Credo

I N D E X.

MARCI 9.		Credo Domine , opemfer incredulitati mea.	6
Ioh.	3.	Non potest sibi homo sumere quicquam, nisi datum sit ei à Deo.	149
	17.	Sit dilectio tua in eis, qua me diligis, & ego in eis.	8

*FORMVLARVM INVOCA-
tionis p̄re, Index.*

P RO Agnitione Dei & dono Spiritus S. precatio.	1
Pro Angelorum ministerio gratiarum actio.	32
Pro Beneficijs Dei in nos cotidianis, grat.	23
Ante Cibum prec.	24
Acibo sumto.	25.26
Cubitum euntis.	28.& inde
Cananæ matris prec:	7
D ECALOGI meditatio & formula confitendi generalis.	
190	
Vt Dilectio Dei in nobis maneat.	8.
P RO ECCLESIAE conseruatione & puritatis doctrinæ, precatio.	5
Ecclesiæ vagientis prec.	18
Contra Ecclesiæ hostes prec.	10
Pro Ecclesiæ & scholarum hospitij.	ibid.
Εὐλογία ἱεραπικῆ.	29
Pro Fidei incremento.	6
Gratiarum actionis formula ad Trinitatem.	177.& inde.
Incarnationis filij Dei meditatio.	13.14.15.16.& inde.
Ingredientis templum prec.	27

I N V O C A -

INVOC
 Ex Ludo
 In Morbis
 Mortis &
 Pro Nauic
 ORATIO
 30.163.16
 in Periculis
 pro Pcenar
 in Protectio
 pro Remissi
 pro Studior
 & inde.
 Pro Virz ro
 Vnum lin
 ALLE
 Imag
 Amphion
 uiden
 Animalium
 ma impe
 Cananæ r
 Christoph
 Colossi fet
 Consecrat
 um: ad
 mam: t

I N D E X.

INVOCATIONIS forma ad Trinitatem.	9
Ex Ludo reuertentis, prec.	27
In Morbis & calamitatibus prec.	21
Mortis & passionis filij Dei meditatio.	179
Pro Nauiculæ Christi gubernatione.	II. & inde.
ORATIONIS Dominicæ meditatio & paraphrasis. fol. 30.163.167.	
in Periculis & difficultatibus.	19
pro Pœnarum mitigatione.	183
in Profectiõibus & negotijs.	22
pro Remissione peccatorum.	7
pro Studiorum gubernatione, successu & fructu.	3.27.
& inde.	
Pro Vitæ totius gubernatione.	24.39. & 40.
Vt vnum simus in Christo.	9

*ALLEGORIAE, SIMILIA ET
Imagines venustæ Epigrammatis à
Philippo expressæ.*

A Mphionis & Orphei Musicorum excellentiss. ad Da- uidem.	134
Animalium quatuor in Daniele: ad Monarchias seu sum- ma imperia.	62. & inde.
Cananæ matris: ad Ecclesiam horum temporum.	7
Christophori: ad quemlibet pium.	148. & inde.
Colossi seu statuæ ex Daniele: ad Monarchias.	62. & seq.
Consecrationis victimarum per impositionem manu- um: ad Filium Deum Summum Sacerdotem & victi- mam: tum etiam ad ministros Verbi Dei omnes.	52
	Cuculi

RERVM RELIQVARVM MEMO-
rabilium Index.

A.

A Bel.	fol. 54	Castitas.	118
A bsolonis in patrē impietas & exitus.	44	Clementia & placabilitas.	153
in Alexandrum magnum.	65	Christo triumphatori.	39
Amicitia cū paribus iungenda.	147	Christophori imago.	148
Angelorum ministerium.	33	in confessionem Augustanam.	137
Animarum piarum querela de Ty- rannis.	37	de Coniugio.	121
Arithmetica.	131	Concordia.	116
Artium bonarum inter se, veluti herbarum in medicinis, societas & temperatio.	129	de Cometis.	140
Astra inclinant, non necessitant.	137	Commentarij optimi psalmorum le- ctio & inuocatio.	136
de Astris.	139	Consecratio victimarum per impo- sitionem manuum.	52
in Astronomicas hypotheses.	138	Consolatio vera in obitu piorum ho- minum.	102
Atrocita delicta atrocibus pœnis pu- niri.	150·151	in Crapulam & ebrietatem.	124

B.

B ellerophon accipit à Pallade fre- num aureum regendo Pegaso	110	D anielis socij in fornacem conie- cti.	5
Bellorum finis.	ibi.	Dialectica elogium.	129
in Bibliorum Germanicam versio- nem Lutheri.	136	Doctorū Ecclesiæ officium. 50. 96. 98	
		Doctrina cœlestis studium.	133
		Doctores linguam suam Deo commo- dant.	99

C

C alumnia.	153
Caroli V. prudens contatio, & in victorijs moderatio.	86

E.

E cclēsia mater & patria fili- orum Dei.	85
Ecclesia in terris cum Christo suo e- xulat.	Bb

I N D E X.

<i>xulat.</i>	88	<i>Henricus Sudphaniensis à Ditmar-</i>	
<i>Ecclesia inter confusiones imperio-</i>		<i>sijs martyrio affectus.</i>	59
<i>rum durabit.</i>	89	<i>Heroes præstantissimi in ipso ætatis</i>	
<i>Ecclesia non regitur humanis con-</i>		<i>flore succisi, vt Achilles, Pirrhus,</i>	
<i>filijs.</i>	88	<i>Alexander Magnus, Carolus Bur</i>	
<i>Ecclesia Sol & viuificator filius Dei.</i>		<i>gundus, Mauricius.</i>	71
81		<i>Historiarum studium.</i>	131
<i>Ecclesia hospitia & halcyonia.</i>	185	<i>Historia suppeditant exempla iusti</i>	
<i>Ecclesia ciuem esse summum decus.</i>		<i>tia diuina.</i>	ibi.
86		<i>Homo imago & templum Dei.</i>	143
<i>Esaia exitus & martyrium.</i>	55	<i>Hominis & humana societatis finis.</i>	
<i>inter Euentus & exitum distingui</i>		107.143	
<i>oportere.</i>	152	<i>Hominum tres gradus.</i>	146
<i>ἐκθραστία.</i>	103.		

F.

D E Fide iustificante:	93
Fidei vacillantis exemplum.	42
Filius Dei lapis abscissus ex monte.	64
Filius Dei ἄβυ & semper adfuit pa-	
tribus.	92
ad Fortitudinem adhortatio Tirtai:	111
Franciscus rex Gallie captus ad Ti-	
cinum.	69
de Friderico Sapiente electore.	70
Fridericus rex Danie.	33

G.

G ermania limites.	68
Gustus vitæ et gloria æterna.	39

H.

H elice & Bura ciuitates submer-	
sa.	67

I.

I ehoua.	18
Ignorantiæ tres cause.	128
Impositionis manuum ritus & signi-	
ficatio.	52
Incarnationis Filij Dei meditatio:	
13.14.15.16.17	
Ingenium sine doctrina.	127
Infelix felicitas.	147
Institutio recta.	127
Innocentia optimum aduersus inui-	
dentiam remedium.	116
In ingratos & perfidos.	152
contra Intermissionem inuocationis:	
43	
Iohannes Baptista.	34
Iohannes Baptista præcipuas doctri-	
na Christiana partes complexus	
est.	57
de Iohanne Friderico Constante ele-	
ctore.	70

Iohan-

I N D E X.

Iohannes Eccius sophista. 72
in Iulianum Apostatam. 50
Iustiniani Imperatoris imago. 109

L

Leges humana & reuerentia legum. 113
 Lex Dei. ibi.
 Lex talionis. 114
 Leporum ad leones concio. 61
in Liberos degeneres. ibi.
in Liberos frugi & laudatos. 154
 Loquendum præmeditatè. 131
in Locos communes Philippi. 136
in Luxum & profusiones. 125.

M.

Maria & Elizabetha cõgressus. 36
 Maria & Marhta 82
de Mar: Luthero. 72. 73
de Mauricio duce Saxonie electore. 71
Mediocritas & sancta ἀνταρξία. 120
 Metallica Venæ. 26
 Monarchiarum imagines. 62
 Mors Christi vita piorum. 104
 Moses feriens petram & dubitans. 42.
 orans. 43
 Videns posteriora Dei. 41
 Musarum exilia & migrationes. 80

N.

Nauicula Christi. 11. 12
 Necessaria facienda. 147

O.

Occasio donum Dei. 21
in Ocium & desidiam. 146
in Ouidium. 129

P.

Parientium & præliantium col-
 latio. 123
in Pharaonem. 48
 Patientia. 155. 95
 Pauli Apostoli eloquentia. 133
in Paulum Apostolum. 58
 Pausania facinus & exitus. 124
de Philippi Melanthonis vita, studijs, laboribus, periculis & morte. 74
 Piorum mors Tyrannorum bellaria. 57
 Poeta legendi & imitandi 128
 Poeticos impetus à Deo esse. 128
 Publica mala sunt priuata singulorum. 112
 Pueri magna pars Ecclesie. 126
 Pudicitia. 119
 Puerorum inuitatio ad scholas. 126
 Præmia rectè docentium. 61
de Prodigijs. 67
 Præsepe Christi. 16. & inde
 Prophetarum officij tres partes. 95
 Bb 2 Primi-

INSTITVTIONVS
ARITHMETICAE
AD
MAGISTRO
FRANCISCO
SICARDI
OPUS

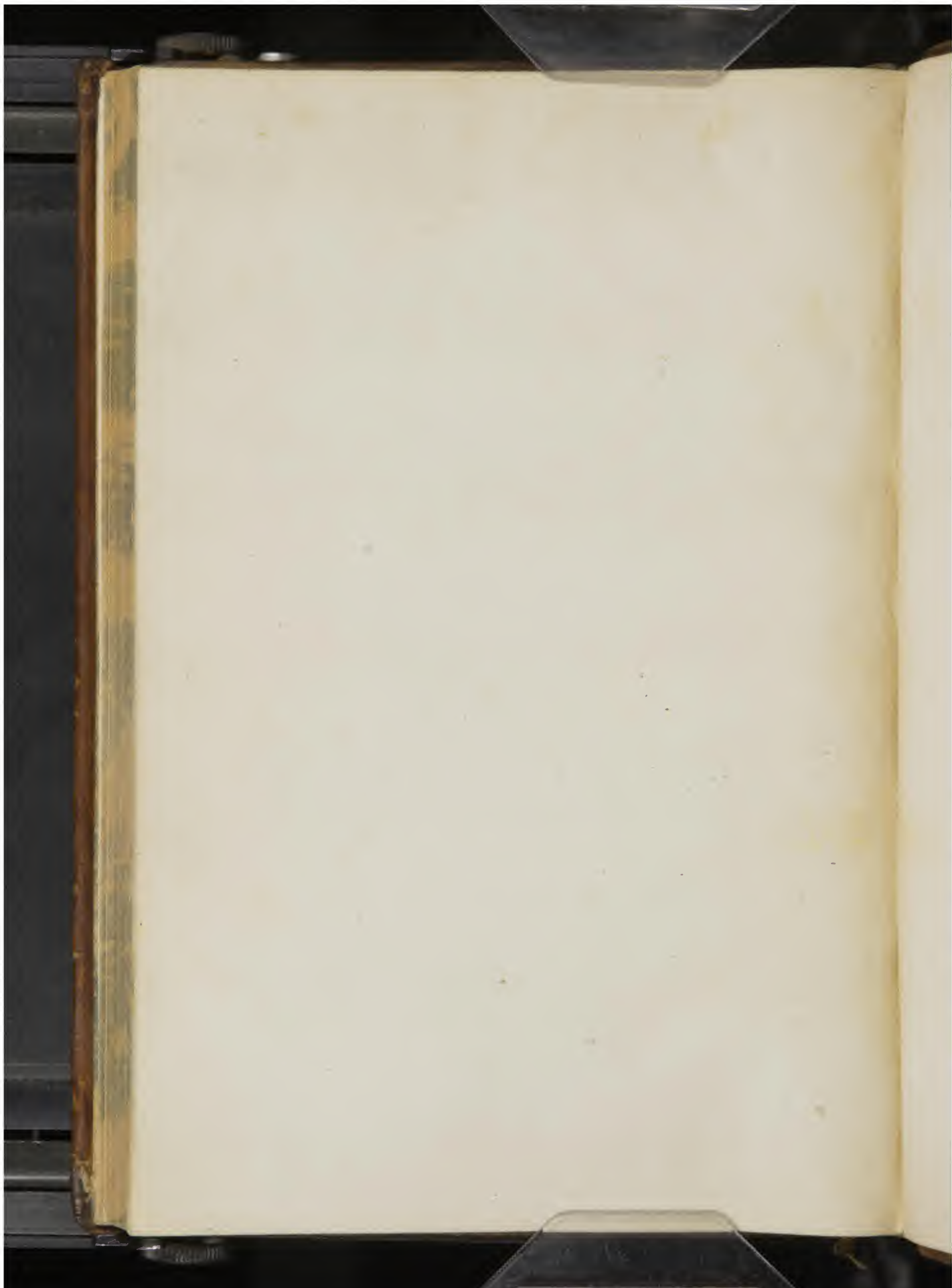
FRANCISCVS
SICARDVS

M. K. OUCHER

13

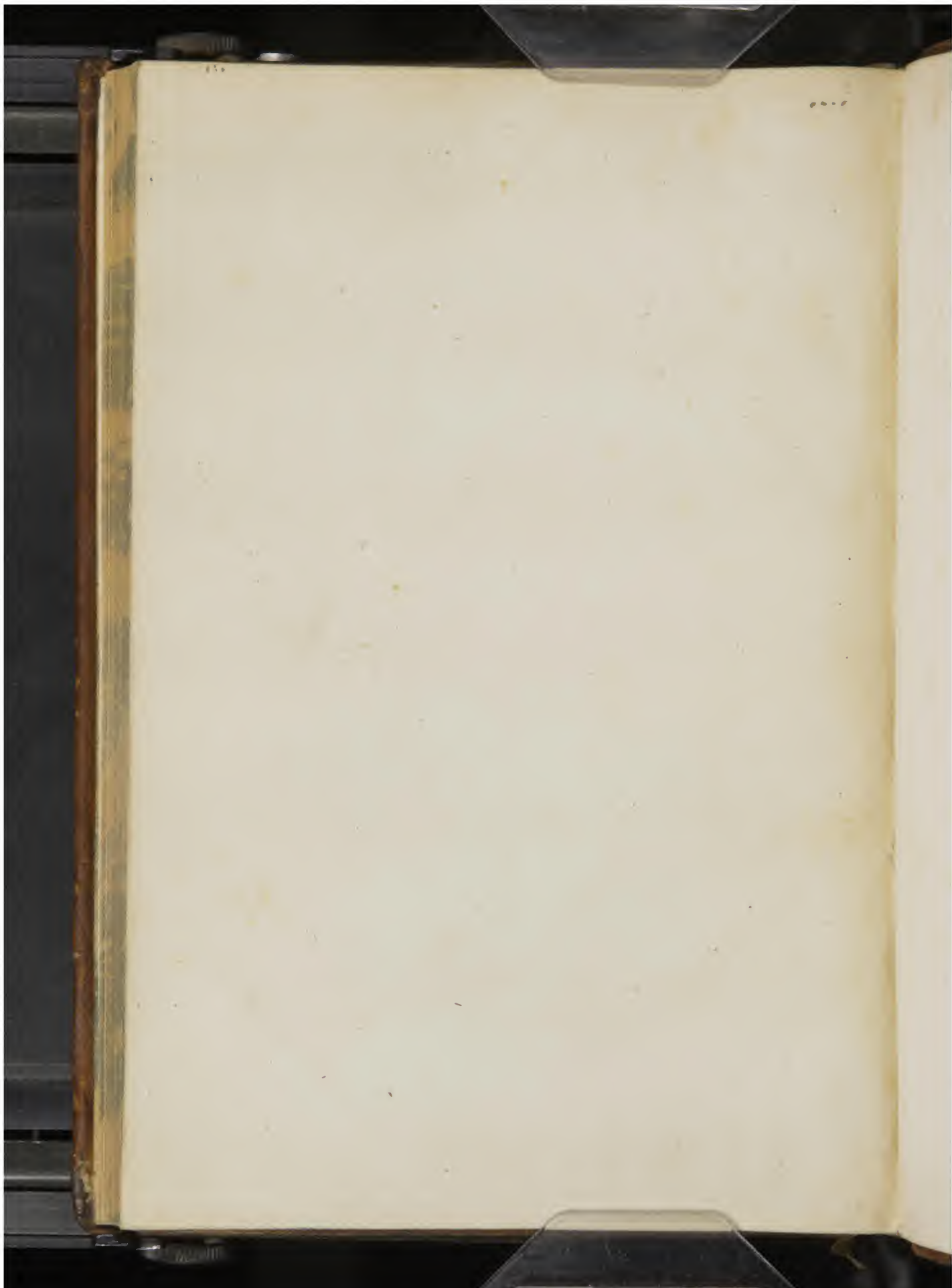

MR ROUCHER

13

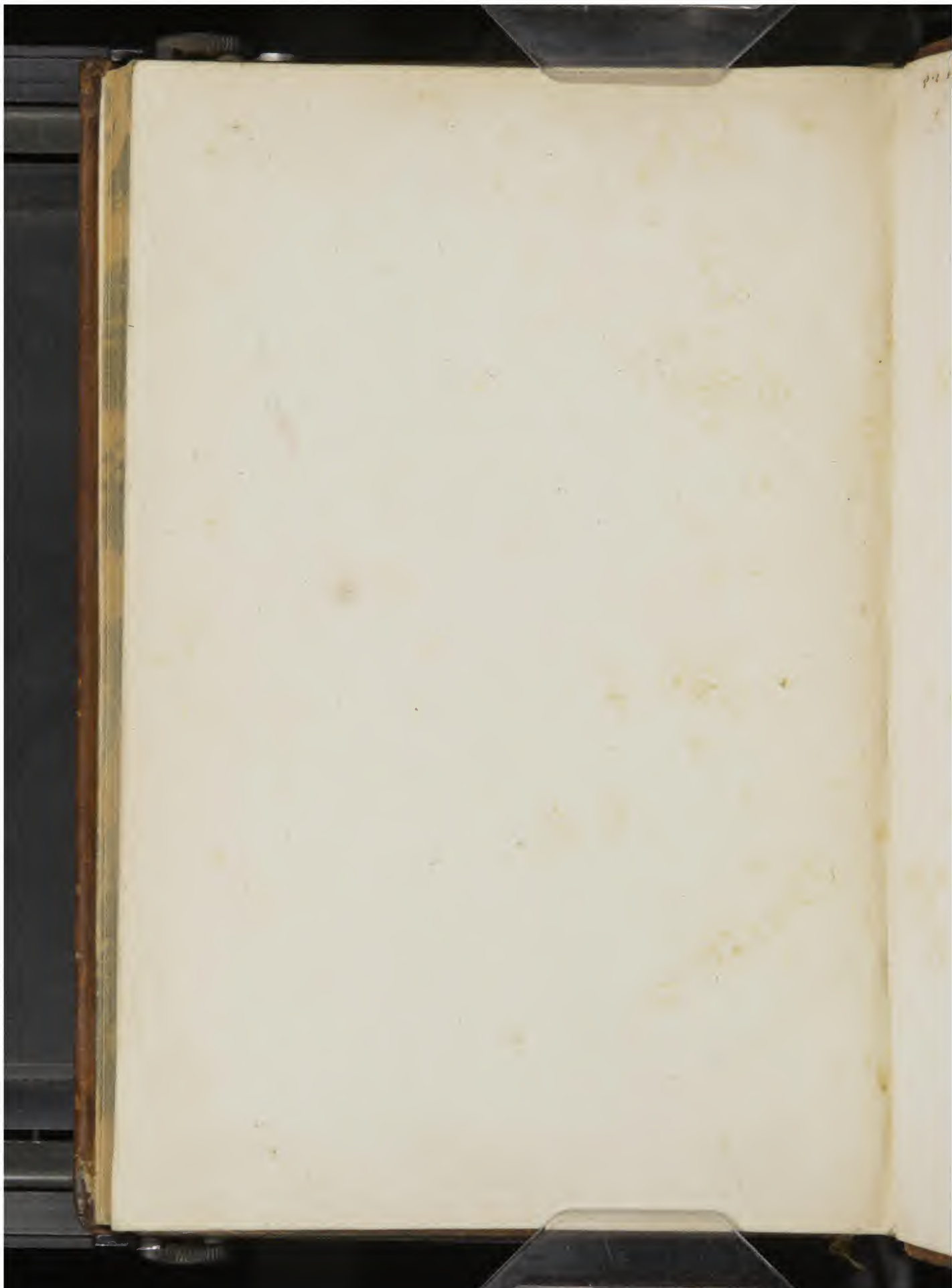

AN ROUCHEK

2-2-1

13

MR ROUCKER

13